

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY
PIESZYCE NA LATA
2021-2025

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Podstawy prac nad strategią	5
1.1. Prawne podstawy dokumentu	5
1.2. Tryb przygotowania <i>Strategii</i>	6
1.3. Założenia, wartości i zasady stanowiące podstawę <i>Strategii</i>	7
2. Ogólna charakterystyka Gminy Pieszycy	9
2.1. Położenie geograficzne	9
2.2. Demografia – stan ludności i prognoza	10
2.3. Lokalna gospodarka i rynek pracy	15
2.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna	20
2.5. Oświata i opieka nad dziećmi	22
2.6. Ochrona zdrowia	27
2.7. Kultura, sport i rekreacja	29
2.8. Organizacje pozarządowe	33
3. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Pieszycy z prognozą zmian	37
3.1. Identyfikacja problemów społecznych	37
3.2. Ubóstwo	42
3.3. Bezrobocie	44
3.4. Niepełnosprawność	49
3.5. Długotrwałe oraz ciężkie choroby	53
3.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	55
3.7. Uzależnienia	57

3.9. Przemoc w rodzinie	63
3.10. Diagnoza działania instytucji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych	65
3.12. Problemy społeczne i funkcjonowanie instytucji pomocowych w opinii przedstawicieli podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Pieszycy	77
3.13. Wnioski z diagnozy – analiza SWOT	90
4. Strategia działań na lata 2021-2025.....	94
4.1. Misja Gminy Pieszycy	94
4.2. Cele strategiczne	95
4.3. Cele operacyjne i zadania.....	97
4.4. Sposób realizacji <i>Strategii</i> , ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań.....	101
4.5. Zgodność celów <i>Strategii</i> z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami strategicznymi	111
4.6. Monitoring i ewaluacja.....	116
Podsumowanie.....	117

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem strategicznym, stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej, wspierającym długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. Obowiązek przyjęcia i realizowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej¹. Zgodnie z tą ustawą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem ustawodawcy, który podjęła Gmina Pieszyce, jest stworzenie spójnego systemu planowania strategicznego w sferze społecznej.

Ze względu na szeroki zakres rozumienia sfery społecznej, a co za tym idzie problemów społecznych, odwołując się do rozumienia strategii zaprezentowanego w ustawie z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej², kluczowym obszarem analizy uczyniono obszar działań Ośrodka Pomocy Społecznej.

Gmina Pieszyce podjęła się przygotowania i realizacji niniejszej *Strategii* nie tylko w związku z prawnym wymogiem, ale przede wszystkim ze względu na chęć działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców, poprawy warunków ich życia i wzmocnienie aktywności lokalnej. *Strategia*, dzięki profesjonalnej diagnozie problemów społecznych i zaplanowaniu działań na rzecz rozwiązania kluczowych problemów przyczyni się do poprawy jakości życia w Gminie.

Dokument składa się z dwóch zasadniczych części: diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Pieszyce, w której przedstawiono ogólną charakterystykę Gminy w sferze społecznej i dokonano diagnozy problemów społecznych, oraz części prognostycznej. Zostały one poprzedzone przedstawieniem założeń metodycznych związanych z pracami nad dokumentem. Wnikliwa diagnoza stanowi podstawę dobrze zaplanowanych działań. Stąd w części diagnostycznej dokonano ogólnej charakterystyki Gminy pod kątem społecznym,

¹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

² Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

przeprowadzono dokładną diagnozę występowania problemów społecznych oraz analizę działania instytucji odpowiadających za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie Pieszycy. Wykorzystano przede wszystkim dane statystyki publicznej pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie Gminy, głównie Ośrodka Polityki Społecznej, a także inne dostępne informacje, materiały i opracowania. Diagnozę pogłębiono poprzez realizację badania ankietowego dotyczącego problemów społecznych i funkcjonowania instytucji pomocowych wśród przedstawicieli podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Zakończono ją analizą SWOT dla sfery społecznej. W części prognostycznej określono misję społeczną Gminy Pieszycy, cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki planowanych działań. Wskazano także na sposób realizacji strategii, ramy finansowe działań oraz na zgodność celów i zadań z celami unijnych i polskich dokumentów strategicznych.

Oddając w ręce mieszkańców *Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* mamy nadzieję, że przyczyni się ona do realizacji społecznej misji Gminy Pieszycy, a dzięki realizacji zaplanowanych celów i działań, przyczyni się do poprawy jakości życia w Gminie.

1. Podstawy prac nad strategią

1.1. Prawne podstawy dokumentu

Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej stanowi kluczową prawną wytyczną w zakresie przyjmowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych³. W artykule 17 ust. 1 ustawa wskazuje, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia jest więc dokumentem nadrzędnym, który integruje przyjmowane przez gminę programy działań w sferze społecznej.

Ustawa określa również zawartość strategii. W artykule 16b ust. 2 stwierdzono, iż dokument powinien zawierać:

- Diagnozę sytuacji społecznej;
- Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- Określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań⁴.

Ustawa wskazuje również, że realizację strategii koordynuje ośrodek pomocy społecznej.

Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej⁵ zwraca również uwagę na obowiązek współpracy administracji publicznej, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ważnym aspektem działań prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach będzie włączenie wszystkich podmiotów, chcących działać na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w realizację zadań zaplanowanych w *Strategii*.

³ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

⁴ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

⁵ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

1.2. Tryb przygotowania *Strategii*

Opracowując *Strategię* przyjęto model partnerski, zakładający szeroki udział władz gminy, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz lokalnej społeczności w pracach nad dokumentem. Kluczowa rola w przygotowaniu oraz realizacji *Strategii* należy do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Dokument opracowany został w II połowie roku 2020. W czasie prac nad nim wykorzystano szerokie spektrum dostępnych danych źródłowych, materiałów, raportów i dokumentów. Etapy prac obejmowały:

- Ustalenie zakresu analizy;
- Zebranie danych, informacji i materiałów;
- Opracowanie diagnozy i części prognostycznej, po konsultacjach z GOPS i uczestnikami spotkania konsultacyjnego;
- Opracowanie dokumentu;
- Prezentację dokumentu i konsultację z uczestnikami spotkania konsultacyjnego.
- Przygotowanie kompletnego dokumentu.

W ramach prac nad dokumentem zaplanowano spotkania konsultacyjne, jednakże w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 nie udało się ich zrealizować. Prowadzono w związku z tym na wszystkich etapach prac intensywne konsultacje przy wykorzystaniu środków komunikowania na odległość.

Dokument przyjmuje horyzont czasowy na lata 2021-2025. Zastępuje *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020*, której ewaluacja przyczyniła się do określenia celów i zadań nowego dokumentu.

Podkreślić należy, że *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* stanowi nadrzędny dokument w sferze społecznej, a jej uszczegółowienie stanowią przyjmowane systematycznie, w krótszym horyzoncie czasowym programy działań i inne dokumenty. Tworzy to spójny system planowania strategicznego w sferze społecznej oparty o *Strategię* oraz następujące dokumenty:

- Program wspierania rodziny;
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy;
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

- Program przeciwdziałania narkomanii;
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Planowość działań w sferze społecznej zakłada, że programy działań będą przyjmowane również w następnych latach tak, aby zapewnić ciągłość planowania strategicznego i realizację wytyczonych przez niniejszą *Strategię* celów.

1.3. Założenia, wartości i zasady stanowiące podstawę *Strategii*

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna odwoływać się do głównych założeń, wartości i zasad pomocy społecznej.

Do głównych wartości zaliczyć należy wartości sformułowane w Konstytucji RP, a więc przede wszystkim sprawiedliwość społeczną i wiążącą się z nią solidarność społeczną⁶. Przy rozwiązywaniu problemów społecznych oznacza to stwarzanie równych szans, przywracanie samodzielności, a gdy nie jest to możliwe zapewnianie opieki i godnej egzystencji. Sprawiedliwość społeczna wyraża się w idei braterstwa, równości oraz współodpowiedzialności społecznej za jednostki i rodziny⁷. Za istotne wartości należy również przyjąć godność, wolność i równość. Godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona są obowiązkiem władz publicznych. Wolność człowieka obejmuje jego prawo do decydowania o własnym losie oraz korzystania ze wsparcia społecznego, natomiast wyrazem równości jest równość wobec prawa, równość szans, ale też zakaz dyskryminacji.

Realizacja celów i zadań *Strategii* winna prowadzić do realizacji założenia głównego pomocy społecznej, a więc umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Przy tym konieczna jest realizacja trzech założeń dodatkowych. Po pierwsze jest to ochrona godnej egzystencji. Godność człowieka jest w kontekście pomocy społecznej i wsparcia społecznego szczególnie istotną wartością, wymagającą poszanowania i ochrony. W sposób szczególny dotyczy to również godności osób niesamodzielnych, wymagających pomocy służb społecznych, np. dzieci, osób starszych czy niepełnosprawnych. Poszanowanie godności związane jest z dążeniem do umożliwienia wszystkim mieszkańcom

⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997r., nr 78, poz. 483, ze zm.

⁷ I. Sierpowska, *Prawo pomocy społecznej*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 44.

zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb oraz życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Po drugie, to założenie o prewencyjności systemu pomocy społecznej. Powinien on nie tylko rozwiązywać problemy, ale również zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym. Po trzecie, założenie o celu aktywizacyjnym wsparcia społecznego. Cele podejmowanych działań strategicznych jest to, aby osoby i rodziny korzystające ze wsparcia współdziałały w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych. Działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych uwzględniają również zasady prawa – zarówno zasady organizacji administracji publicznej, jak i zasady postępowania administracyjnego.

W tym kontekście szczególnie ważna jest zasada subsydiarności, a więc założenia o pomocniczej roli państwa i administracji samorządowej wobec działań jednostek, rodzin, grup nieformalnych i organizacji pozarządowych. Zasada subsydiarności w rozwiązywaniu problemów społecznych rozumiana może być wieloaspektowo. Szczególną uwagę zwrócić należy na obowiązek jednostek i rodzin samodzielnego rozwiązywania swoich problemów oraz na znaczenie więzi i powinności rodzinnych. Wskazać należy też na obowiązek współdziałania samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi dla rozwiązywania problemów społecznych.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Pieszycy

2.1. Położenie geograficzne

Gmina miejsko-wiejska Pieszycy położona jest w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie dzierzoniowskim. Graniczy od wschodu z gminami Dzierżonów i Bielawa (powiat dzierzoniowski), od północy z gminą Świdnica (powiat świdnicki), od południa z gminą Nowa Ruda (powiat kłodzki) oraz od zachodu z gminą Walim (powiat wałbrzyski). Pieszycy położone są około 65 km od stolicy regionu – Wrocławia, w pobliżu głównych miast: Bielawy (4 km), Dzierżoniowa (7 km), Świdnicy (23 km), Wałbrzycha (30 km), Kłodzka (48 km) oraz Legnicy i Jeleniej Góry (83 km).

Ryc. 1. Pieszycy na tle innych gmin powiatu dzierzoniowskiego

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/6.html>.

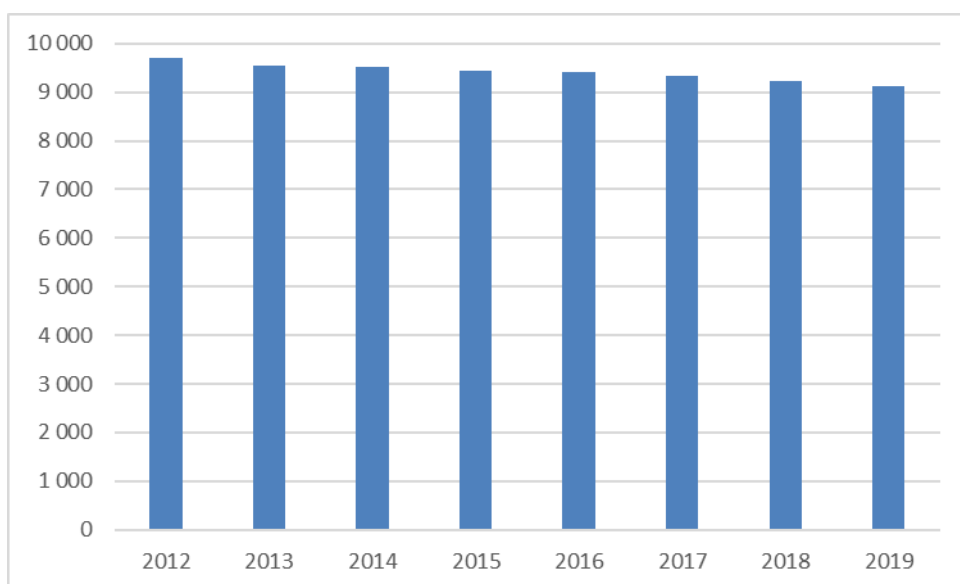
W skład Gminy wchodzi miasto Pieszycy oraz 4 dzielnice miejskie o statusie sołectwa: Kamionki, Piskorzów, Bartoszków i Rościszów. Gmina Pieszycy w swoich granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 6 361 ha, co stanowi 13,3% powiatu dzierzoniowskiego.

Pieszyce nie posiadają komunikacji kolejowej (najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Dzierżoniowie), ale mają korzystny układ komunikacji drogowej. Przez miasto przebiega droga wojewódzka nr 383, łącząca Jedlinę-Zdrój z Dzierżoniowem, drogi powiatowe oraz gminne.

2.2. Demografia – stan ludności i prognoza

Spółeczność Gminy Pieszyce tworzą jej mieszkańcy. Na 31 grudnia 2019 roku zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy w Pieszcach Gmina liczyła 9 132 mieszkańców, a w ostatnich latach obserwujemy niewielki, stały spadek liczby ludności w Gminie (ryc. 2.).

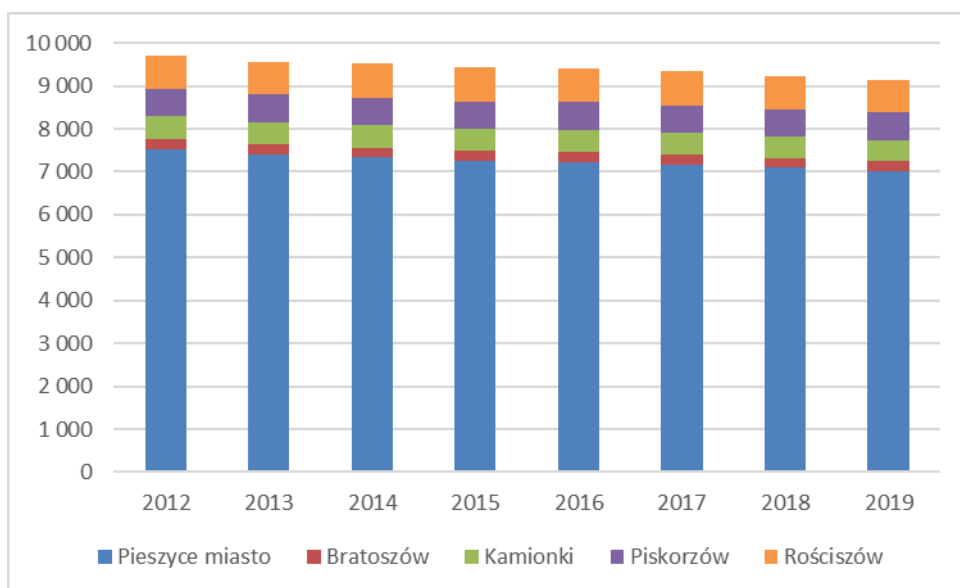

Ryc. 2. Ludność w Gminie Pieszyce w latach 2012-2019

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach

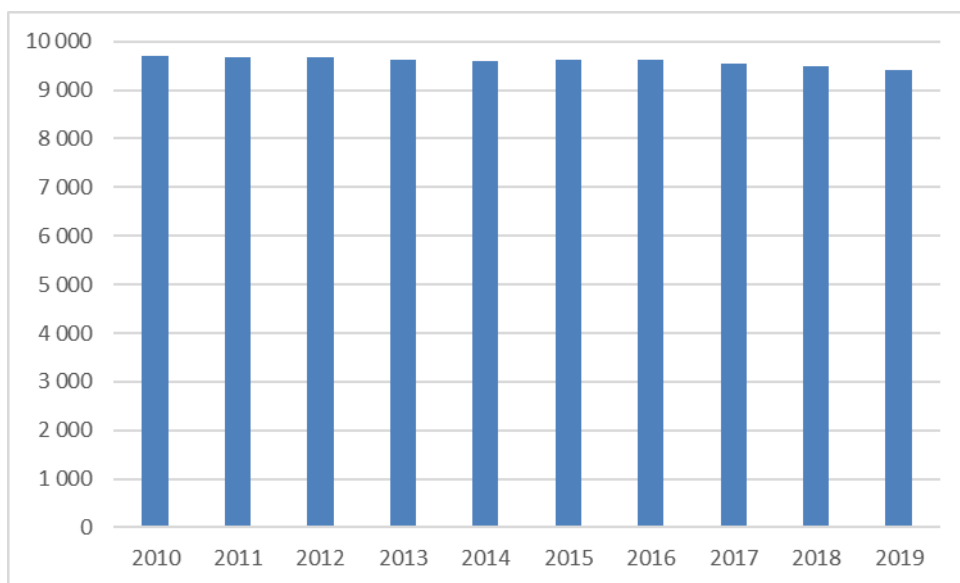
Największą miejscowością Gminy jest oczywiście miasto Pieszyce, które liczyło 7 020 mieszkańców, a więc 76,9% mieszkańców Gminy. Sołectwa liczyły:

- Kamionki – 487 mieszkańców;
- Piskorzów – 648 mieszkańców;
- Bartoszów – 224 mieszkańców;
- Rościszów – 753 mieszkańców.

Ryc. 3. Ludność w Gminie Pieszyce w latach 2012-2019 według miejscowości
Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszycach

Z kolei dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazujące na liczbę ludności według miejsca zamieszkania pokazują nieco większą liczbę mieszkańców Gminy. Różnice w danych wynikają z różnych metodologii liczenia mieszkańców. Zgodnie z danymi GUS na 31 grudnia 2019 roku Gmina liczyła 9 410 mieszkańców. Tendencja jednak jest taka sama – liczba ludności Gminy spada (ryc. 4.)

Ryc. 4. Ludność w Pieszyce w latach 2010-2019 według miejsca zamieszkania
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

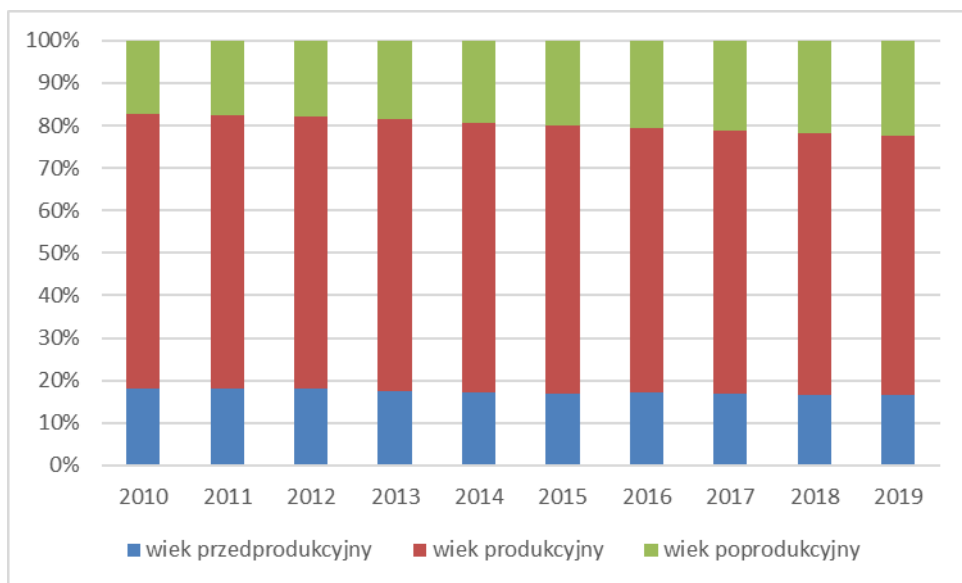
Spadek liczby ludności Gminy Pieszycy wynika z dwóch przyczyn – ujemnego przyrostu naturalnego, a więc przewagi zgonów nad urodzeniami oraz ujemnego salda migracji, a więc przewagi wymeldowań nad zameldowaniami nowych mieszkańców, osiedlających się na terenie Gminy (tabela 1.). Przyrost naturalny w 2019 roku średnio w Polsce wyniósł -0,91, zaś w województwie dolnośląskim -2,0, co wskazuje, że trendy dla Gminy Pieszycy są mniej korzystne niż w skali kraju i województwa. W latach 2010-2019 kobiety stanowiły 51-52% mieszkańców Gminy.

Tabela 1. Ruch naturalny i migracje w Gminie Pieszycy

Wyszczególnienie:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,50	9,07	8,89	8,82	8,54	7,45	8,35	8,50	9,07	8,89
Zgony na 1000 ludności	12,55	13,55	13,70	12,03	13,64	12,48	12,47	12,55	13,55	13,70
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-4,04	-4,48	-4,81	-3,22	-5,10	-5,04	-4,12	-4,04	-4,48	-4,81
Saldo migracji ogółem na 1000 ludności	0,10	1,54	4,34	-1,14	-1,46	0,00	3,53	-2,29	0,10	-2,96

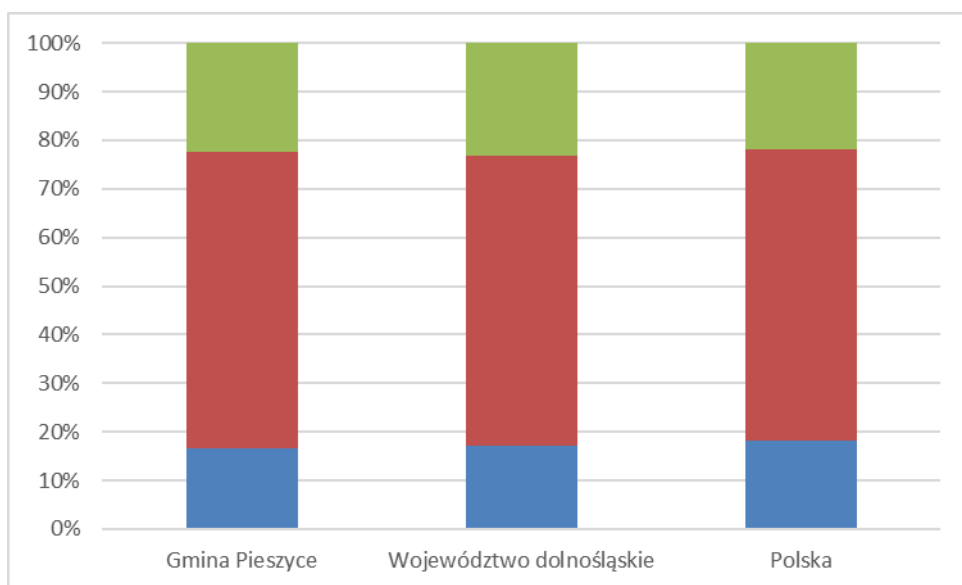
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Z perspektywy demograficznej niezwykle istotna jest struktura ludności według ekonomicznych grup wieku. Analizując dane dla lat 2010-2019 zauważamy utrzymywanie się na względnie stałym poziomie udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności, spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym oraz wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (ryc. 5.). Aktualnie zmiany w zakresie struktury ludności według ekonomicznych grup wieku wiążą się głównie z przechodzeniem ludności z kategorii wieku produkcyjnego do poprodukcyjnego.

Ryc. 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności Gminy Pieszycy
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

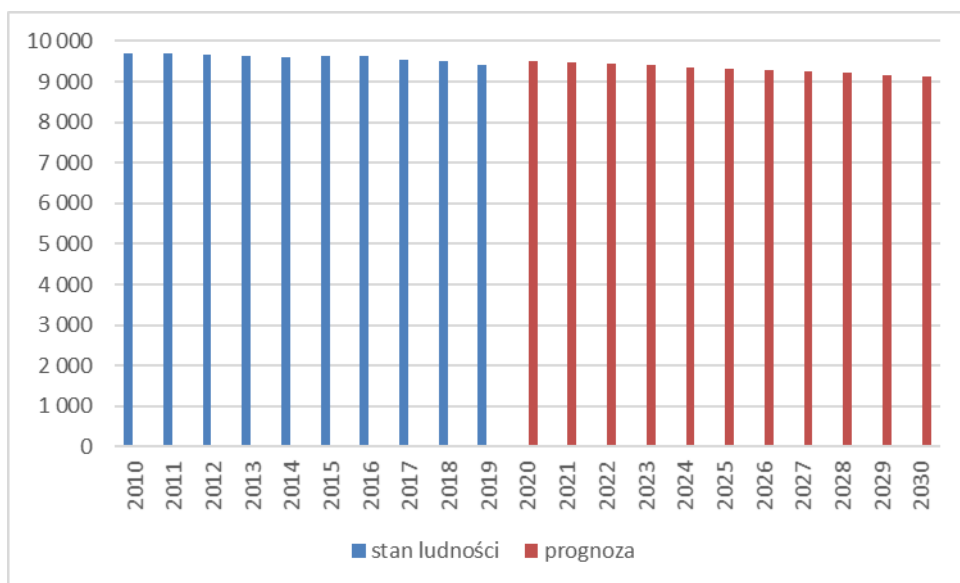
Gmina Pieszycy cechuje się bardzo podobną strukturą ludności co całe województwo dolnośląskie oraz Polska (ryc. 6.). Nieznacznie większy jest w Gminie Pieszycy udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, a mniejszy w wieku przedprodukcyjnym, jednak tendencja zmian jest podobna do krajowej i wojewódzkiej.

Ryc. 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w roku 2019
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

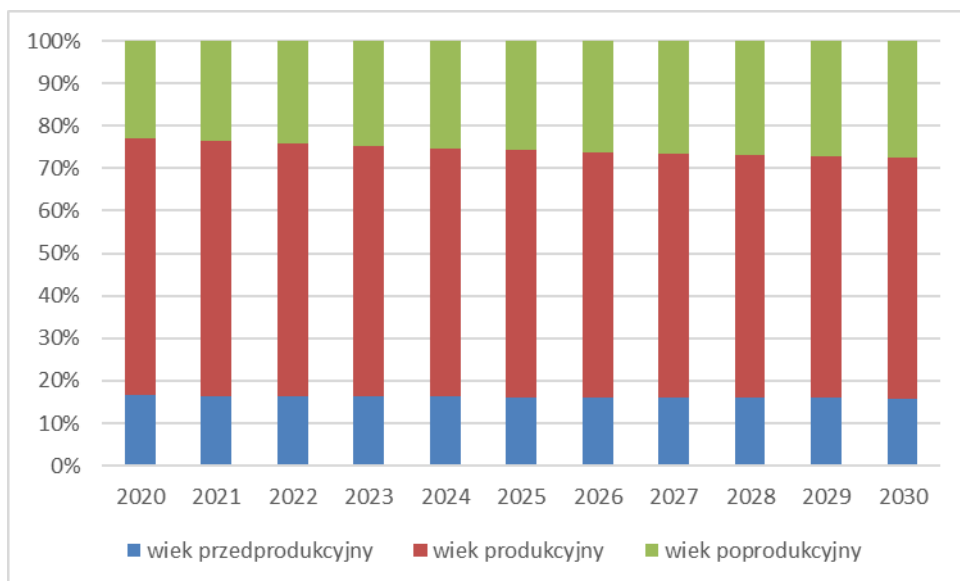
Prognoza demograficzna przygotowana dla gmin przez Główny Urząd Statystyczny wskazuje na postępujący, powolny spadek liczby ludności Gminy – w 2030 roku będzie liczyła według prognozy 9,1 tys. mieszkańców. Już zaistniały i prognozowany spadek ludności Gminy Pieszycy wskazują na długookresowy trend w tym zakresie (ryc. 7.).

Ryc. 7. Ludność w Gminie Pieszycy – stan ludności i prognoza

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego; Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), Główny Urząd Statystyczny.

Analiza prognozy udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem potwierdza tendencję starzenia się populacji Gminy – udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się na przestrzeni lat 2020-2030 z 17 do 16%, zaś w przypadku wieku produkcyjnego spadek nastąpi z 61% do 57%. Skompensowane to zostanie wzrostem udziału kategorii najstarszej – osób w wieku poprodukcyjnym – z 23% do 27% (ryc. 8.). Ludność w wieku 60+ w ciągu najbliższych dziesięciu lat wzrośnie do poziomu 2,5 tys. w 2030 roku.

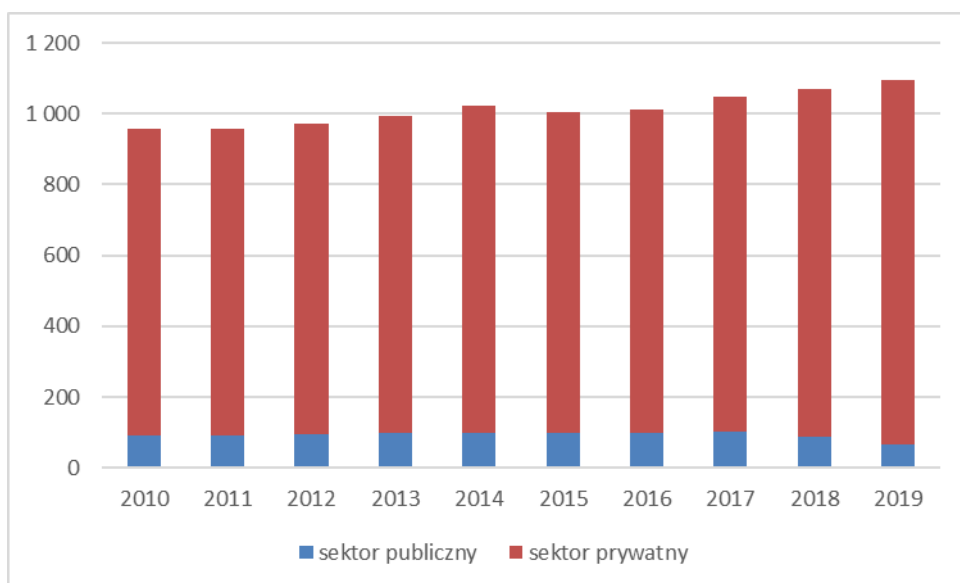
Ryc. 8. Prognoza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej ludności w latach 2020-2030 w Gminie Pieszycy

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), Główny Urząd Statystyczny.

Przedstawione dane dotyczące sytuacji demograficznej oraz prognozy do roku 2030 wskazują na wyzwania związane z powolnym spadkiem liczby ludności i starzejącą się społecznością Gminy Pieszycy.

2.3. Lokalna gospodarka i rynek pracy

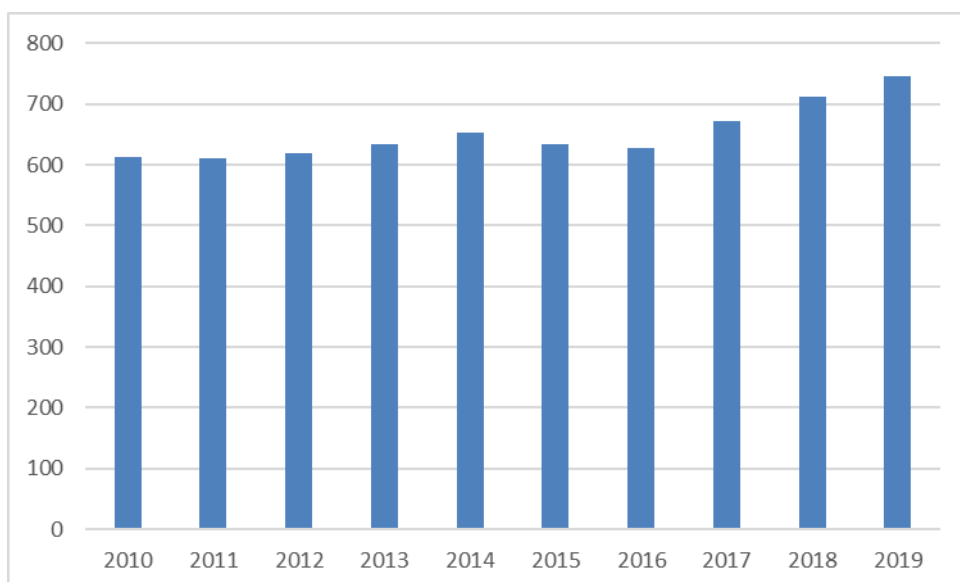
Gospodarka lokalna oparta jest zarówno o przemysł i usługi, jak i o rolnictwo. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Pieszycy w 2019 roku zlokalizowanych było 1 098 podmiotów gospodarki narodowej, zarejestrowanych w rejestrze REGON, z czego 67 to podmioty sektora publicznego. W ostatnich latach obserwujemy wzrost liczby podmiotów gospodarczych ogółem, do czego przyczynia się wzrost liczby podmiotów sektora prywatnego. Liczba podmiotów publicznych natomiast maleje (ryc. 9.).

Ryc. 9. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Pieszycy

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Działalność gospodarczą prowadziło 746 osób fizycznych. W latach 2010-2016 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą ulegała drobnym fluktuacjom, w ostatnich trzech latach odnotować można wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą (ryc. 10.).

Ryc. 10. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Pieszycy

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy jest zróżnicowana, na co wskazuje różnorodność podmiotów ze względu na sekcje PKD 2007. Najwięcej podmiotów w roku 2019 prowadziło działalność gospodarczą w sekcjach:

- C – Przetwórstwo przemysłowe: 111;
- F – Budownictwo: 147;
- G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 228;
- L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 245⁸.

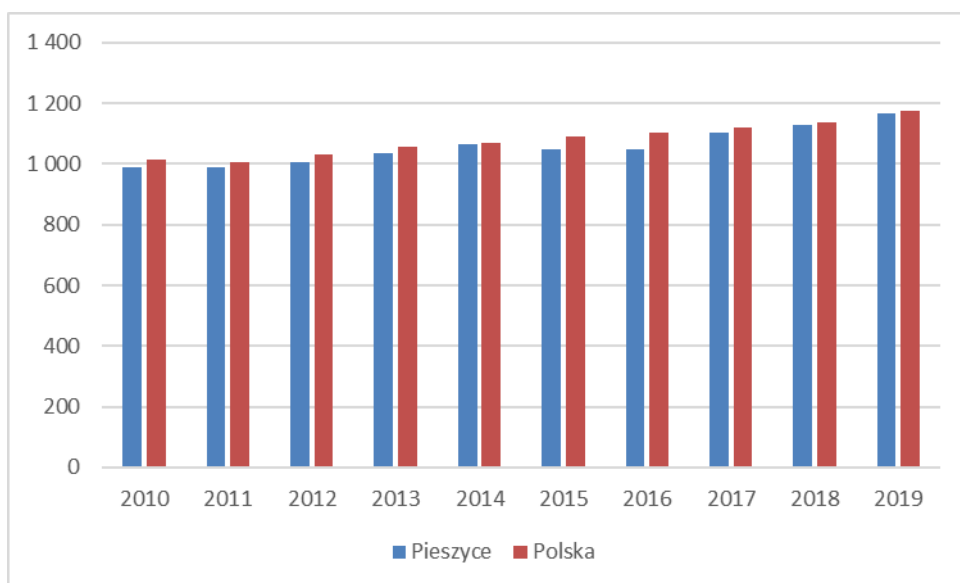
Do istotnych należy też zaliczyć sekcje:

- H – Transport i gospodarka magazynowa: 44;
- I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi: 24
- J – Informacja i komunikacja: 17;
- K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa: 21;
- M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 73;
- N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca: 28;
- P – Edukacja: 23;
- Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna: 37;
- S – Pozostała działalność usługowa oraz T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 61⁹.

Poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie Miasta należy ocenić w miarę pozytywnie, na co wskazuje wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców (1 167 w 2019 roku). Zarówno w skali kraju, jak i w Gminie Pieszycy, obserwujemy w ostatnich latach dynamiczny przyrost liczby podmiotów gospodarczych, a Gmina Pieszycy zmniejsza dystans do średniej krajowej (ryc. 11.).

⁸ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

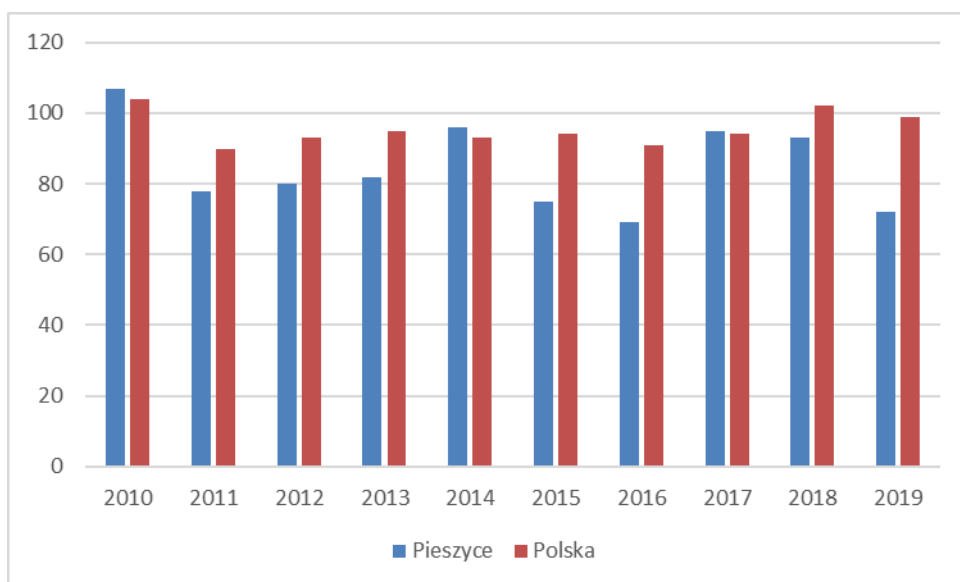
⁹ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ryc. 11. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Analiza jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wskazuje jednak na deficyt w zakresie tworzenia nowych podmiotów gospodarczych, bowiem w 2019 roku powstały zaledwie 72 podmioty na 10 tys. ludności, a średnio w kraju aż 99, a po dobrych wynikach dla lat 2017-2018 odnotowano spadek rozwoju przedsiębiorczości (ryc. 12.). Wymaga to działań na rzecz wzmocnienia rozwoju działalności gospodarczej.

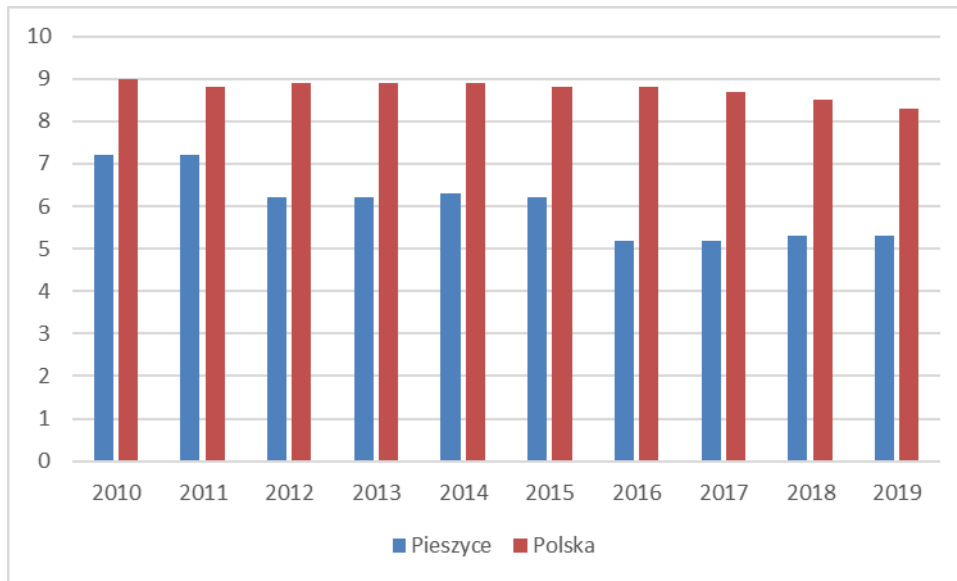

Ryc. 12. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba dużych podmiotów gospodarczych, zatrudniających powyżej 49 osób, w latach 2016-2019 była mniejsza niż w poprzednich latach. Średnio na 10 tys. ludności takich podmiotów w Gminie Pieszycy w 2019 roku było zaledwie 5,3, zaś średnio w kraju 8,3 (ryc. 13.).

Ryc. 13. Podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Do największych zakładów przemysłowych działających w Gminie Pieszycy i zatrudniających większą liczbę pracowników należą:

- Z.T.T. „TECHNOTEX” S.A. – Zakłady Tkanin Technicznych „TECHNOTEX” S.A. w Pieszycach swoją historię notują od 1945 roku, gdy funkcjonowanie rozpoczęła Dolnośląska Wytwórnia Tkanin Technicznych. Od 1972 roku działa jako „TECHNOTEX”. W 1996 roku przedsiębiorstwo państwowe przekształcono w pracowniczą spółkę akcyjną. Zajmuje się produkcją tkanin wysokiej jakości w szerokim asortymencie.
- Boxmet Medical Sp. z o.o. – spółka Boxmet mieści się w Piskorzowie. Jej misją jest projektowanie, produkowanie i dostarczanie na rynek wyłącznie najwyższej jakości rozwiązań i produktów związanych z bezpieczeństwem człowieka w pracy i środowisku życia. Produkuje i dostarcza sprzęt dla ratownictwa medycznego, taktycznego, służb

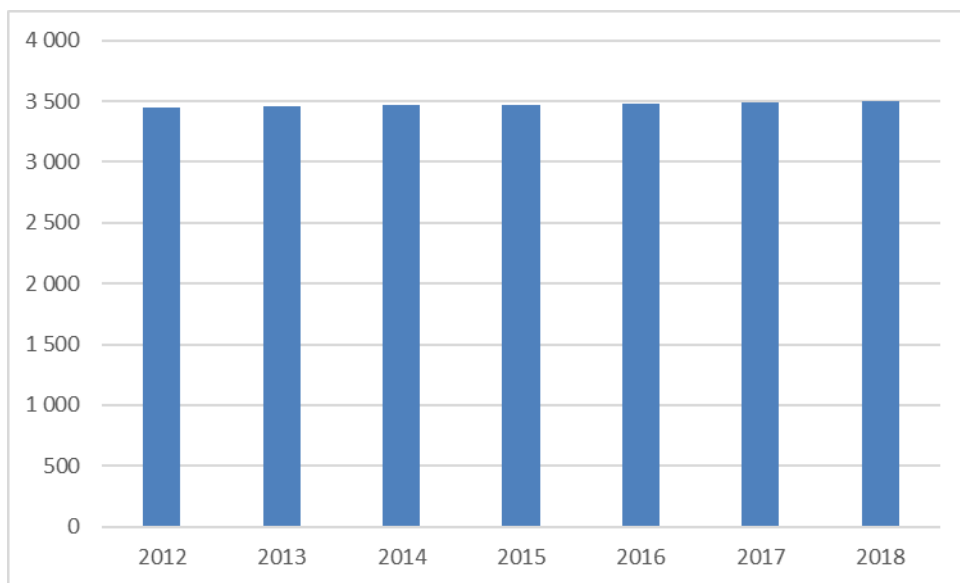
mundurowych, sprzęt zapewniający bezpieczeństwo dla przedsiębiorstw, szkół, hoteli itp.

Poza dużymi przedsiębiorstwami miejsc pracy dostarczają również małe, lokalne firmy, działające w różnych sektorach gospodarki.

2.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna

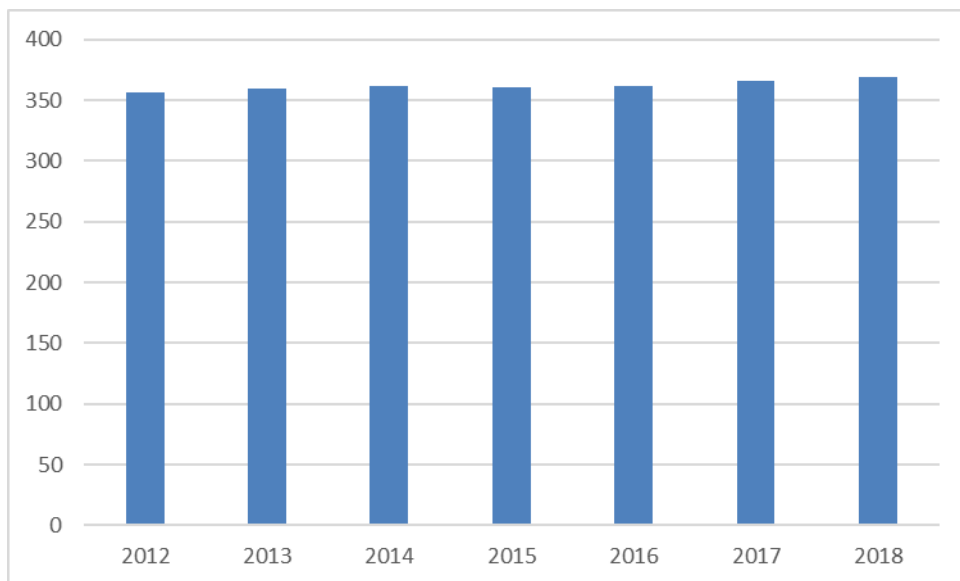
Zasób mieszkaniowy Gminy Pieszycy oparty jest generalnie o lokale i domy prywatne. Zgodnie z danymi GUS za rok 2019 na terenie Gminy były 1 433 budynki mieszkalne. W 2018 roku w Gminie były 3 504 mieszkania i w ostatnich latach liczba mieszkań sytuuje się na względnie stałym poziomie (ryc. 14.). Na tysiąc mieszkańców przypadało 369 mieszkań i wskaźnik ten również utrzymuje się na stałym poziomie (ryc. 15.). Dodać należy, że średni wskaźnik liczby mieszkań na tysiąc mieszkańców dla Polski jest nieco wyższy i w 2019 roku wynosił 381 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2018 roku wynosiła 67,9m², nieco mniej niż średnia krajowa – 74,2m². Powierzchnia użytkowa na osobę wyniosła 25,1m², również nieco mniej niż średnia krajowa – 28,2m². Zgodnie z danymi na rok 2018 wodociąg docierał na terenie miejskim do 91,6% mieszkań, a na obszarze wiejskim do 91,4%. W łazienkę wyposażonych było 80,4% mieszkań w mieście i 78,6% na terenie wiejskim, zaś centralne ogrzewanie miało odpowiednio 62,4% i 62,8% mieszkań.

Ryc. 14. Mieszkania ogółem w Gminie Pieszycy

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ryc. 15. Mieszkania na 1000 mieszkańców w Gminie Pieszycy

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zasoby mieszkaniowe to głównie zasoby prywatne. Według stanu na koniec 2019 roku mieszkaniowy zasób Gminy Pieszycy obejmował 547 mieszkań, w tym 3 lokale przeznaczone do najmu socjalnego. Na koniec 2019 roku na mieszkania komunalne oczekiwało 35 rodzin, nie było oczekujących na lokale socjalne.

2.5. Oświata i opieka nad dziećmi

W zasobach infrastruktury społecznej Gminy przeznaczonej do świadczenia opieki nad dziećmi do lat 3 znajduje się żłobek dysponujący 45 miejscami, uruchomiony od 1 września 2019 roku. Liczba chętnych do skorzystania z usług żłobkowych jest nieco większa niż liczba miejsc – w 2019 roku zabrakło 3 miejsc. Na koniec roku 2019 w Gminie było 325 dzieci do lat 3, stąd żłobek jest niezwykle potrzebną instytucją umożliwiającą rodzicom łączenie życia zawodowego i rodzinnego.

Infrastruktura oświaty na terenie Gminy Pieszycy obejmuje przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach oraz szkoły. Są to zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne. Na terenie Gminy funkcjonują następujące przedszkola:

- Przedszkole Publiczne nr 2 w Pieszycach, ul. Piotra Własta 17, Pieszycy;
- Przedszkole Niepubliczne Sióstr Salezjanek, ul. Ogrodowa 48, Pieszycy.

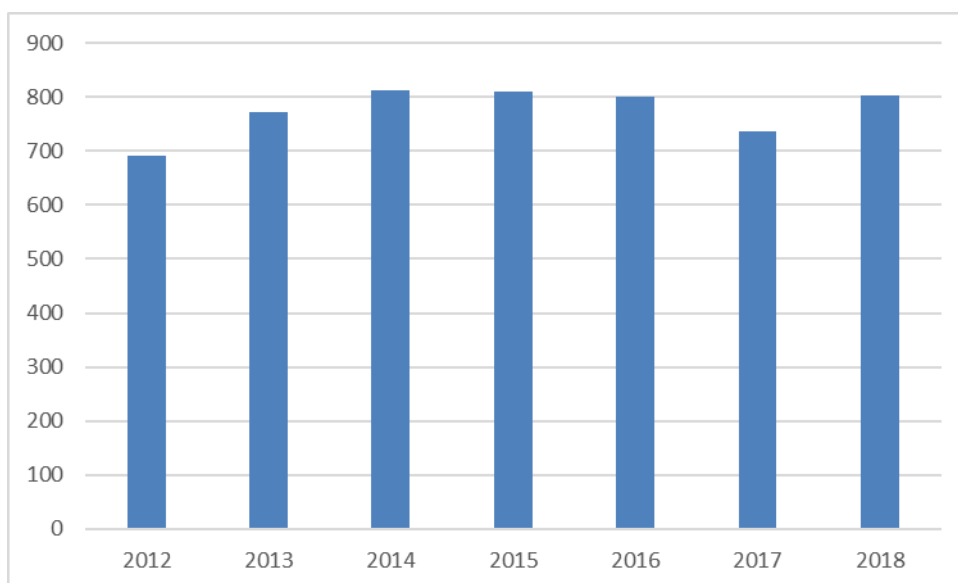
oraz szkoły podstawowe:

- Specjalna Przyszpitalna Niepubliczna Szkoła Podstawowa przy Sudeckim Centrum Zdrowia, ul. Ks. Emila Pagacza 6, Pieszycy;
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Pieszyckiej Harcerskiej Organizacji Podziemnej w Pieszycach, ul. Ogrodowa 23, Pieszycy;
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi, ul. Świdnicka 53, Pieszycy.

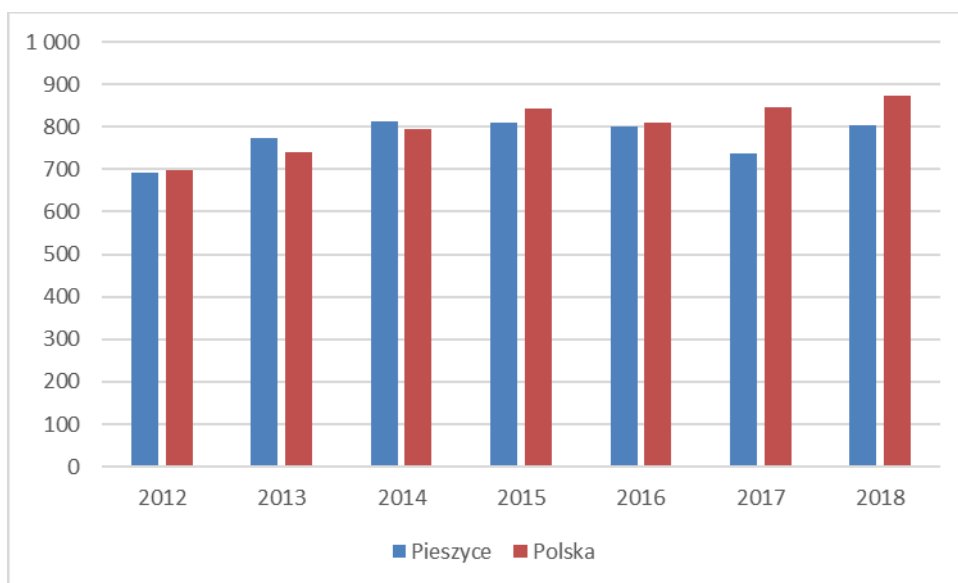
Gmina Pieszycy odpowiada za prowadzenie Przedszkola Publicznego nr 2 w Pieszycach oraz Szkoły Podstawowej nr 1.

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli utrzymuje się na względnie stałym poziomie, jedynie w roku 2017 zauważalny był niewielki spadek liczby dzieci przedszkolnych (ryc. 16.).

Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie (przy niewielkim spadku w 2017 roku) i jest w ostatnich latach nieco niższa niż średnia krajowa (ryc. 17.).

Ryc. 16. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w Gminie Pieszycy
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

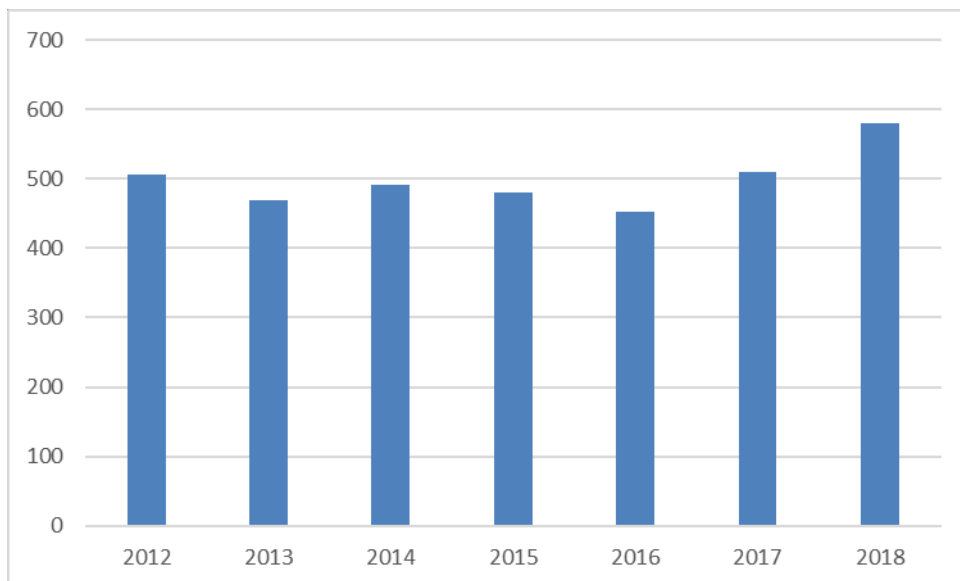
Ryc. 17. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Do Przedszkola Publicznego nr 2 w Pieszycach w roku 2019/2020 uczęszczało 182 dzieci. Przedszkole organizowało pracę w 8 oddziałach, w tym jednym oddziale integracyjnym. Zatrudniało 17 nauczycieli i 12 pracowników administracyjno-obslugowych. Przedszkole zapewnia naukę języka angielskiego, pomoc psychologiczno-pedagogiczną, realizuje zajęcia rozwijające zainteresowania, imprezy okolicznościowe i spotkania edukacyjne, a także liczne projekty edukacyjne, w tym o charakterze innowacyjnym. Przedszkole prowadzi również

dożywianie dzieci oraz realizuje program profilaktyczno-wychowawczy. Dzieci biorą udział i odnoszą sukcesy dzieci w konkursach, przeglądach artystycznych i zawodach sportowych.

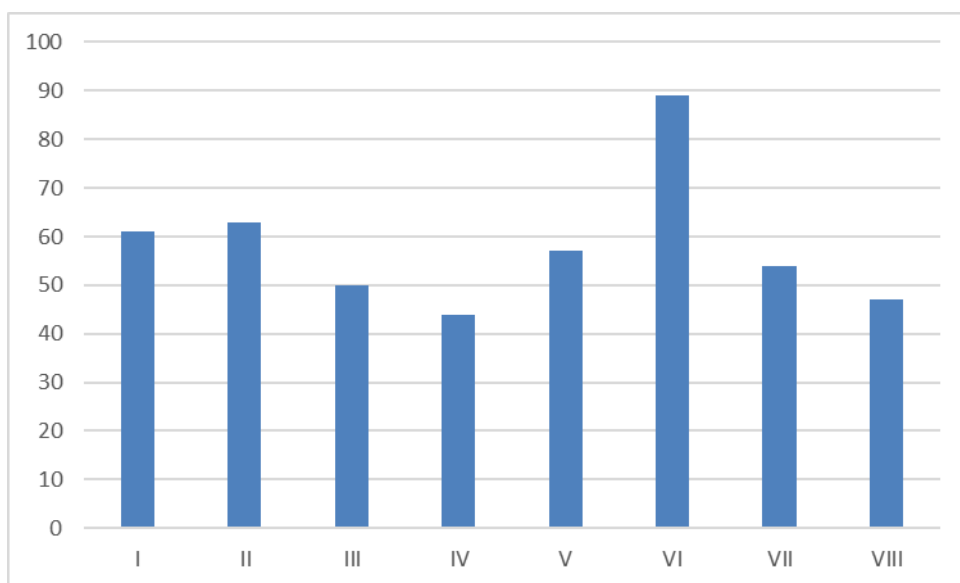
Liczba uczniów szkół podstawowych od 2017 roku rośnie, co wiąże się ze zmianą struktury edukacji i wprowadzeniem 8-letnich szkół podstawowych, w miejsce szkół 6-letnich (ryc. 18).

Ryc. 18. Uczniowie w szkołach podstawowych w Gminie Pieszycy

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Największą szkołą jest publiczna Szkoła Podstawowa nr 1, do której w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 465 uczniów. Struktura liczebna dzieci w poszczególnych rocznikach jest nieco zróżnicowana – najwięcej uczniów liczą obecne klasy VI, co wiąże się z kumulacją roczników związaną z obniżeniem wieku rozpoczynania edukacji szkolnej (ryc. 19.).

Ryc. 19. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 w roku 2019/2020 według klas
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Uczniowie mogą korzystać z licznych zajęć pozalekcyjnych – szkoła oferuje możliwość edukacji w ramach kół rozwijających uzdolnienia: matematycznego, polonistycznego, języka angielskiego, informatycznego, ortograficznego, matematyczno-przyrodniczego, matematyczno-polonistycznego. Oferuje również rozwijające uzdolnienia zajęcia sportowe, artystyczne, „Gry matematyczne” oraz zajęcia z przedsiębiorczości, zajęcia kreatywne, zajęcia warsztatowe matematyczno-przyrodnicze czy zajęcia w ramach Koła Młodego Naukowca. Działają szkolne SKS-y, uczniowie mają możliwość zajęć na basenie. Placówka zapewnia także zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, prowadzi opiekę specjalistyczną dla uczniów wymagających zajęć logopedycznych, kształtujących kompetencje emocjonalno-społeczne, a także zajęcia dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się i zajęcia rewalidacyjne. Prowadzi dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla uczniów powracających z zagranicy. W roku szkolnym 2019/2020 w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczestniczyło 326 uczniów, czyli aż 70,1% uczniów szkoły. Wiele zajęć prowadzonych było w ramach projektu „Równe szanse – wsparcie w zakresie wyrównywania dysproporcji edukacyjnych i rozwijania uzdolnień” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014–2020.

Szkoła należy do sieci Szkół Promujących Ekorozwój, realizuje liczne projekty wewnętrzne, a także korzysta z oferty projektów zewnętrznych oraz uczestniczy w projektach finansowanych ze środków europejskich. Uczniowie odnoszą liczne sukcesy w konkursach, olimpiadach przedmiotowych oraz zawodach sportowych.

Szkoła prowadziła dożywianie dzieci, wdrażała w ramach którego uczniowie klas I-V otrzymywali mleko oraz porcje warzyw i owoców „Program dla szkół” oraz realizowała program profilaktyczno-wychowawczy.

Szkoła zapewnia opiekę świetlicową realizowaną w roku 2019/2020 w godzinach 7.00-16.45. Do świetlicy zapisanych było 166 uczniów, w tym z klas I-III – 138 uczniów i 28 osób z klas IV-VIII. Opieką świetlicową objęte były wszystkie dzieci, których rodzice zgłaszali taką potrzebę, jak również uczniowie nieuczestniczący w lekcjach religii czy WDŻ oraz czekający na zajęcia dodatkowe (koła zainteresowań, zajęcia z logopedą, pedagogiem itp.). W roku szkolnym 2019/2020 do szkoły dowożonych było 200 uczniów, a dowozy obsługiwał prywatny przewoźnik.

Na terenie Gminy działa również świetlica środowiskowa „Tęcza”. Do września 2020 funkcjonowała ona w strukturze OPS Pieszycy, od września 2020 zadanie prowadzenia tej placówki wsparcia przejęło Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, oddział miejski Dzierżoniów. Świetlica obejmuje opieką i wsparciem dzieci i młodzież w wieku 6-13 lat z terenu gminy Pieszycy. Wraz z wprowadzeniem drugiej zmiany w Szkole Podstawowej nr 1 świetlica czynna jest w godz. 7.30–16.30, aby dzieci uczęszczające do szkoły na drugą zmianę mogły korzystać placówki w godzinach porannych. W okresie ferii zimowych oraz wakacji placówka czynna jest w godzinach 10.00–14.00 i organizuje zajęcia w ramach półkolonii.

Zajęcia świetlicowe realizowane są według rocznego planu i codziennego stałego harmonogramu. W świetlicy prowadzone są zajęcia wspierające i rozwijające zainteresowania oraz umiejętności: zajęcia profilaktyczne, warsztaty twórcze, muzyczne, taneczne, zajęcia sportowo-rekreacyjne, pomoc pedagogiczna, pomoc w nauce, oddziaływania środowiskowe (działania integracyjne, imprezy środowiskowe). W ramach świetlicy organizowane są atrakcyjne zajęcia, imprezy okolicznościowe, wycieczki i warsztaty rozwijające wiedzę. W ramach zajęć w świetlicy dzieci otrzymują bułkę i herbatę.

W 2019 roku w zajęciach organizowanych przez świetlicę brało udział ogółem 64 wychowanków, głównie uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Pieszycach. Dzieci

są kierowane do świetlicy przez pracowników socjalnych lub trafiają do placówki z wolnego naboru, udział w zajęciach jest dobrowolny.

Na terenie Gminy do końca roku szkolnego 2019/2020 funkcjonowała szkoła ponadpodstawowa – Zespół Szkół im. ks. Jana Dzierżonia w Pieszycach, prowadzona przez powiat dzierzoniowski, w ramach której funkcjonowało technikum, branżowa szkoła I stopnia i szkoła policealna. Szkoła została zlikwidowana.

2.6. Ochrona zdrowia

Zadania w zakresie ochrony zdrowia realizuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Miejska w Pieszycach. Na terenie miasta Pieszycy działają również inne mniejsze placówki ochrony zdrowia oraz Sudeckie Centrum Zdrowia, zapewniające opiekę psychiatryczną.

SPZOZ Przychodnia Miejska funkcjonuje od roku 2000 i jest jednostką organizacyjną gminy Pieszycy. Podstawą jej funkcjonowania jest rozpoznanie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie usług medycznych, a misją świadczenie kompleksowych usług medycznych na najwyższym poziomie. Od 2011 roku Przychodnia mieści się w nowym budynku w Pieszycach, przy ul. Królowej Jadwigi 1. W SPZOZ Przychodnia Miejska funkcjonują:

- Podstawowa Opieka Zdrowotna;
- Pielęgniarka środowiskowa;
- Położna środowiskowa;
- Stomatologia ogólna i protetyka;
- Poradnie specjalistyczne: ginekologiczno-położnicza, proktologiczna, chirurgii ogólnej, chirurgii onkologicznej, gastroenterologiczna, neurologiczna, laryngologiczna, dermatologiczna, poradnia zdrowia psychicznego, urologiczna, ortopedyczno-traumatologiczna, reumatologiczna, okulistyczna, kardiologiczna, leczenia bólu;
- Oddział Leczenia Jednego Dnia – oddział chirurgii ogólnej;
- Pracownie diagnostyczne: radiologiczna, ultrasonograficzna, USG Doppler, EMG, EEG, diagnostyki laboratoryjnej, rezonansu magnetycznego, endoskopii przewodu pokarmowego, elektrodiagnostyki, audiologiczna, badanie pola widzenia.

Dodatkowo, bez kontraktu z NFZ działają Oddział Leczenia Jednego Dnia w zakresie laryngologii, poradnia endokrynologiczna, onkologiczna, rehabilitacja oraz medycyna pracy. Przychodnia realizuje również programy profilaktyczne: program badań przesiewowych w celu wykrycia raka jelita grubego finansowany przez Ministerstwo Zdrowia, program profilaktyczny schorzeń układu krążenia finansowany przez NFZ, program profilaktyki gruźlicy, profilaktyka jaskry oraz profilaktyka raka szyjki macicy¹⁰. Świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej udzielane są mieszkańcom Gminy w Szpitalu Powiatowym w Dzierżoniowie. Dodatkowo opieki pielęgniarskiej i pielęgniarskiej opieki długoterminowej udziela Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „A-MED”.

W Pieszcach funkcjonuje także NZOZ Sudeckie Centrum Zdrowia, które oferuje leczenie na oddziale psychiatrycznym ogólnym dla dzieci, a także na oddziale dziennym psychiatrycznym rehabilitacyjnym oraz w poradni zdrowia psychicznego.

W Rościszowie znajduje się Specjalistyczny Szpital Chorób Płuc należący do spółki „Sanatoria Dolnośląskie”. W jego ramach funkcjonuje Oddział Gruźlicy i Chorób Płuc, który zajmuje się leczeniem chorych na gruźlicę, diagnostyką chorób nowotworowych układu oddechowego, diagnostyką i leczeniem pozostałych schorzeń pulmonologicznych, a także Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Rościszowie, którego zadaniem jest okresowe lub stałe objęcie całodobową opieką i pielęgnacją oraz kontynuacja leczenia osób przewlekle chorych a także osób, które przebyły leczenie szpitalne. Dodatkowo działa Oddział Medycyny Paliatywnej, który zajmuje się leczeniem bólu, niesieniem ulgi w cierpieniu, leczeniem objawowym oraz zapewnieniem komfortu pacjentom w terminalnej fazie każdej choroby, głównie chorób nowotworowych.

Opiekę szpitalną dla mieszkańców Pieszc zapewnia NZOZ Szpital Powiatowy w Dzierżoniowie Sp. z o.o., który świadczy usługi medyczne w dwóch lokalizacjach – w Dzierżoniowie oraz w Bielawie. W Dzierżoniowie mieści się dział pomocy doraźnej – ratownictwo medyczne oraz oddziały: wewnętrzny, chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położniczy i noworodkowy, pediatryczny, a także poradnie: chirurgiczna i ginekologiczno-położnicza oraz pracownie diagnostyczne: tomografii komputerowej, RTG, endoskopii,

¹⁰ SPZOZ Przychodnia Miejska, <http://przychodniapieszyce.eu/pl/>.

fizjoterapii i laboratorium analityczne. W Bielawie mieści się oddział okulistyczny i zakład opiekuńczo-leczniczy, a także poradnia okulistyczna i pracownia angiografii narządu wzroku¹¹.

2.7. Kultura, sport i rekreacja

Działalność o charakterze kulturalnym w Pieszycach organizuje Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury w Pieszycach, a także filia biblioteki, zlokalizowana w Rościszowie. Centrum Kultury jest samorządową instytucją kultury, której statutowym zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju kultury. Motto Centrum brzmi „My dajemy Wam przestrzeń, a Wy nam swoją kreatywność, energię i zaangażowanie”. W obecnym kształcie, w nowej siedzibie, Centrum działa od września 2014 roku. W budynku mieszczą się Miejska Biblioteka Publiczna oraz Centrum Kultury, wyposażone w wiele nowoczesnych sal i pomieszczeń, co stwarza możliwości przedstawienia mieszkańcom interesującej oferty. Budynek ma dwie kondygnacje i powierzchnię użytkową 1533,90 m². Adaptacja obiektu byłego kina oraz jego rozbudowa realizowana była z pozostawieniem istniejącej bryły sali kinowej. Centrum dysponuje: salą widowiskową z profesjonalnym wyposażeniem (sprzęt nagłaśniający i oświetlenie) z profesjonalną sceną i zapleczem (garderoby), salonem wystawienniczym, studiem nagrań, biblioteką ze stanowiskami komputerowymi, działem multimedialnym i regionalnym, kawiarnią oraz salami artystycznymi: teatralną, muzyczną, plastyczną, taneczną.

W ramach MBP-CK funkcjonują działy: Dział Biblioteki, Dział Artystyczny, Dział Informacji Turystycznej oraz Dział Administracji.

Do zadań Centrum należą:

- Edukacja kulturalna oraz kreowanie zainteresowania kulturą i sztuką;
- Współpraca w sferze kultury z organizacjami pozarządowymi;
- Prowadzenie informacji kulturalnej i turystycznej oraz jej gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie;
- Pozyskiwanie środków pozabudżetowych z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym Unii Europejskiej i wykorzystywanie ich na realizację zadań MBP-CK;
- Organizowanie przestrzeni dla rozwoju artystycznego naszym uczestnikom;

¹¹ Szpital, <https://pow.dzierzoniow.pl/dla-mieszkanca/opieka-zdrowotna/szpital>.

- Stwarzanie możliwości podwyższania kwalifikacji kadr zajmujących się działalnością kulturalną oraz wymiany doświadczeń w tym zakresie.

Działalność MBP-CK skierowana jest do zróżnicowanych grup odbiorców: młodzieży szkolnej, studentów i absolwentów, dzieci i rodziców, artystów i młodych twórców, pracowników sektora kultury, organizacji i stowarzyszeń oraz wszystkich zainteresowanych mieszkańców Gminy.

Działalność stała realizowana jest w formie pracowni artystycznych, które w roku 2019 oferowały zajęcia w sekcjach: tanecznej, breakdance, plastycznej, wokalne, teatralnej (Teatr „Na Lewą”), filmowej oraz rysunku i malarstwa dla dorosłych. Łącznie w zajęciach artystycznych uczestniczyło 109 osób – dzieci, młodzież i dorośli. Ponadto w salach MBP-CK w Pieszycach Centrum współorganizuje zajęcia nauki języka angielskiego i zumbi. W studiu nagrań na co dzień odbywają się próby 2 zespołów.

Centrum Kultury organizuje wiele wydarzeń kulturalno-rozrywkowych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Są to m.in. spektakle teatralne, recitale, pokazy filmów, występy kabaretów czy nawet gale operowe. Występują lokalni artyści, a także zapraszani goście. Do stałych imprez należą:

- Międzynarodowy Przegląd Chórów Pogranicza Polsko-Czeskiego;
- BUNT;
- Prezentacje Teatralne;
- Święto miasta - Dni Pieszyc;
- Scena Prezentacji;
- Targi Turystyczno-Kulturowe;
- Jarmark Bożonarodzeniowy;
- Koncert Noworoczny;
- Konkurs Literacki „Wielkie Poezjowanie”;
- Jarmark Wielkanocny.

Dodatkowo realizowane są spotkania okolicznościowe, warsztaty tematyczne, zajęcia tematyczne, zabawy, obchody świąt i inne działania dedykowane szerokiej odbiorcy lub konkretnym grupom docelowym. Podkreślić należy, że wiele wydarzeń realizowanych jest

również w filii w Rościszowie. Łącznie w 2019 roku MBP-CK odwiedziło 50 709 osób, zaś w imprezach MBP-CK uczestniczyły 5 803 osoby.

W ramach działalności bibliotecznej MBP oferuje możliwość elektronicznego przeszukiwania zbiorów (przy użyciu systemu bibliotecznego Aleph oraz multiwyszukiwarki PRIMO) oraz wypożyczania książek, umożliwia także bezpośredni dostęp do pól. Zarówno w Bibliotece głównej, jak i Filii w Rościszowie można korzystać ze stanowisk samowypożyczeń zbiorów bibliotecznych, stanowiska są przystosowane także do obsługi osób niepełnosprawnych. Czytelnicy mogą też korzystać z wirtualnej czytelnicy e-booków.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku biblioteka miała 1 238 czytelników i materiały biblioteczne w ilości 41 511. Informację o działalności bibliotecznej zestawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Działalność biblioteczna w 2019 roku

Wyszczególnienie		Dane
Materiały biblioteczne – książki, audiobooki, multimedia – wpływ w 2019 roku		Ogółem: 885 Biblioteka główna: 706 Filia: 179
Stan materiałów bibliotecznych		Ogółem: 41 511 Biblioteka główna: 33 820 Filia: 7 691
Zarejestrowani czytelnicy		Ogółem: 1 238 Biblioteka główna: 1 118 Filia: 120
Udostępnienia zbiorów czytelnikom		Na zewnątrz: wypożyczono 20851 książek, czasopism, multimedialnych Na miejscu: skorzystano z 568 książek, czasopism, multimedialnych

Źródło: Sprawozdanie merytoryczne z działalności statutowej Miejskiej Biblioteki Publicznej - Centrum Kultury w Pieszycach za 2019 rok.

Bibliotek prenumeruje 27 czasopism, otrzymuje również czasopisma w darach oraz czasopisma bezpłatne. Mieszkańcy Gminy mogą skorzystać nieodpłatnie z 7 stanowisk komputerowych, 2 kiosków multimedialnych oraz 3 tabletów z dostępem do Internetu. Zainteresowanie wymienionymi komputerami, a w szczególności bezpłatnym dostępem do Internetu, jest bardzo duże, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Równocześnie zaobserwowano wzmożone zainteresowanie w tym zakresie ludzi w wieku produkcyjnym, a nawet starszych. MBP-CK nieodpłatnie udostępnia też sieć Wi-Fi.

MBP-CK realizuje również projekty finansowane ze środków zewnętrznych, m.in. projekty „Kultura i współpraca nam wszystkim się opłaca” oraz „Poznajmy się nawzajem współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020, a także uczestniczy w Programie Wieloletnim „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” czy kampanii „Mała książka – wielki człowiek”¹².

Kolejnym działaniem gminy skierowanym na organizację czasu wolnego jest utrzymanie i rozwijanie bazy sportowo-rekreacyjnej. Mieszkańcy na terenie Gminy mają możliwość korzystania z takich obiektów sportowo-rekreacyjnych jak: Kompleks boisk sportowych ORLIK 2012, stadion MKS „Pogoń”, Tor rowerowy BMX, otwarty basen miejski oraz 2 place street work out. Informacje o obiektach sportowych zestawiono w tabeli 3.

Rokrocznie w Gminie odbywa się wiele imprez sportowo-rekreacyjnych. Do najbardziej znanych, organizowanych cyklicznie należą imprezy sportowo-rekreacyjne jak: Otwarcie sezonu turystycznego na Wielkiej Sowie, Bieg na Wielką Sowę, Polska Biega, Olimpiada Sportowa, Turniej Halowej Piłki Nożnej Oldbojów, Bicie Rekordów oraz rajdy samochodowe: Rajd Polski, Rajd Elmot, Sudecki Wyścig Górski oraz Kryterium Kamionki. Aktywność sportowo-rekreacyjną prowadzą również kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe, które wskazane zostały w kolejnym rozdziale.

Gmina Pieszyce dysponuje atrakcyjnymi walorami naturalnymi dla rozwoju turystyki. Z walorów turystycznych korzystają mieszkańcy, a także przyjeżdżający turyści. Na terenie Gminy są dobre warunki do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej oraz narciarstwa zjazdowego i biegowego. Bogato rozwinięta sieć szlaków turystycznych udostępnia wszystkie atrakcyjniejsze miejsca na terenie Gminy, okazy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz widoki. Dostępne są również szlaki turystyki rowerowej oraz rowerowe MTB. Jedną z najbardziej znanych atrakcji turystycznych Gminy Pieszyce stanowi wieża widokowa na Wielkiej Sowie (o wysokości 25 m) . Ponadto w Piskorzowie znajduje się rancho koni westernowych, a w Rościszowie stajnia Podolin, natomiast Gospodarstwo Agroturystyczne „Cicha Woda” posiada Mini ZOO i łowiska pstrąga. Na obszarze Gminy zlokalizowane

¹² MBP-CK Pieszyce, <https://www.ck-pieszyce.pl/>; *Sprawozdanie merytoryczne z działalności statutowej Miejskiej Biblioteki Publicznej - Centrum Kultury w Pieszycach za 2019 rok.*

są ponadto liczne zespoły i obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne. Jedną z głównych atrakcji turystycznych gminy stanowi pałac w centrum Rościszowa z XVIII wieku.

Tabela 3. Obiekty sportowo-rekreacyjne na terenie Gminy Pieszyce

Obiekt	Opis obiektu
Kompleks boisk sportowych ORLIK 2012 w Pieszcach	Wybudowany w 2009 roku obiekt znajduje się przy Zespole Szkół w Pieszcach. Na co dzień służy mieszkańcom i pieszyckim klubom sportowym. Na boiskach sportowych odbywają się również różnego rodzaju gminne imprezy sportowe.
Otwarty basen miejski w Pieszcach	Poniemiecki basen zlokalizowany przy Stadionie Miejskim, jako jeden z nielicznych w okolicy ma wymiary basenu olimpijskiego. Atrakcyjna lokalizacja z widokiem na Góry Sowie w okresie wakacyjnym cieszy się ogromnym zainteresowaniem zarówno ze strony mieszkańców Pieszc jak i pobliskich miejscowości.
Boisko sportowe w Piskorzowie	Boisko u zarządzie klubu sportowego LKS Boxmet Piskorzów, gdzie odbywają się rozgrywki klasy okręgowej.
Stadion sportowy w Pieszcach	Stadion Miejski prężnie funkcjonuje dzięki zaangażowaniu Miejskiego Klubu Sportowego Pogoń Pieszyce, który opiekuje się obiektem. Na terenie stadionu wykonano oświetlenie, trybunę na 480 osób oraz przeprowadzono rekultywację płyty głównej boiska. Renowacji poddane zostały także dwa boiska treningowe. Stadion ma pojemność 950 osób i 480 miejsc siedzących.
Tor rowerowy BMX w Parku Miejskim w Pieszcach	Inwestycja została zrealizowana dzięki współfinansowaniu w ramach projektu „Polsko – Czeska Aktywna Turystyka”. Jest zlokalizowana w skrajnej części parku i składa się z toru o łącznej powierzchni ponad 900 m ² , długości około 280 m i szerokości ok. 4 m z pagórkiem startowym, torem z przeszkodami (kombinacja pagórków do skoków) oraz tablicami świetlnymi na starcie i mecie.
Place street work out w okolicy Szkoły Podstawowej nr 1 oraz przy Osiedlu Małym	Place do street workout'u położone są w centralnej części miasta, w okolicy Szkoły Podstawowej nr 1 oraz przy Osiedlu Małym. Służą gimnastyce oraz ćwiczeniom siłowym przy wykorzystaniu jedynie wagi swojego ciała.
Hala sportowa przy Zespole Szkół im. Ks. Jana Dzierżonia w Pieszcach	Hala wybudowana została w 2000 roku, znajduje się w niej trybuna z miejscami dla kibiców. Wielofunkcyjne boisko pozwala rozgrywać mecze siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, a także piłki ręcznej. Zawodnicy do dyspozycji mają dwie szatnie z toaletą i prysznicami. Goście Schroniska Młodzieżowego udostępnioną mają także kawiarnię z pełnym zapleczem kuchennym.

Źródło: Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym Miasta i Gminy Pieszyce w 2018 roku, Pieszyce 2019.

2.8. Organizacje pozarządowe

Ważną rolę w życiu społecznym, obywatelskim, zapewnianiu potrzeb mieszkańców lokalnej społeczności i działalności publicznej odgrywają organizacje pozarządowe, a więc niezależne, dobrowolne podmioty, działające na zasadzie non-profit i niezależne od władz publicznych, w tym stowarzyszenia i fundacje.

Rejestr prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Dzierżonowie wskazuje na funkcjonujące na terenie Gminy organizacje pozarządowe. Na dzień 21 października 2020

w rejestrze znajdowało się 27 organizacji non-profit. Wśród nich najwięcej było stowarzyszeń oraz organizacji prowadzących działalność sportową w formie klubów sportowych, stowarzyszeń, stowarzyszeń kultury fizycznej i uczniowskich klubów sportowych. Na terenie Gminy Pieszycy działają:

1. Stowarzyszenia i jednostki terenowe stowarzyszeń:

- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polski i Byłych Więźniów Politycznych Koło Miejskie Pieszycy;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piskorzowie;
- Stowarzyszenie „LEPSZE JUTRO” w Pieszycach;
- Stowarzyszenie „Ośmiornica”;
- „Stowarzyszenie Turystyczne Gmin Gór Sowich”;
- Stowarzyszenie „Być dla Pieszyc”;
- Stowarzyszenie „Heyoka”;
- Stowarzyszenie Nauczyciele Dzieciom;
- Stowarzyszenie „JEDNOŚĆ” ;
- Sudeckie Centrum Edukacyjne;
- Stowarzyszenie Gór Sowich „Pasjonat”;
- Lokalna Organizacja Turystyczna „Góry Sowie”;

2. Stowarzyszenia zwykłe:

- Dolnośląskie Stowarzyszenie o Charakterze Strzeleckim i Kolekcjonerskim „Bartek”;
- Stowarzyszenie Wolność Ojczyzna Niepodległość;
- Stowarzyszenie o charakterze strzeleckim i kolekcjonerskim „Czwartacy”;
- Stowarzyszenie Krzewienia Sportu, Rekreacji, Kultury Fizycznej i Turystyki „AKTIVSPORT”;
- First Kick Academy;

3. Fundacje:

- Fundacja Kontakt Pro Futuro Pieszycy;
- Fundacja Podolin;

4. Stowarzyszenia kultury fizycznej:

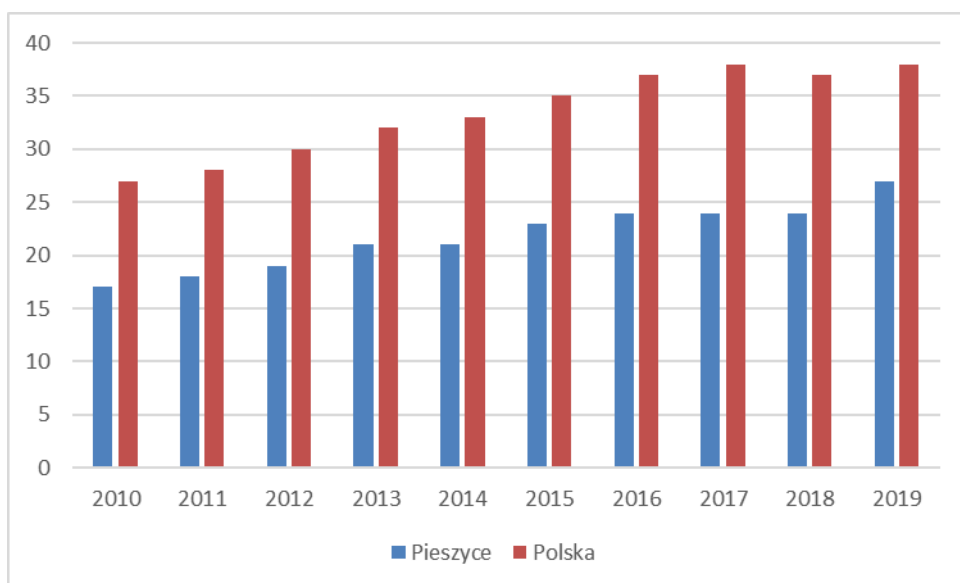

- Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej Rzeczpospolitej Polskiej im. Marii Dominiki Mazzarello;
 - Miejski Klub Sportowy „POGOŃ” Pieszycy;
5. Kluby sportowe, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej:
- Ludowy Klub Sportowy „BOXMET” Piskorzów;
 - Ludowy Klub Sportowy „SPIT” Dzierżoniów;
6. Uczniowskie kluby sportowe:
- Uczniowski Klub Sportowy „DWÓJKA” w Pieszycach;
 - Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „SOWA”;
 - Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „WIELKA SOWA” Pieszycy;
 - Uczniowski Klub Sportowy „TAZO - Pogoń” Pieszycy¹³.

Dodać również należy, że na terenie Pieszyc aktywność prowadzą również organizacje pozarządowe mające siedzibę poza Gminą, np. w Dzierżoniowie.

Analiza liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2019 pozwala na wykazanie, że odnotowujemy wzrost liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, co świadczy o zwiększaniu się zaangażowania społecznego. Jednocześnie liczba organizacji w Pieszycach jest znacząco niższa niż średnia dla Polski (ryc. 20.). Zwrócić należy też uwagę na fakt, że sama liczba organizacji jest pewnym wskaźnikiem aktywności społecznej, ważniejsza jest jednak faktyczna działalność organizacji pozarządowych.

¹³ Baza organizacji pozarządowych, aktualizacja 21.10.2020, <https://pow.dzierzoniow.pl/dla-mieszkanca/organizacje-pozarządowe/baza-organizacji-pozarządowych>.

Ryc. 20. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Pieszyce współpracuje z organizacjami pozarządowymi w realizacji należących do zadań Gminy priorytetowych zadań publicznych, w szczególności w zakresie: upowszechniania i wspierania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci, podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości, rozwoju świadomości narodowej i obywatelskiej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, a także działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym. Systematycznie dotacje na realizację zajęć sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych uzyskują kluby sportowe. Wsparcie w zakresie realizacji działań z zakresu pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym w 2019 roku uzyskały: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Dzierżoniowie oraz Polski Związek Niewidomych Koło w Dzierżoniowie.

3. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Pieszycy z prognozą zmian

3.1. Identyfikacja problemów społecznych

Mianem problemów społecznych określić można trudne sytuacje w życiu jednostek i rodzin, których nie są one w stanie szybko i własnymi siłami przezwyciężyć, co rodzi zapotrzebowanie na wsparcie ze strony społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych, przede wszystkim systemu pomocy społecznej.

Identyfikując problemy społeczne na terenie Gminy Pieszycy oparto się na kategoriach problemów społecznych z powodu których uzyskać można wsparcie systemu pomocy społecznej. Problemy określono bazując na dostępnych danych empirycznych, przede wszystkim danych Ośrodka Pomocy Społecznej. Skoncentrowano się na tych problemach, które w większym zakresie występują na terenie Gminy. Należy zaznaczyć, że informacje o osobach korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej i problemach, z którymi się zgłaszają, mogą nie w pełni obrazować rodzaje i skalę lokalnych problemów społecznych, jednak uznać należy, że OPS jest najlepszym dostępnym źródłem informacji w tym zakresie.

Osoby i rodziny mogą zwracać się do pomocy społecznej w przypadku wystąpienia różnych problemów, w szczególności wymienionych w ustawie o pomocy społecznej. Należą do nich: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w celu połączenia się z osobami z rodziny objętymi ochroną w RP, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne¹⁴. Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej¹⁵ określa wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania

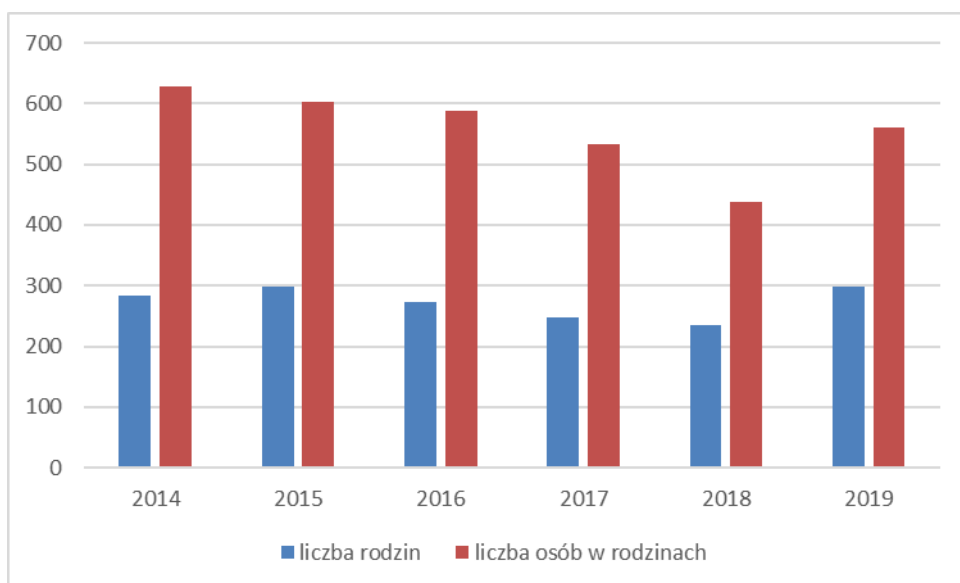
¹⁴ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

¹⁵ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Dz.U. z 2018 r., poz. 1358.

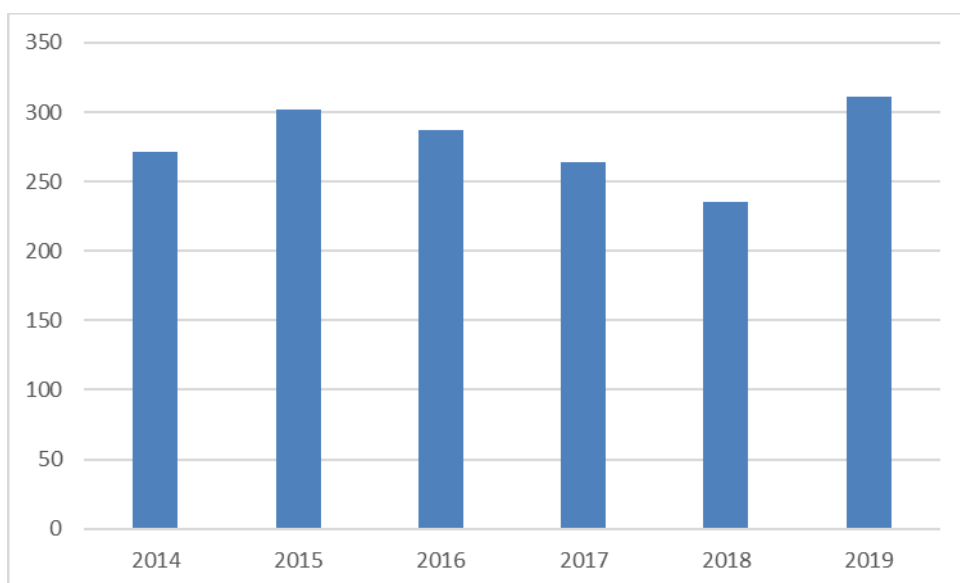

ze świadczeń z pomocy społecznej. Obecnie obowiązujące kryteria dochodowe uprawniające do skorzystania z pomocy wynoszą dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł, a dla osoby w rodzinie 528 zł. O pomoc w formie dożywiania dzieci, gorącego posiłku dla dorosłych oraz pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności mogą starać się: osoby samotnie gospodarujące, których dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, tj. kwoty 1051,50 zł oraz osoby w rodzinie, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie, tj. kwoty 792,00 zł. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej co 3 lata przeprowadza weryfikację wskazanych kryteriów dochodowych na podstawie wyników badania progu interwencji socjalnej. Kolejna weryfikacja przypada na 2021 rok. Pomoc społeczna oferuje również wsparcie potrzebującym osobom i rodzinom niezależnie od dochodu, ale większość świadczeń, przede wszystkim o charakterze pieniężnym, dedykowana jest osobom spełniającym kryterium dochodowe.

Z analizy danych dostarczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej wynika, że na przestrzeni lat 2014-2019 ze wsparcia pomocy społecznej korzystało corocznie między 200 a 3000 rodzin, w których żyło około 450-600 osób (ryc. 21). Ze świadczeń korzystało od ponad 200 do ponad 300 osób – zależnie od roku (ryc. 22.). Po spadku w roku 2017, w latach 2018 i 2019 liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej ponownie rosła, osiągając w 2019 roku najwyższy dla okresu 2014-2019 pułap. Liczba osób pobierających świadczenia na podstawie wydanych decyzji w latach 2016-2018 malała, zaś w 2019 roku odnotowano wzrost do najwyższego od 2014 roku poziomu.

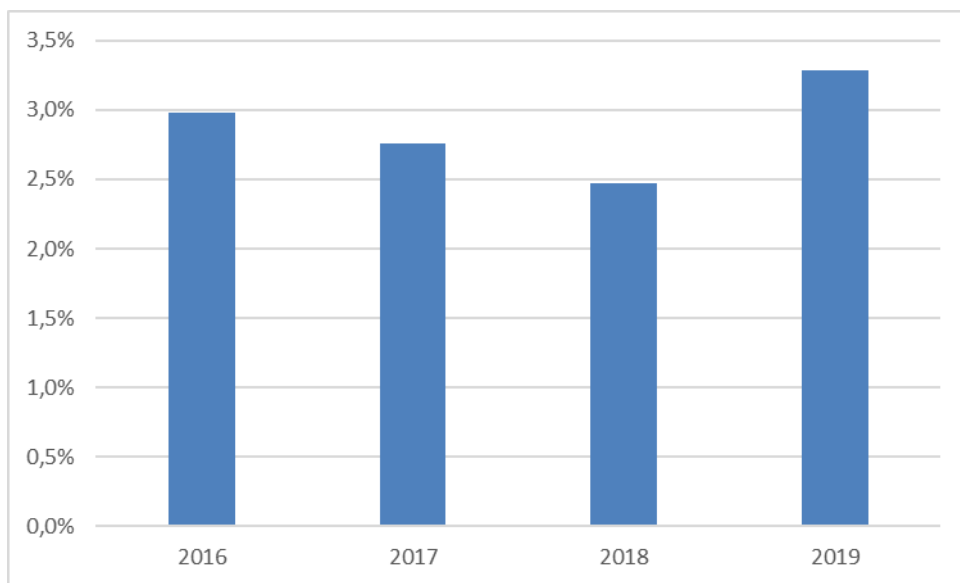

Ryc. 21. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Ryc. 22. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

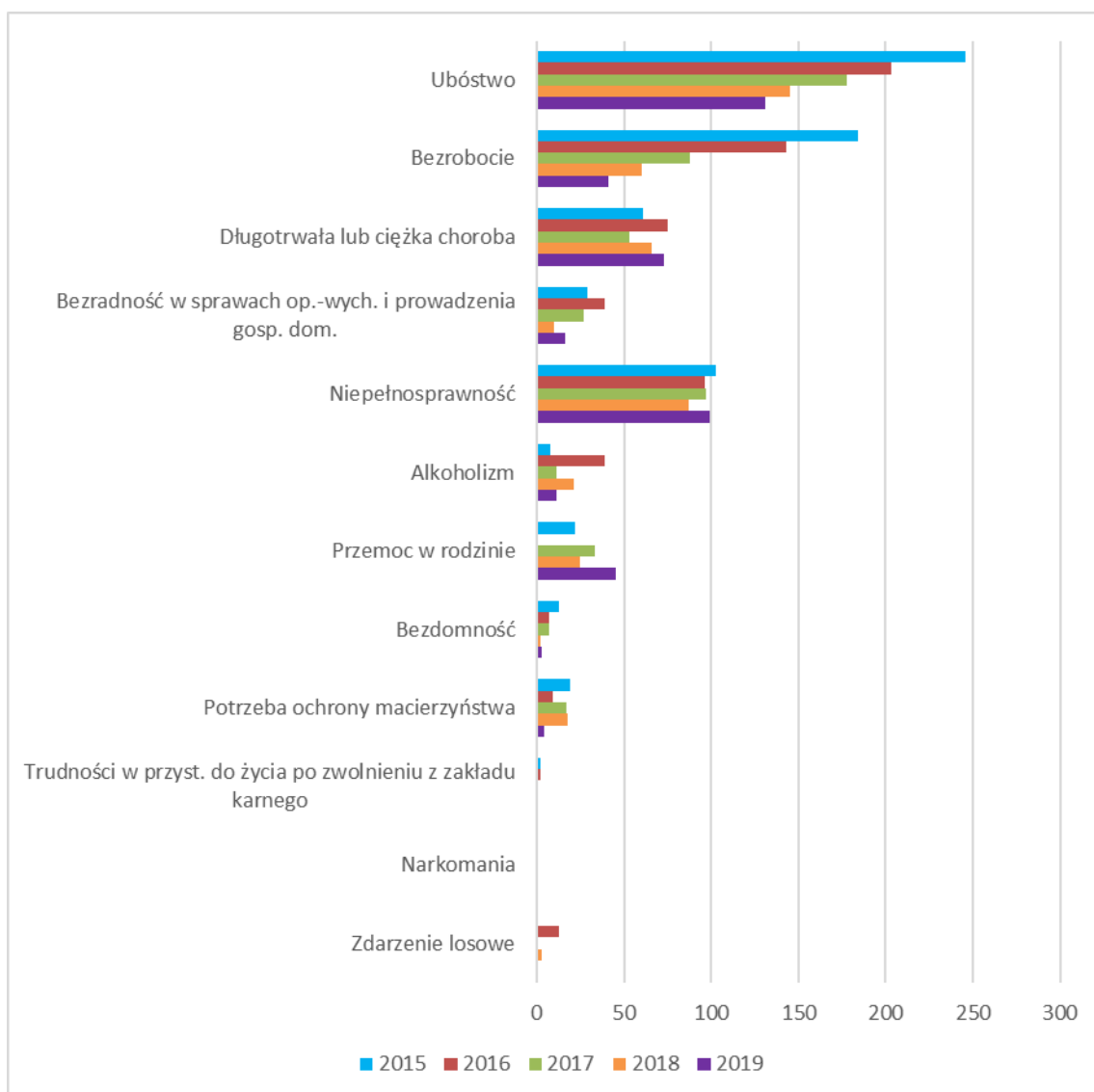
Na zwiększone w 2019 roku zapotrzebowanie na pomoc społeczną zwraca uwagę również wskaźnik deprivacji materialnej, a więc udział osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie w ogólnej liczbie mieszkańców. W latach 2016-2018 wskaźnik ten uległ obniżeniu, zaś w 2019 roku wzrósł do poziomu 3,3% (ryc. 23.).

Ryc. 23. Wskaźnik deprivacji lokalnej
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

W ostatnich latach Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach udzielał pomocy społecznej głównie z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. Do częściej występujących powodów należały również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, alkoholizm oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności. Do rzadkich powodów wsparcia należały bezdomność, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz zdarzenia losowe (ryc. 24.). Inne powody udzielania pomocy społecznej nie zostały odnotowane.

W okresie 2015-2019 główne powody udzielania pomocy społecznej nie zmieniły się, widać jednak, iż maleje liczba rodzin wspierana z powodu ubóstwa i bezrobocia, zaś na stałym poziomie utrzymuje się liczba rodzin otrzymujących pomoc w związku z niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą. Pewną fluktuację jeśli chodzi o liczbę rodzin objętych pomocą obserwujemy w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu, potrzeby ochrony macierzyństwa czy przemocy w rodzinie.

Ryc. 24. Powody udzielania pomocy rodzinom – liczba rodzin*

* Rodzina może otrzymywać pomoc ze względu na więcej niż jeden powód

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Szczegółowo przeprowadzono diagnozę najczęściej występujących problemów społecznych, do których należą:

- Ubóstwo;
- Bezrobocie;
- Niepełnosprawność;
- Długotrwałe i ciężkie choroby;
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;

- Uzależnienia;
- Przemoc w rodzinie.

Kwestie te zostały omówione w kolejnych rozdziałach.

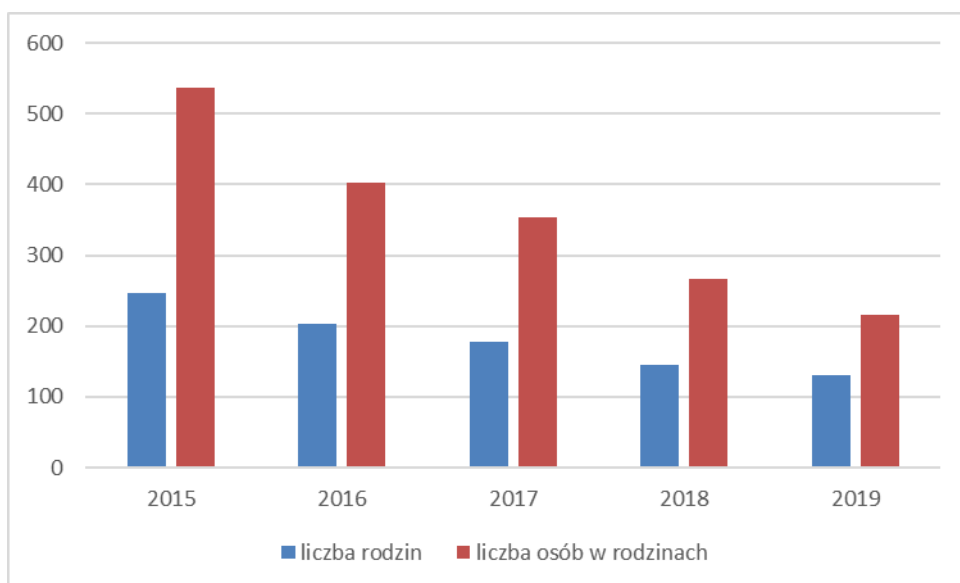
3.2. Ubóstwo

Ubóstwo jest istotnym i ciągle obecnym problemem społecznym oraz kluczowym powodem udzielania wsparcia przez pomoc społeczną. Można określić je jako sytuację deprivacji potrzeb, niemożność zaspokojenia potrzeb ze względu na niewystarczające środki finansowe, niedostateczne dochody. Dla zmierzenia ubóstwa odwołać się można do minimum egzystencji, a więc granicy ubóstwa absolutnego, do granicy ubóstwa relatywnego lub – co w przypadku odnoszenia do systemu pomocy społecznej jest najbardziej zasadne – do tzw. ustawowej granicy ubóstwa, a więc poziomu życia jednostki, który ustawowo kwalifikuje ją do wsparcia poprzez system pomocy społecznej. Aktualnie kwota, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej, wynosi dla gospodarstwa jednoosobowego 701 zł, zaś na osobę w rodzinie 528 zł¹⁶. W 2019 roku zasięg tak określonego ubóstwa w Polsce wyniósł 9,0%. Podkreślić też należy, że od roku 2013, kiedy to ubóstwo dotykało 12,8% osób, odnotowujemy systematyczny spadek udziału osób dotkniętych ubóstwem¹⁷.

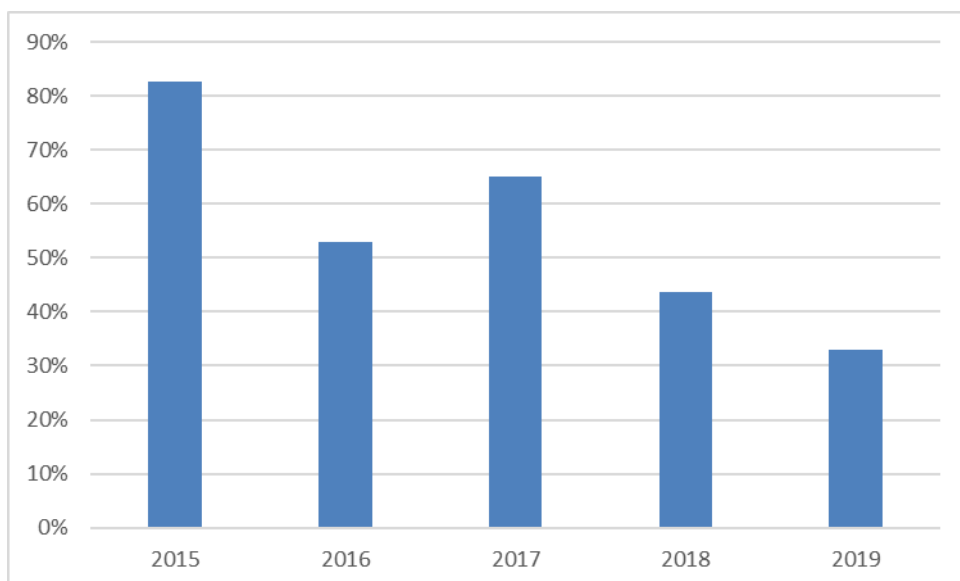
Ubóstwo jest jednym z głównym powodów udzielania pomocy społecznej, przede wszystkim w związku z dostępnością świadczeń pomocy społecznej głównie dla osób o niskim dochodach. W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił z powodu ubóstwa wsparcia 131 rodzin. Liczba rodzin otrzymujących pomoc w związku z ubóstwem w ostatnich latach systematycznie spada (ryc. 25.). Udział rodzin wspieranych z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2015-2019 spadł z 82,6% do zaledwie 32,9% (ryc. 26.).

¹⁶ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Dz.U. z 2018 r., poz. 1358.

¹⁷ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 roku, GUS, Warszawa 2020.

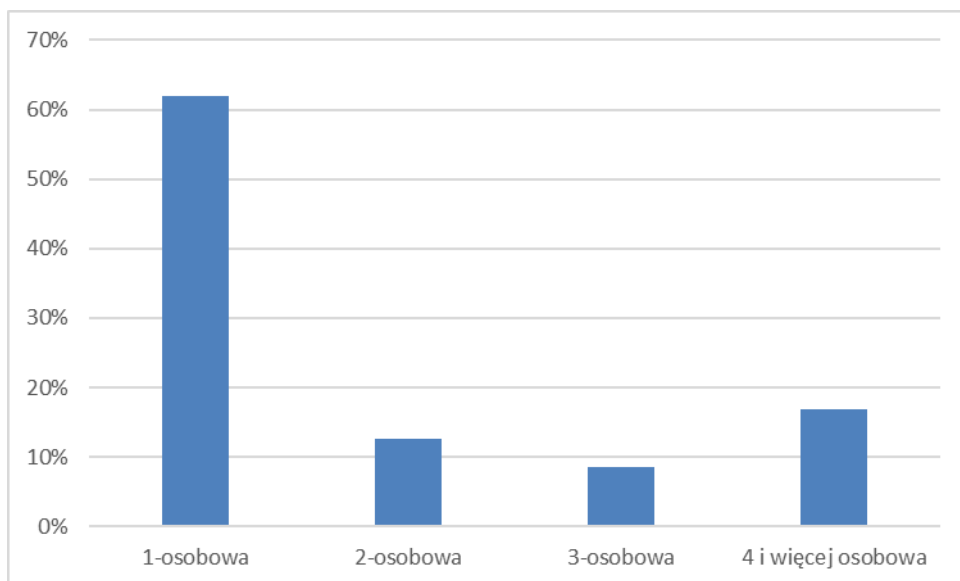

Ryc. 25. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Ryc. 26. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Z pomocy społecznej w związku z ubóstwem korzystają głównie gospodarstwa jednoosobowe, które w 2019 roku stanowiły 62,0% rodzin wspieranych w związku z ubóstwem. Udział rodzin liczących 4 i więcej osób wyniósł 12,9% (ryc. 27.).

Ryc. 27. Rodziny objęte wsparciem z powodu ubóstwa wg typów

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

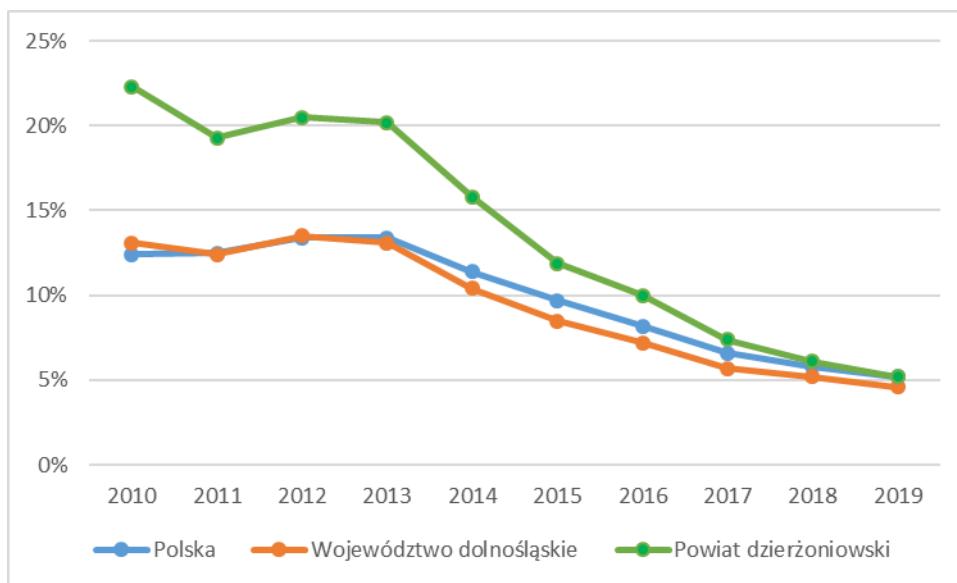
Ubóstwo i wykluczenie społeczne bardzo często łączy się z innymi problemami z tytułu których udzielane jest wsparcie z pomocy społecznej, m.in. z bezrobociem, niepełnosprawnością, chorobami, niezaradnością życiową. Poprawa sytuacji na rynku pracy oraz działania o charakterze społecznym prowadzone przez władze centralne, jak: wzrost płacy minimalnej, minimalnej renty i emerytury, wprowadzenie minimalnej stawki godzinowej, wprowadzenie świadczenia wychowawczego przyczyniły się do ograniczenia ubóstwa i spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. W związku z aktualną sytuacją społeczną i gospodarczą prognozować należy utrzymywanie się ubóstwa na aktualnym poziomie, a nawet możliwy wzrost liczby osób ubogich, spowodowany pogorszeniem sytuacji na rynku pracy.

3.3. Bezrobocie

Problemem społecznym występującym na terenie Gminy Pieszycy jest bezrobocie. To zjawisko wiąże się z brakiem pracy dla osób, które są zdolne do pracy i chętne do jej podjęcia. Najczęstszymi miernikami bezrobocia są liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy oraz stopa bezrobocia, a więc udział osób bezrobotnych w ogóle ludności aktywnej zawodowo.

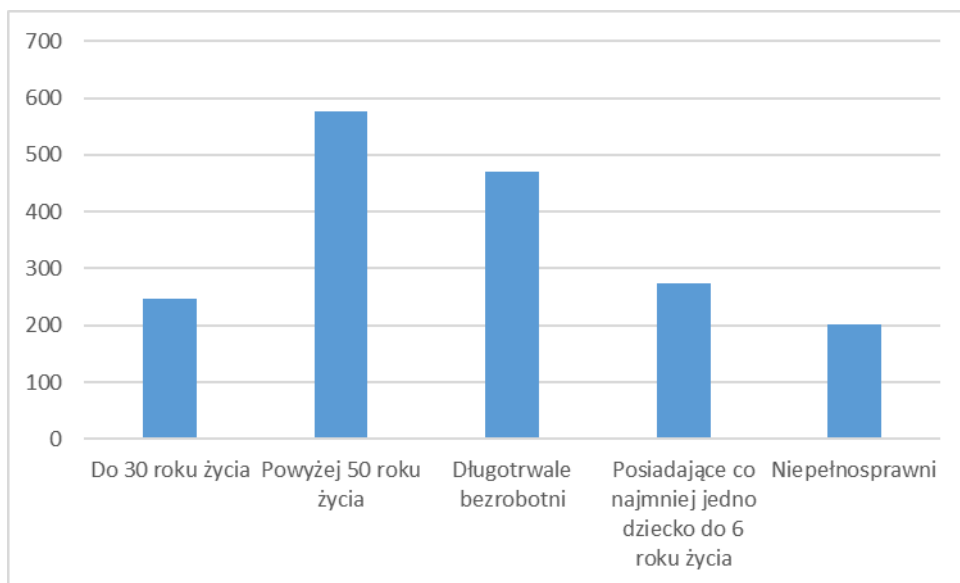
Stopa bezrobocia w powiecie dzierzoniowskim w 2019 roku wyniosła 5,2% i była dokładnie taka sama jak średnia krajowa i tylko nieco wyższa od stopy bezrobocia dla województwa dolnośląskiego wynoszącej 4,6% (ryc. 28.). Trend spadku bezrobocia jest dla powiatu dzierzoniowskiego podobny jak dla województwa dolnośląskiego i kraju, ale podkreślić należy, że bezrobocie w latach 2010-2014 było w powiecie znacząco wyższe niż na Dolnym Śląsku i w kraju, więc notowany spadek jest większy.

Ryc. 28. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie.

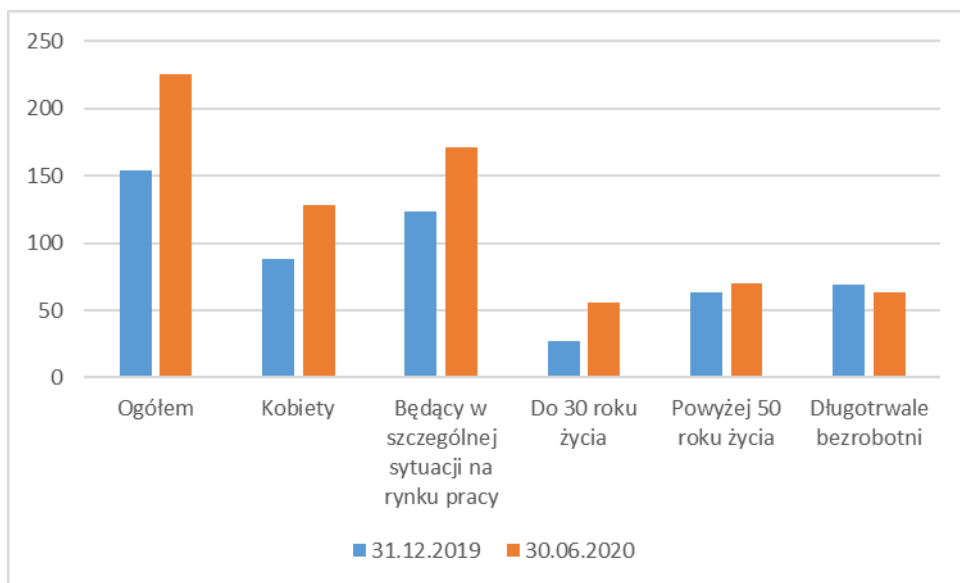
łącznie na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dzierżoniowie 1 468 osób bezrobotnych, ale na koniec września 2020 roku już 2 053 osoby bezrobotne, co wskazuje na pogorszenie sytuacji na lokalnym rynku pracy, która najprawdopodobniej wiąże się z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2. Najwięcej bezrobotnych pochodzi gminy Dzierżoniów – 35,1% na koniec 2019 roku – która obejmuje największe miasto na terenie powiatu. Kobiety stanowią nieco więcej niż połowę, bo 51,6% bezrobotnych na terenie powiatu. Znaczna część bezrobotnych należy do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc takich, którym trudno znaleźć zatrudnienie – było to 1 148 osób, a więc aż 78,2% bezrobotnych. Znaczące kategorie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią bezrobotni powyżej 50. roku życia i bezrobotni długotrwale (ryc. 29.).

Ryc. 29. Wybrane kategorie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy – stan na 31 grudnia 2019 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie.

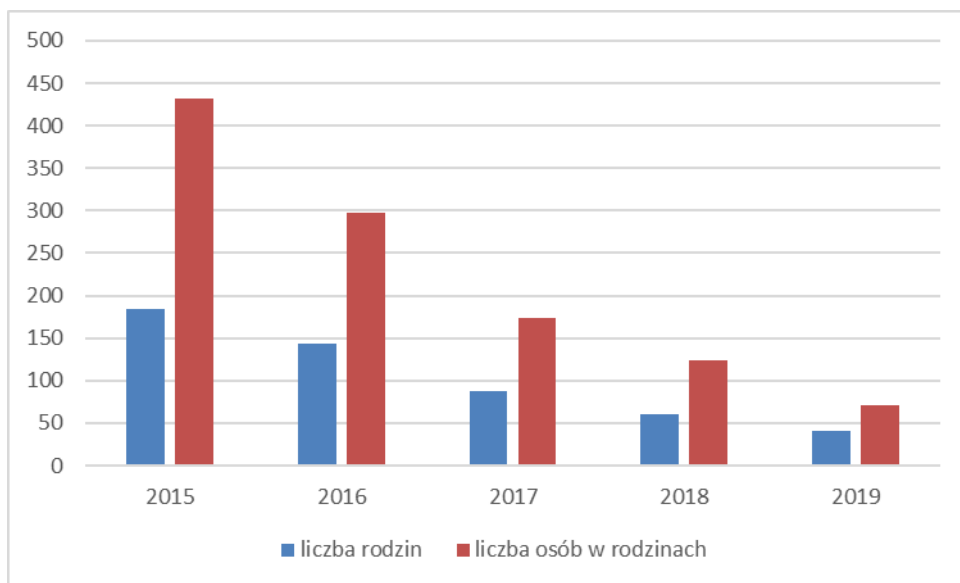
Na koniec grudnia 2019 roku w Gminie Pieszycy odnotowano 154 osoby bezrobotne, w tym 66 mężczyzn i 88 kobiet. Na koniec czerwca 2020 odnotowujemy wzrost liczby osób bezrobotnych – do 225 osób. Znaczący udział w ogólnej liczbie bezrobotnych ma kategoria bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy – na koniec roku 2019 stanowili oni 79,9% bezrobotnych, a na koniec II kwartału 2020 – 76,0%. Wielu bezrobotnych należy do kategorii bezrobotnych długotrwale. Więcej bezrobotnych jest wśród osób starszych niż młodych, chociaż wśród osób młodych odnotowujemy w pierwszym półroczu 2020 większy wzrost bezrobocia (ryc. 30.).

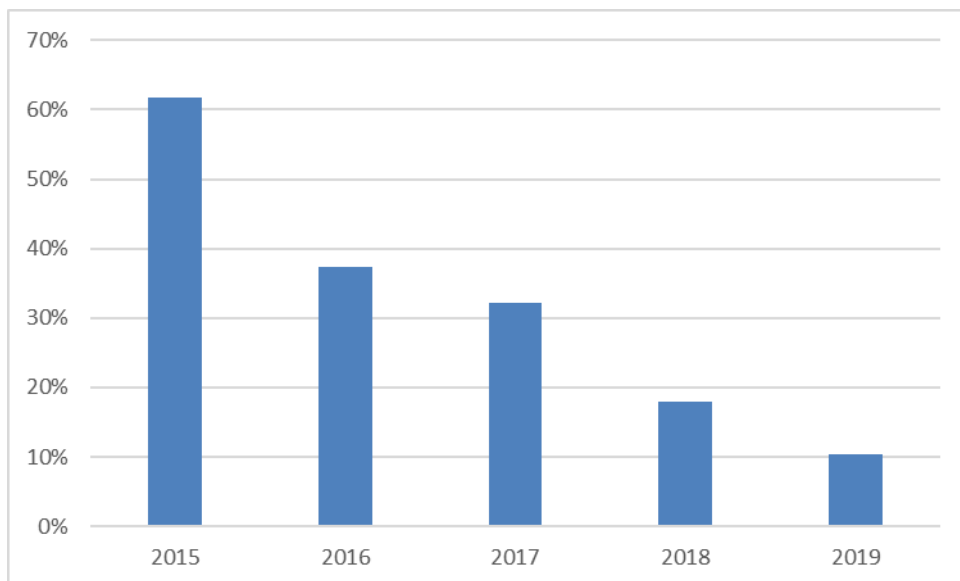
Ryc. 30. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Pieszycy

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie.

Świadczeniem dedykowanym osobom bezrobotnym jest zasiłek dla bezrobotnych, zwrócić należy jedną uwagę, że nie przysługuje on wszystkim bezrobotnym i ma charakter czasowy. Gdy problem bezrobocia jest dotkliwy i osoba potrzebuje szerszego wsparcia niż tylko ze strony powiatowego urzędu pracy może skorzystać z pomocy społecznej. W 2019 roku wsparcie w związku z bezrobociem ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach uzyskało 41 rodzin, w których żyło 71 osób. Liczba rodzin, która korzystała z pomocy w związku z bezrobociem znacząco w ostatnich latach spadła (ryc. 31.). Wiąże się to z ogólnym spadkiem liczby osób bezrobotnych. Obrazuje to również udział rodzin wspieranych z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną – w latach 2015-2019 odnotowujemy spadek z 61,7% do zaledwie 10,3% (ryc. 32.).

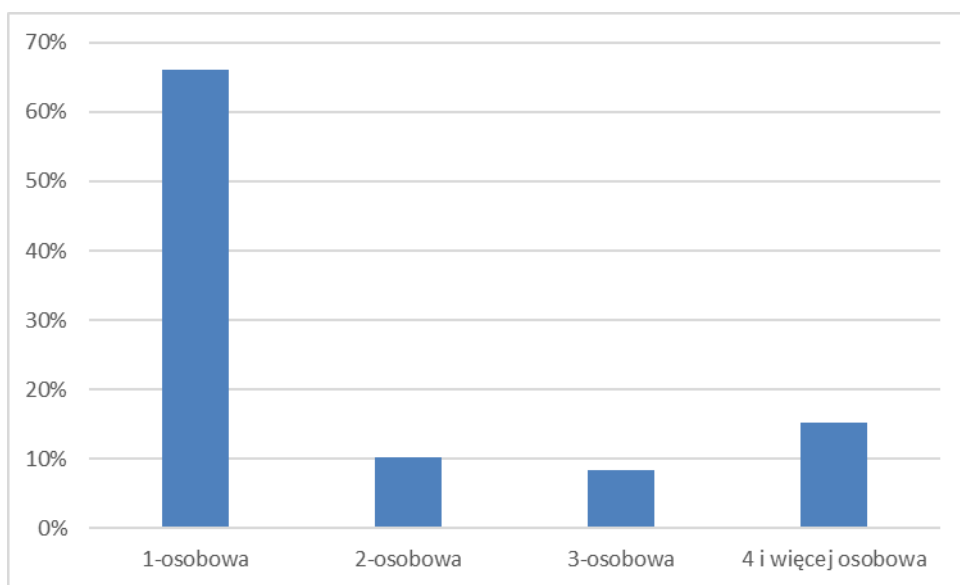

Ryc. 31. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Ryc. 32. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Z pomocy w związku z bezrobociem zdecydowanie najczęściej korzystają osoby samotne, a udział gospodarstw wieloosobowych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy w związku z bezrobociem jest niższy niż w odniesieniu do ubóstwa (ryc. 33.).

Ryc. 33. Rodziny objęte wsparciem z powodu bezrobocia wg typów

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Trend dla lat 2015-2020 wskazuje na znaczące ograniczenie problemu społecznego jakim jest bezrobocie. W oparciu o te dane można byłoby prognozować dalszą poprawę sytuacji w tym zakresie. Należy jednak wziąć pod uwagę widoczny wzrost bezrobocia w Gminie Pieszyce i powiecie dzierzoniowskim w roku 2020. Z pewnością sytuacja ta związana jest z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2. W związku z długim czasem trwania pandemii należy prognozować pogorszenie się sytuacji gospodarczej i wzrost liczby osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w najbliższych latach. Konieczne będą więc działania na rzecz wsparcia osób bezrobotnych i ich zawodowej aktywizacji.

3.4. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność oraz długotrwałe lub ciężkie choroby stanowią znaczące problemy społeczne oddziałujące długookresowo na życie jednostek i rodzin. Związane to jest z utrudnionym często funkcjonowaniem społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych i chorych, koniecznością wsparcia ze strony rodziny, często w postaci całodobowej opieki czy ponoszenia wysokich wydatków na zakup leków czy środków medycznych.

Zgodnie z ustawą z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny,

psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej¹⁸. Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności pozwala osobom niepełnosprawnym na korzystanie ze specjalnie dla nich przygotowanego wsparcia oferowanego głównie przez instytucje powiatowe. Długotrwała lub ciężka choroba nie ma swojej definicji ustawowej, identyfikacja tego typu chorób należy do lekarzy.

Trudność identyfikacji liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwanie lub ciężko chorych, w tym osób potrzebujących wsparcia, wiąże się z tym, iż nie muszą one korzystać z pomocy społecznej, a co za tym idzie figurować w rejestrach instytucji pomocowych. Wielość systemów orzekania o niepełnosprawności powoduje, że nie ma jednego rejestru osób niepełnosprawnych.

Statystyczne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych są zbierane w ramach spisów powszechnych i prezentowane dla poziomu powiatów. Narodowy Spis Powszechny z 2011 roku wskazuje, że na terenie powiatu dzierzoniowskiego zamieszkiwało 10,9 tys. osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Wśród osób, które miały prawnie orzeczoną niepełnosprawność 31% miało orzeczonego znaczny stopień niepełnosprawności, 35% stopień umiarkowany, zaś 34% stopień lekki. Dodatkowo 4,6 tys. osób deklarowało niepełnosprawność biologiczną, ale nie posiadało orzeczenia o niepełnosprawności¹⁹.

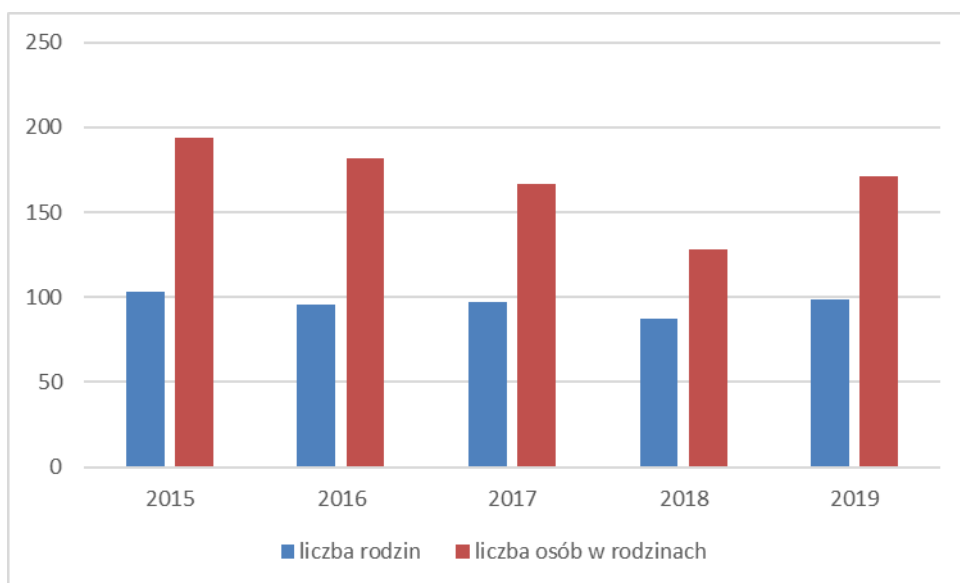
Jeśli założyć, że liczba osób niepełnosprawnych rozłożona jest na terenie powiatu dzierzoniowskiego proporcjonalnie do liczby ludności to w gminie Pieszycy zamieszkiwało około 1 tys. osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności i ponad 400 z biologiczną niepełnosprawnością, nieposiadających orzeczenia²⁰.

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na niepełnosprawność w 2019 roku korzystało 99 rodzin, w których żyło 171 osób. Liczba rodzin wspieranych w związku z niepełnosprawnością, jak też udział tych rodzin w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną, pomimo fluktuacji, utrzymuje się na względnie stałym poziomie (ryc. 34. i 35.).

¹⁸ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 2020 r., poz. 426, tekst jednolity ze zm.

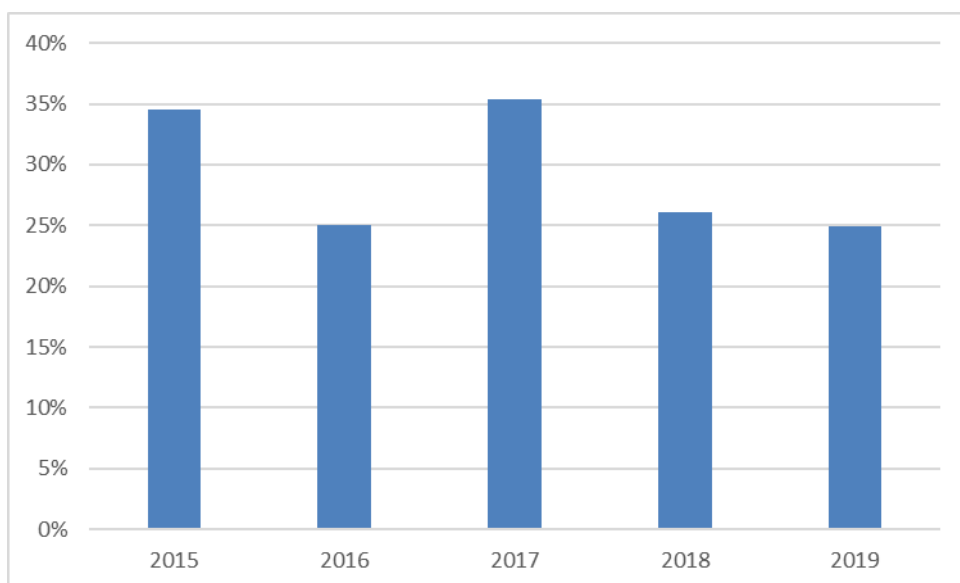
¹⁹ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

²⁰ Obliczenia własne na podstawie danych NSP: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ryc. 34. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszczykach.

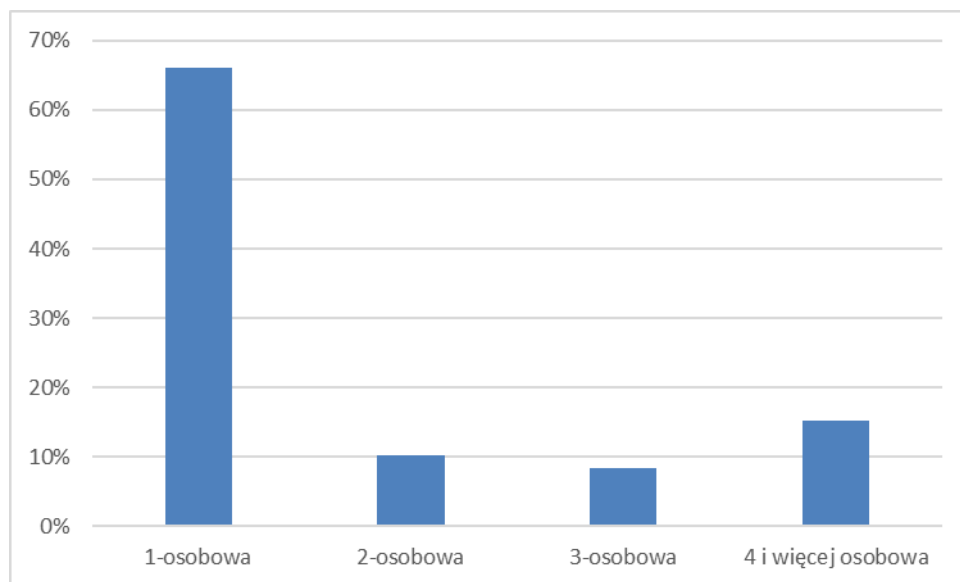
Ryc. 35. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszczykach.

66,1% rodzin uzyskujących pomoc w związku z niepełnosprawnością to gospodarstwa jednoosobowe, znacząco rzadziej z takiej pomocy korzystają rodziny, szczególnie dwu i trzy osobowe (ryc. 36.). Sytuacja samotnych osób niepełnosprawnych jest szczególnie ciężka,

bowiem potrzebują one bardzo często pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych.

Ryc. 36. Rodziny objęte wsparciem z powodu niepełnosprawności wg typów

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

W związku z niepełnosprawnością osoby i rodziny korzystają również ze świadczeń opiekuńczych. W 2019 roku zidentyfikować można w tym zakresie 263 osoby niepełnosprawne, w tym 57 niepełnosprawnych dzieci do lat 16, 121 osób powyżej 16. roku życia ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 85 z umiarkowanym.

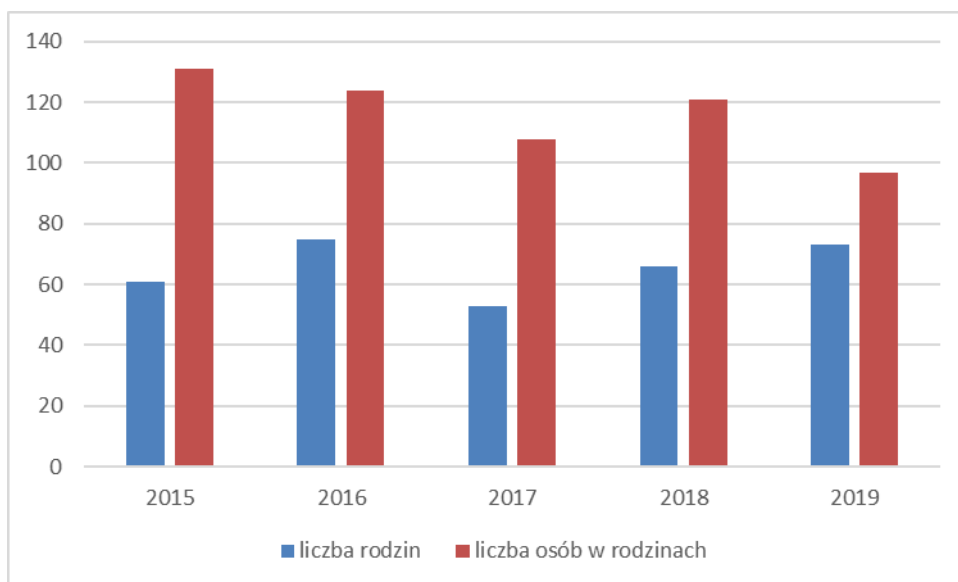
Niepełnosprawność, ze względu na wpływ wiążących się z nią problemów na osobę niepełnosprawną i jej rodzinę, jest niezwykle ważnym problemem społecznym, w związku z którym osoby i rodziny powinny być wspierane przez instytucje pomocy społecznej, ale i cały sektor publiczny. W związku ze zwiększającą się liczbą osób niepełnosprawnych, starzeniem się społeczeństwa i związaną z tym wzrastającą liczbą niepełnosprawnych seniorów prognozować należy dalszy wzrost liczby osób niepełnosprawnych, w tym takich osób, które potrzebują pomocy społecznej. Ze względu na postępującą indywidualizację życia społecznego i ruchy migracyjne prognozować należy zwiększenie się liczby osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe i pozbawionych bezpośredniego wsparcia najbliższej rodziny.

3.5. Długotrwałe oraz ciężkie choroby

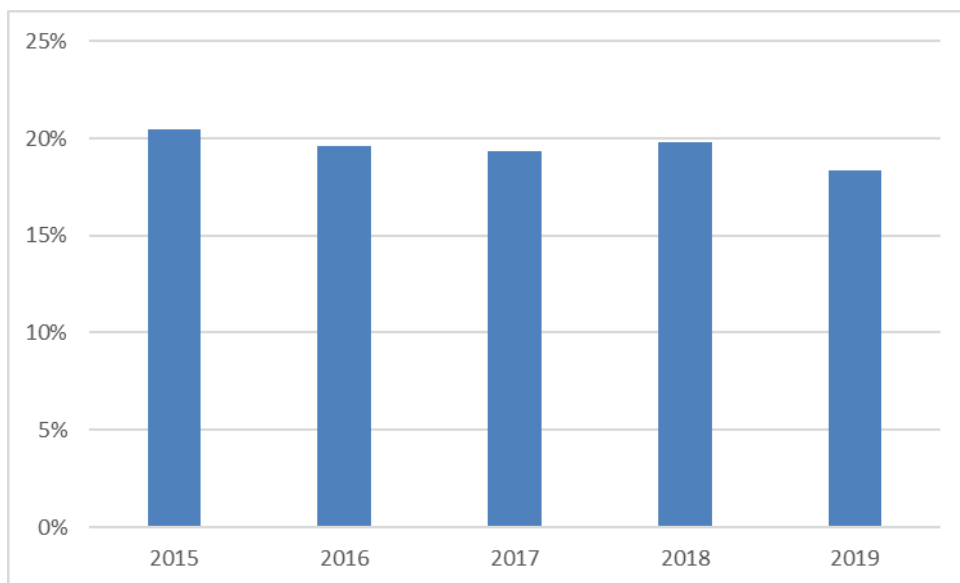
Długotrwałe oraz ciężkie choroby stanowią poważny problem społeczny wpływając na zdolność do wykonywania pracy, funkcjonowanie w życiu społecznym, a także generując wydatki związane z leczeniem. Długotrwałymi są schorzenia z powodu których osoby pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, które najczęściej nie są możliwe do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są ich objawy. Choroby ciężkie to z kolei takie, które zagrażają życiu człowieka. Często długotrwałe lub ciężkie choroby wywołują one sytuacje kryzysowe w życiu jednostek i rodzin, z którymi same nie są w stanie sobie poradzić.

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w związku z długotrwałymi lub ciężkimi chorobami w 2019 roku korzystały 73 rodziny, w których żyło 97 osób. Liczba osób i rodzin wspieranych w związku z długotrwałymi lub ciężkimi chorobami pozostaje w ostatnich latach na podobnym poziomie, podobnie jak udział rodzin wspieranych w związku z długotrwałymi i ciężkimi chorobami w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą w ostatnim czasie (ryc. 37. i 38.).

Ryc. 37. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

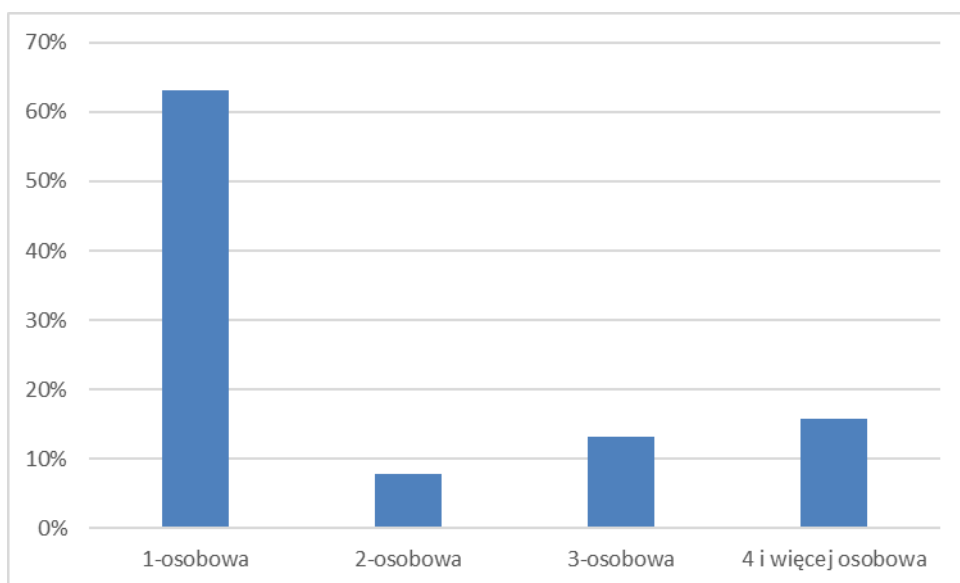

Ryc. 38. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Podobnie jak w przypadku niepełnosprawności, główną kategorię rodzin uzyskujących pomoc w związku z długotrwałymi lub ciężkimi chorobami stanowią gospodarstwa jednoosobowe, najrzadziej z pomocy z tego tytułu korzystają rodziny składające się z dwóch lub trzech osób (ryc. 39.). Sytuacja samotnych osób niepełnosprawnych jest szczególnie ciężka, bowiem potrzebują one bardzo często pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych.

Podkreślić należy, że długotrwałe i ciężkie choroby stanowią istotny problem społeczny. Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa i rozwój medycyny, umożliwiającej leczenie wielu chorób i wydłużanie czasu trwania życia, ale niepozwalającej na wyleczenie w pełni wszystkich chorób prognozować należy dalszy wzrost liczby osób długotrwałe lub ciężko chorych. Zmiany demograficzne będą powodowały również zwiększanie się liczby osób chorych pozbawionych opieki i wsparcia ze strony najbliższych.

Ryc. 39. Rodziny objęte wsparciem z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób wg typów
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

3.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego występująca w rodzinach jest jednym z rodzajów bezradności w ogóle lub w relacjach interpersonalnych. Wiąże się ona z brakiem umiejętności wychowawczych i opiekuńczych, z problemami z realizacją zadań z zakresu opieki nad dziećmi, ich wychowywania oraz prowadzenia gospodarstwa domowego – przygotowywania posiłków, utrzymywania porządku, dysponowania środkami finansowymi, realizacji obowiązków rodzicielskich, co najczęściej skutkuje problemami przejawianymi przez dzieci, w tym zachowaniami dysfunkcyjnymi.

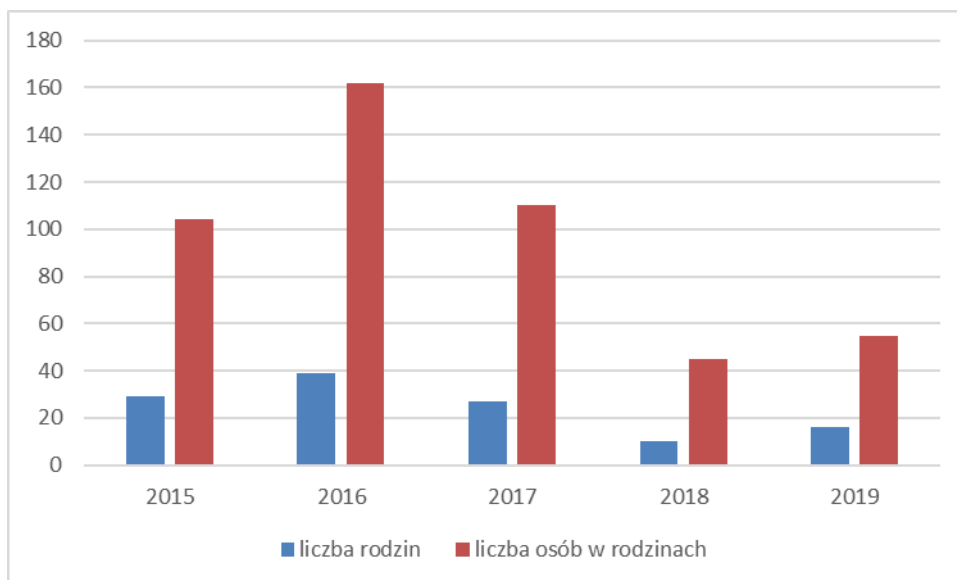
W koncepcji ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej²¹ bezradnością w sprawach opiekuńczych-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego bardziej zagrożone są rodziny niepełne i/lub wielodzietne. Nie oznacza to oczywiście, że w rodzinach pełnych, z jednym lub dwójką dzieci, takie problemy nie występują. W rodzinach niepełnych lub/i wielodzietnych przyjmować mogą one jednak większy zakres. W rodzinach niepełnych wynika to z faktu, że funkcje opiekuńczo-wychowawczą i prowadzenia gospodarstwa

²¹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

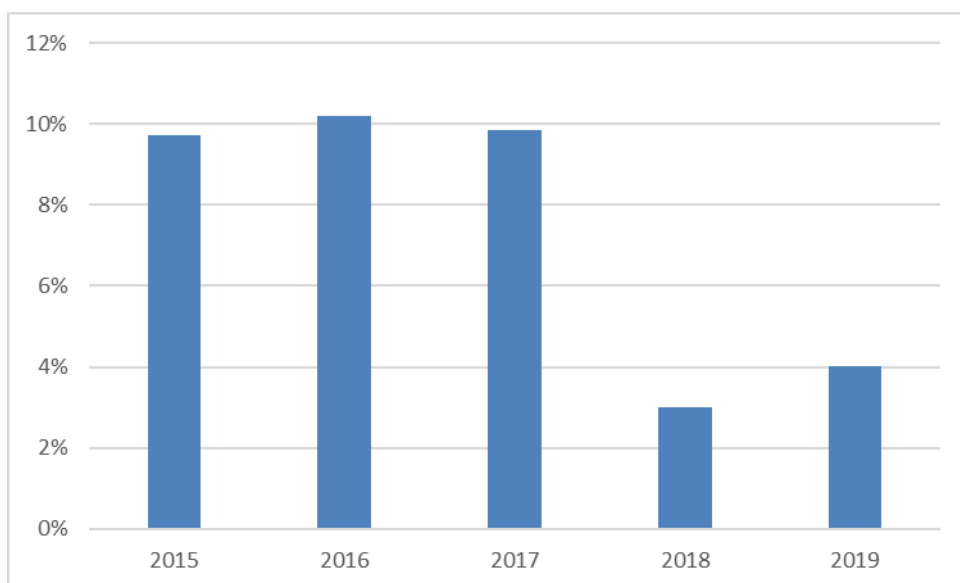
domowego realizuje jeden rodzic, zaś w rodzinach wielodzietnych problemy związane są z koniecznością opieki nad większą liczbą dzieci.

Z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczych-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2019 roku skorzystało 16 rodzin, które miały 55 członków. W latach 2017-2018 obserwujemy spadek liczby rodzin objętych pomocą z tego tytułu, zaś w roku 2019 obserwujemy niewielki wzrost (ryc. 40.). W ostatnich dwóch latach obserwowany jest również znaczący spadek udziału rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem (ryc. 41.).

Ryc. 40. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Ryc. 41. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

W przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i problemów z prowadzeniem gospodarstwa domowego rodziny mogą być wsparte przez pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny. Jest to ważne, bowiem zakres bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodzin się zwiększa. W związku z rosnącymi we współczesnym społeczeństwie trudnościami związanymi z pełnieniem ról rodziców, realizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczej, brakiem wsparcia młodych rodziców ze strony dalszej rodziny (np. rodziców, rodzeństwa) oraz pojawiającymi się w coraz szerszym zakresie problemami wychowawczymi z dziećmi i młodzieżą prognozować należy, że występujący w 2019 roku wzrost liczby rodzin, których dotyczy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego będzie się nadal utrzymywał.

3.7. Uzależnienia

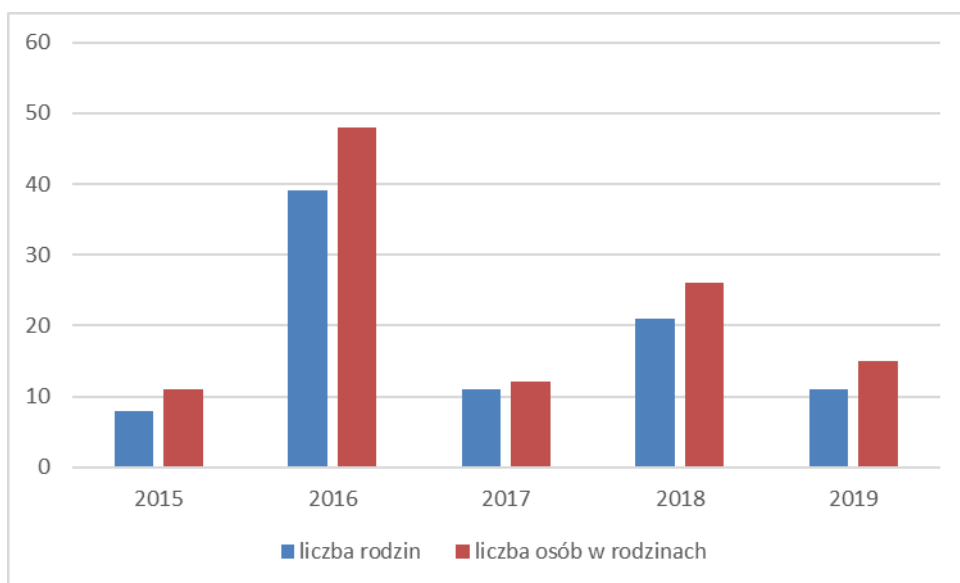
Uzależnienia stanowią istotny problem społeczny, który wymaga podjęcia wielu różnorodnych działań w zakresie zarówno profilaktyki, jak i leczenia uzależnień. Przesądza o tym kilka specyficznych cech uzależnień. Są one bardzo często powiązane z innymi problemami społecznymi – ubóstwem, bezrobociem, bezdomnością czy przemocą w rodzinie. Co więcej, to często uzależnienia przyczyniają się do powstania tych problemów. Uzależnienie

dotyka nie tylko osoby zmagającej się z nałogiem, ale również jej rodziny. Najistotniejszym z uzależnień jest alkoholizm, jednakże poza uzależnieniami od alkoholu i narkomanią, które są wskazane wśród powodów udzielania pomocy społecznej, wskazać można na wiele innych substancji uzależniających i rodzajów uzależnień, które najczęściej nie są diagnozowane, stąd bardzo trudno określić ich zasięg oraz wspierać osoby uzależnione w terapii. Analiza problemu uzależnień wskazuje, że zwrócić należy uwagę także na uzależnienie od narkotyków, ale także dopalaczy, leków, gier komputerowych oraz hazardu. Co ważne, uzależnienia dotyczą nie tylko dorosłych, ale coraz częściej dzieci i młodzież. Obserwujemy wręcz ciągły spadek dolnej granicy wiekowej osób sięgających po substancje uzależniające.

Dodatkowo pojawia się znacząca trudność w identyfikacji uzależnienia i uznania osoby za uzależnioną. Bardzo często osoby mające problem z substancjami uzależniającymi nie dopuszczają do siebie myśli o uzależnieniu i nie zgadzają się na przeprowadzenie badań i udzielenie pomocy. Argumenty te przesądzają o niezwyklej istotności problemu uzależnień. Jednocześnie diagnoza zasięgu uzależnień jest bardzo trudna, bowiem stwierdzić należy, że osoby odnotowane jako uzależnione przez instytucje to tylko część osób uzależnionych.

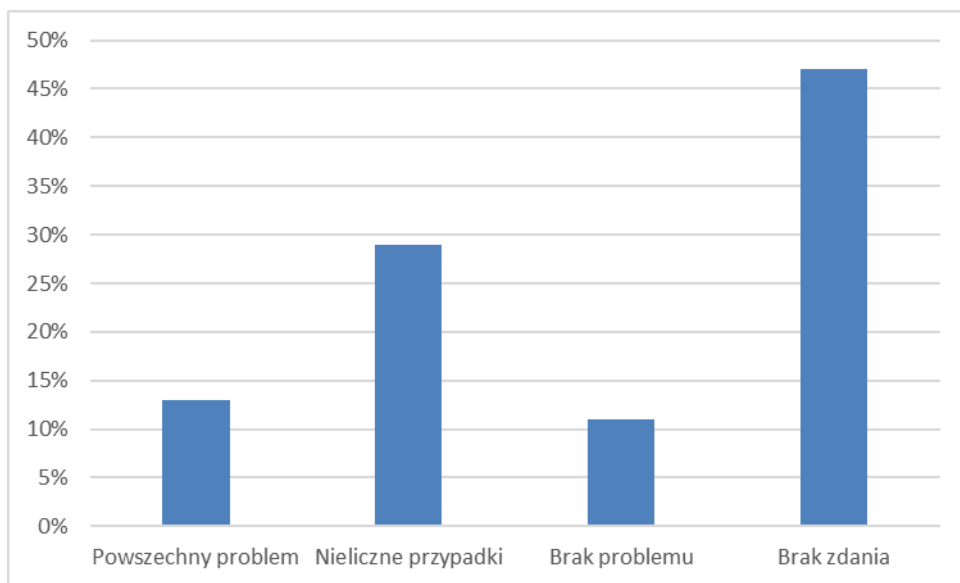
Statystyki pomocy społecznej odnotowują alkoholizm i narkomanię jako powody udzielenia pomocy społecznej. Z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm korzystało w 2019 roku 11 rodzin, ze względu na narkomanię w latach 2015-2019 wsparcia udzielono tylko jednej rodzinie w 2016 roku (ryc. 42.). Udział rodzin wspieranych z powodu alkoholizmu i narkomanii w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną również jest niewielki – w 2019 roku wyniósł 3%.

Ryc. 42. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Dane prezentujące korzystanie z pomocy społecznej w związku z uzależnieniami mogłyby sugerować niewielki zasięg zjawiska. Przeprowadzone w 2020 roku badania *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszyce 2020* wskazują jednak wyraźnie na fakt, że uzależnienia należą do poważnych problemów społecznych.

Badanie przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców Gminy Pieszyce wskazało, że za najczęściej występujące uzależnienie uznali oni alkoholizm, następnie narkomanię i nowe substancje psychoaktywne (dopalacze). Wielu mieszkańców nie miało jednak zdania czy na terenie Gminy problem alkoholizmu występuje, zaś 13,0% uznało go za problem powszechny (ryc. 43.).

Ryc. 43. Opinia na temat występowania problemu alkoholizmu w Gminie Pieszycy

Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 19.

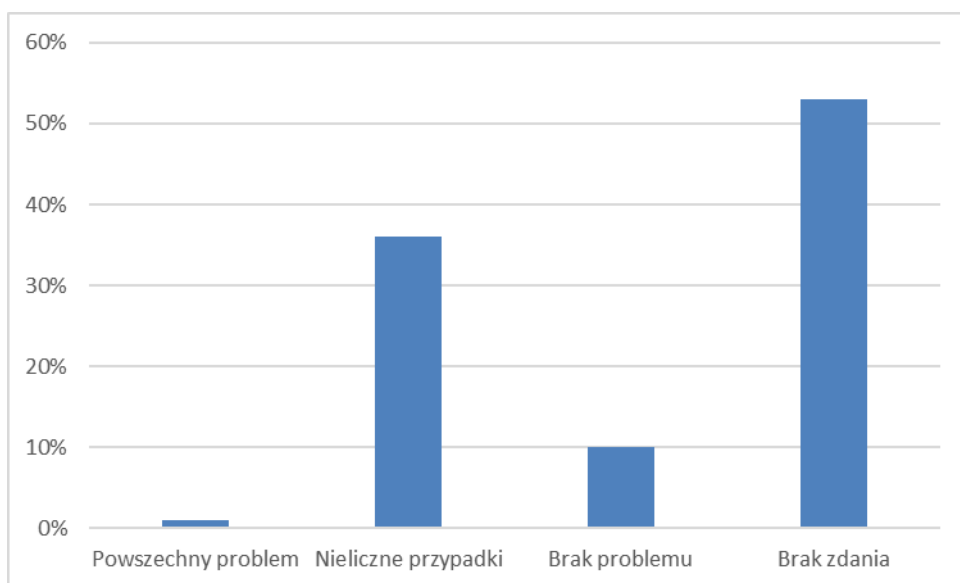
Spożywanie alkoholu przez dorosłych, w opinii większości badanych na przestrzeni ostatnich 10 lat jest rzadsze. Tak wskazało 68,0% badanych, 19,0% stwierdziło, iż jest podobne, a 13,0% nie wiedziało jak odpowiedzieć na tak zadane pytanie. Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie, w opinii większości badanych respondentów również jest rzadsze (58,0%), jednak aż 19,0% stwierdziło, iż jest ono częstsze, a 10,0% badanych mieszkańców uznało, że jest takie samo jak wcześniej. 13,0% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi²². Analiza spożywania alkoholu przez respondentów wykazała, iż 84,0% spożywa napoje alkoholowe okazjonalnie, średnio kilka razy w roku, 11,0% to abstynenci, zaś 5,0% spożywa alkohol częściej, co najmniej raz w miesiącu²³.

Narkomanię za powszechny problem uznał zaledwie 1,0% respondentów, zaś 36% stwierdziło, że występują nieliczne przypadki uzależnienia od narkotyków (ryc. 44.). Do zażywania narkotyków przyznało się 15,0% badanych, przy czym 14,0% jednorazowo²⁴.

²² *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 22.

²³ *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 23.

²⁴ *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 28.

Ryc. 44. Opinia na temat występowania problemu uzależnienia od narkotyków w Gminie Pieszycy

Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 27.

Badanie zdiagnozowało również kwestię korzystania z gier hazardowych – do regularnego grania przyznało się kilka procent mieszkańców, ale do okazjonalnego znacznie więcej, np. od czasu do czasu z zakładów bukmacherskie np. STS, Lotto korzysta aż 31,0% osób. Ponadto 71,0% badanych potwierdziło znajomość osób w swoim otoczeniu, które regularnie korzystają z gier losowych²⁵.

Elementem *Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020* było również badanie wśród uczniów przeprowadzone w dwóch kategoriach – uczniów klas V i VI oraz VII i VIII. W przypadku uczniów klas V i VI wskazać należy, że:

- 12,0% uczniów często (kilka razy w tygodniu lub codziennie) obserwuje zjawisko przemocy rówieśniczej w szkole, osobiście doświadczyło przemocy 25,9% uczniów;
- 6,5% uczniów ma doświadczenia z paleniem papierosów, zaś 53,7% zna osoby poniżej 18 roku życia palące papierosy;
- 6,5% uczniów ma doświadczenia z piciem alkoholu, zaś 29,6% zna osoby poniżej 18 roku życia pijące alkohol;
- 12,0% uczniów zna osoby zażywające narkotyki;
- 13,0% uczniów korzysta z komputera więcej niż 5 godzin dziennie;

²⁵ *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 35.

- 23,2% padło ofiarą cyberprzemocy w formie wykonania im zdjęcia lub nagrania filmu bez ich woli;
- 6,5% stosowało cyberprzemoc poprzez oczernianie lub szantażowanie kogoś przy użyciu urządzeń elektronicznych²⁶.

W odniesieniu do uczniów klas VII i VIII badania wykazały, że:

- 22,0% uczniów często (kilka razy w tygodniu lub codziennie) obserwuje zjawisko przemocy rówieśniczej w szkole, osobiście doświadczyło przemocy 37,8% uczniów. Najczęściej spotykanymi wśród młodzieży formami przemocy okazały się agresja słowna, ośmieszanie i wulgaryzmy. 56,1% ankietowanych przyznało, że doświadczyło między innymi takich form przemocy osobiście;
- 40,7% uczniów ma doświadczenia z paleniem papierosów, zaś 72,8% zna osoby poniżej 18 roku życia palące papierosy;
- 33,3% uczniów ma doświadczenia z piciem alkoholu, najczęściej do inicjacji dochodziło w wieku 13 lat, podczas wakacji i imprez okolicznościowych. 55,6% uczniów przyznających się do picia alkoholu piło tylko raz, 7,4% piło kilka razy w miesiącu lub częściej. Ponadto 67,9% zna osoby poniżej 18 roku życia pijący alkohol;
- 7,4% uczniów zażywało narkotyki, najczęściej marihuanę lub haszysz, 2,5% zażywało dopalacze, 29,6% uczniów zna osoby zażywające narkotyki;
- 17,1% uczniów korzysta z komputera więcej niż 5 godzin dziennie;
- 47,6% padło ofiarą cyberprzemocy w formie wykonania im zdjęcia lub nagrania filmu bez ich woli;
- 11,0% stosowało cyberprzemoc poprzez oczernianie lub szantażowanie kogoś przy użyciu urządzeń elektronicznych;
- 20,7% badanych przyznało się do uczestnictwa w grach typu hazardowego²⁷.

Wyniki badań wskazują, że wśród młodzieży klas VII i VIII znacząco zwiększa się liczba osób mających kontakt z substancjami uzależniającymi oraz doznających i stosujących cyberprzemoc.

²⁶ *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 45, 54, 57, 61, 63.

²⁷ *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Gmina Pieszycy 2020*, Pieszycy, 2020, s. 67, 71, 72, 74, 76-80, 82-84, 88, 90, 92-94.

Zaprezentowane dane pozwalają na wykazanie, iż uzależnienia, w szczególności alkoholizm, stanowią istotny problem społeczny, szczególnie zauważalny wśród ludzi młodych, i wymagają podejmowania przez służby społeczne działań na rzecz jego rozwiązania. Pomimo działań profilaktycznych i terapeutycznych nakierowanych na walkę z uzależnieniami prognozować należy utrzymywanie się, a nawet nasilanie, problemu uzależnień, szczególnie osób młodych. Zwrócić należy też uwagę na możliwy rozwój innych niż alkoholizm i narkomania rodzajów uzależnień, np. od Internetu, komputerów, hazardu.

3.9. Przemoc w rodzinie

Ważnym problemem społecznym jest kwestia przemocy, w tym przemocy w rodzinie. Problem ten również należy do trudno diagnozowalnych, a jego identyfikacja i rozwiązanie wymaga zaangażowania różnych instytucji.

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (osoby najbliższe lub inne wspólnie zamieszkujące i gospodarujące), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą²⁸. Do najczęściej występujących form przemocy należą przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, a także zaniedbanie.

Diagnoza przemocy, podobnie jak uzależnień, jest bardzo trudna, bowiem stwierdzić należy, że osoby odnotowane jako dokonujące przemocy przez instytucje to tylko część sprawców przemocy. Przemoc diagnozować można w oparciu o stosowanie procedury „Niebieskie karty” oraz wsparcie pomocy społecznej udzielane w związku z zaistnieniem przemocy w rodzinie.

Statystyka dotycząca zakładania „Niebieskich kart” wskazuje, że liczba kart rosła do 2018 roku, zaś w 2019 roku znacząco zmalała (tabela 4.). Pamiętać jednak należy, że poza nowymi kartami prowadzone są również postępowania wszczęte w poprzednich latach,

²⁸ Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz.U. z 2020 r., poz. 218, tekst jednolity ze zm.

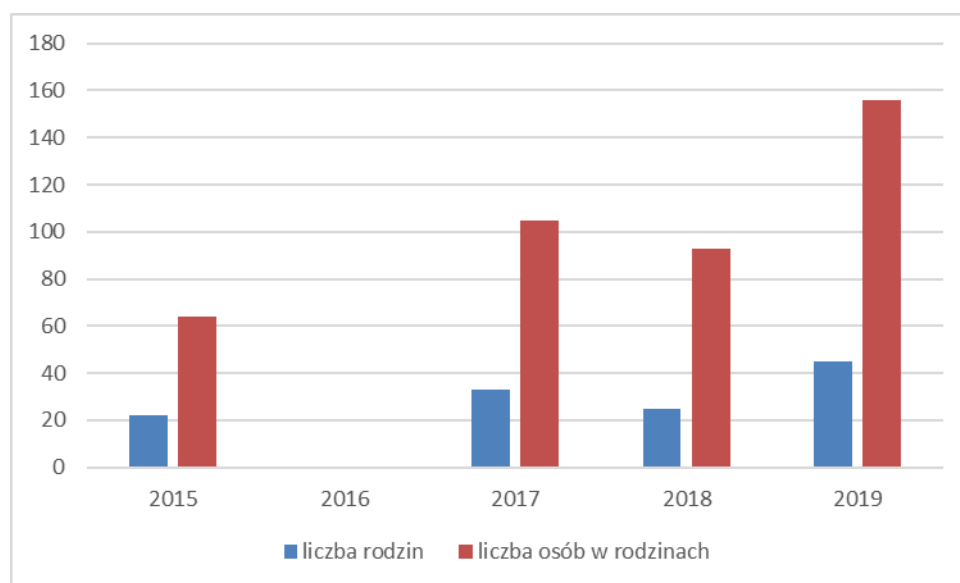
a w 2019 roku prowadzono procedurę łącznie w 24 rodzinach. Karty zakłada przede wszystkim Policja oraz Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 4. Procedura „Niebieskie karty” realizowana przez Zespół Interdyscyplinary

„Niebieskie karty”	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	15	17	20	22	11
Policja	10	13	17	15	6
Ośrodek Pomocy Społecznej	5	4	3	5	4
GKRPA	0	0	0	0	0
Instytucje oświaty	0	0	0	2	1
Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0

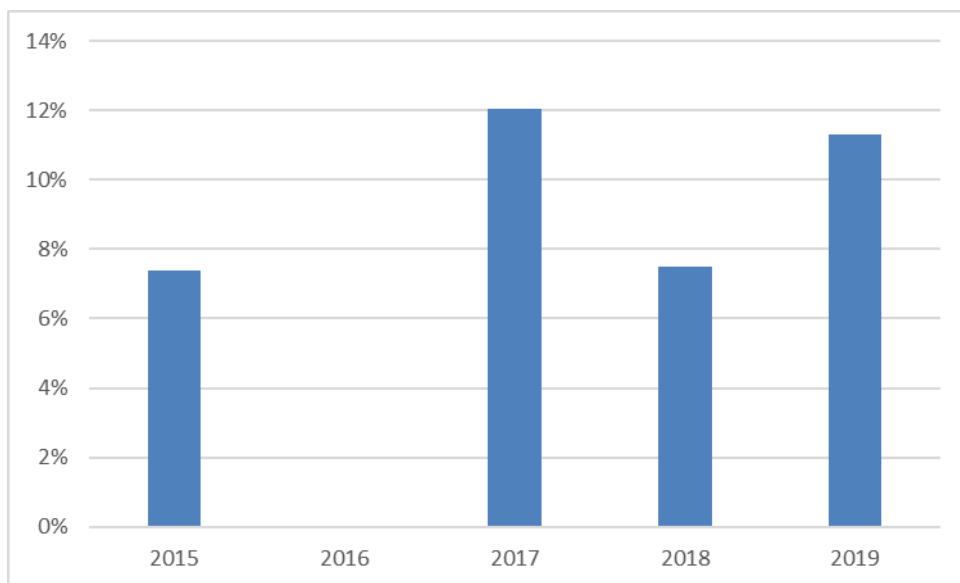
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

W 2019 roku z powodu występowania przemocy w rodzinie wsparciem objętych było 45 rodzin liczących 156 członków. Liczba rodzin uzyskujących pomoc w związku z przemocą w poszczególnych latach ulegała fluktuacjom. W 2016 roku nie odnotowano takich przypadków, zaś w roku 2019 obserwujemy wzrost liczby rodzin wspieranych w związku z przemocą (ryc. 45.). Podkreślić należy, że udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem również ulegał niewielkim zmianom (ryc. 46.).

Ryc. 45. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Ryc. 46. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszczykach.

W związku z narastaniem trudności w życiu rodzinnym, a także wzrostem zachowań agresywnych w społeczeństwie, w tym wśród młodzieży, prognozować należy wzrost liczby rodzin, w których występują problemy przemocy w rodzinie. Dodać należy, że poprawa działalności służb publicznych i świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie przyczynia się też do ujawniania większej liczby przypadków przemocy, co również powinno mieć miejsce.

3.10. Diagnoza działania instytucji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych

Ustawa o pomocy społecznej²⁹ wskazuje, że pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ustawa nakłada na gminę określone zadania w zakresie pomocy społecznej – zadania własne (w tym o charakterze obowiązkowym) oraz zadania zlecone z zakresu administracji samorządowej. Każda gmina ma obowiązek utworzenia i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej –

²⁹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

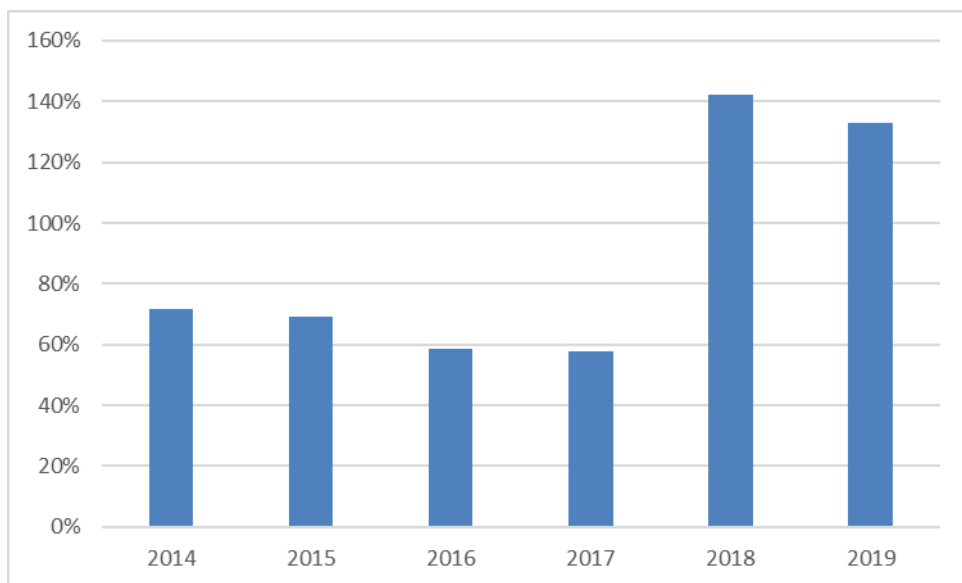
instytucji realizującej zadania pomocy społecznej i powołanej do diagnozowania i rozwiązywania problemów społecznych. Dodatkowo zadania z tego zakresu realizują także inne podmioty publiczne, a także organizacje pozarządowe. Podkreślić należy, że działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych realizuje również samorząd powiatowy, wojewódzki i administracja rządowa.

Kluczową instytucją Gminy Pieszyce odpowiedzialną za diagnozowanie i rozwiązywanie problemów społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej, mieszczący się w Pieszycach, przy ul. Kopernika 124. W 2019 roku Ośrodek zatrudniał 20 pracowników (19 i 3/4 etatu), w tym czterech pracowników socjalnych i jednego asystenta rodziny. W strukturze ośrodka działa Klub Senior+ oraz Klub Aktywizacji Zawodowej „Na tropie pracy”.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego w ramach programu „Rodzina 500+”, świadczenia „Dobry Start”, świadczenia „Za życiem”, stypendiów i zasiłków szkolnych, zadania z zakresu pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zadania w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz inne na rzecz wsparcia osób i rodzin. Pomoc społeczna to tylko jeden z obszarów działalności Ośrodka, stąd liczba mieszkańców korzystających z usług tej instytucji znacząco przewyższa liczbę klientów pomocy społecznej.

Z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach udzielanej pomocy społecznej w 2019 roku skorzystało 398 rodzin, liczących łącznie 758 osób, co stanowi 8,3% mieszkańców Gminy. Świadczenia z pomocy społecznej uzyskało 311 osób, co stanowi 3,4% mieszkańców (zob. rozdz. 3.1.).

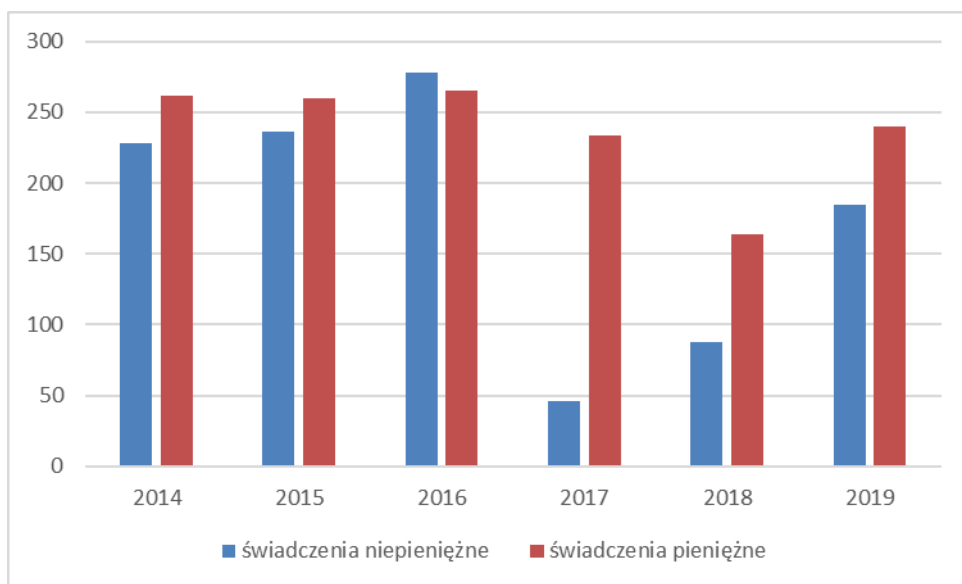
Pomoc społeczna obejmując wsparciem mieszkańców świadczy pracę socjalną, a więc profesjonalną działalność zawodową wspierającą osoby i rodziny doświadczające problemów społecznych. Pozytywnym aspektem jest znaczący wzrost w latach 2018 i 2019 wskaźnika pracy socjalnej, czyli stosunku liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie (ryc. 47.). W latach 2018 i 2019 pracą socjalną objętych było znacząco więcej rodzin niż uzyskujących pomoc pieniężną lub niepieniężną. Pracownicy socjalni pracują więc nie tylko z tymi, którzy uzyskują pomoc materialną, ale także z klientami, którzy z niej nie korzystają.

Ryc. 47. Wskaźnik pracy socjalnej

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych znacząco spadła w 2017 roku i od tego momentu rośnie, jednak jest znacznie niższa od liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych. W przypadku korzystania ze świadczeń pieniężnych obserwujemy z kolei spadek dla lat 2017-2018, jednak od 2019 roku odnotowujemy wzrost korzystających (ryc. 48.).

Ryc. 48. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

W ramach świadczeń pieniężnych mieszkańcy Gminy Pieszycy najczęściej korzystali z zasiłków celowych, na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także z zasiłków stałych i okresowych. Zasiłki stałe dedykowane są osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, zaś okresowe przysługują innym osobom w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Do uzyskania zasiłku niezbędne jest spełnienie kryterium dochodowego. Znacząca liczba klientów korzysta z posiłku. Znaczące jest również zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i specjalistyczne poradnictwo. W przypadku usług opiekuńczych Gmina Pieszycy od stycznia 2018 roku bierze udział w programie rządowym „Opieka 75+” w ramach którego gmina może wnioskować o zwrot kosztów obsługi usług opiekuńczych przyznanych dla osób powyżej 75 roku życia. Dodatkowo kilkunastu mieszkańców przebywa w domach pomocy społecznej, a więc placówkach zapewniających całodobową opiekę. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również obowiązek sprawienia pogrzebu osób, w przypadku których realizacji tych działań nie podejmują się bliscy. Corocznie dotyczy to kilku osób zmarłych na terenie Gminy Pieszycy, niekoniecznie jej mieszkańców (tabela 5.).

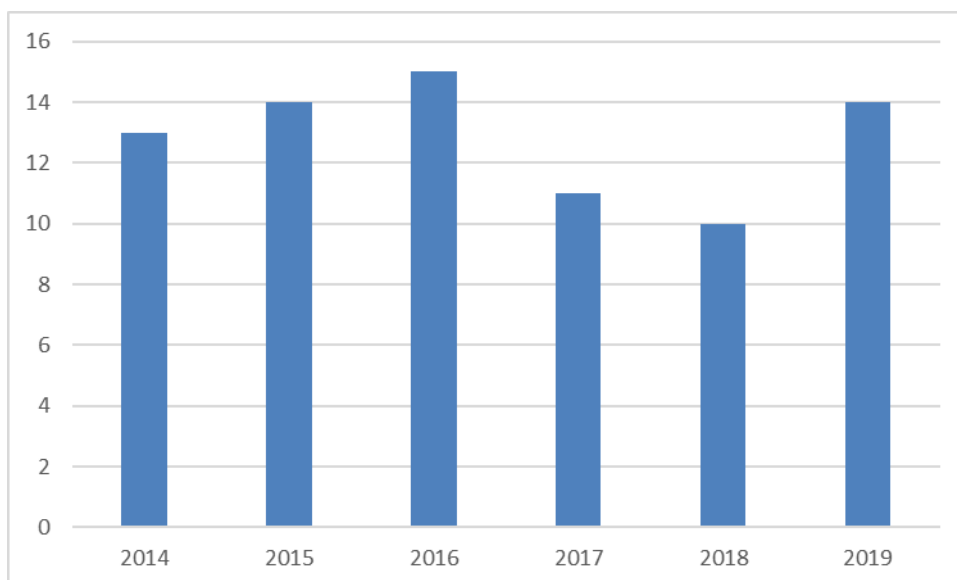
Ośrodek Pomocy Społecznej, jak już wspomniano, poza pomocą społeczną realizuje inne ważne zadania. W ramach wsparcia rodziny usługę świadczy asystent rodziny, a corocznie z tej formy pomocy korzysta około 10-14 rodzin (ryc. 49.).

Tabela 5. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Świadczenia	2018	2019
Zasiłek stały	50	52
– w tym zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących	46	47
– w tym zasiłek stały dla osoby w rodzinie	4	5
Zasiłek okresowy	71	42
– w tym zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia	27	18
– w tym zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby	13	5
– w tym zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności	15	10
Zasiłek celowy ogółem	129	199
Zasiłek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	83	75
Posiłek	145	124
– w tym posiłek dla dzieci	85	73
– w tym posiłek przyznany w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	145	124
Schronienie	2	3
Ubranie	0	0
Sprawienie pogrzebu	7	6
Usługi opiekuńcze	33	38
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	0
Pobyty w domu pomocy społecznej	13	14
Specjalistyczne poradnictwo	28	34
Interwencja kryzysowa	1	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Ryc. 49. Liczba rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Ośrodek pomocy społecznej wypłaca świadczenia wychowawcze, realizowane w ramach Programu „Rodzina 500+”, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i inne świadczenia pieniężne. Informacje o liczbie rodzin korzystających z różnych świadczeń wspierających rodziny zestawiono w tabeli 6.

Tabela 6. Liczba osób i rodzin korzystających z różnych form wsparcia rodziny

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	577	539	528*
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	332	326	287
Liczba osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych:			
– Zasiłek pielęgnacyjny	251	252	265
– Świadczenie pielęgnacyjne	43	41	43
– Specjalny zasiłek opiekuńczy	10	14	13
– Zasiłek dla opiekuna	4	2	2
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	115	112	98
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Dobry Start”	–	692	685
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	22	76	197**

* Dane za okres I-VI, za rok 2019 wystawiono łącznie 908 decyzji w sprawie świadczenia wychowawczego.

** Od początku funkcjonowania programu wydano 935 Kart.

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

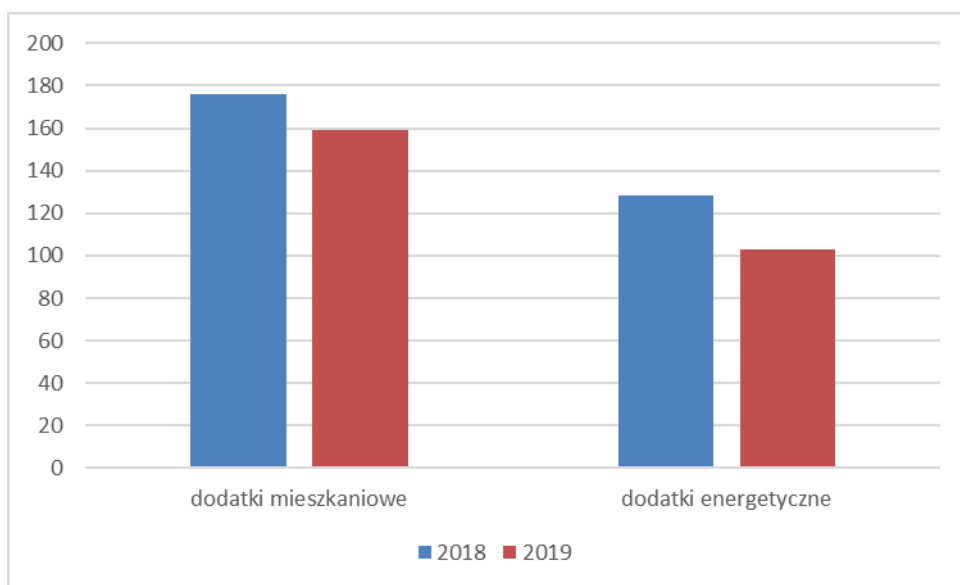
Gmina Pieszycy realizuje wsparcie rodzin również poprzez Pieszyczką Kartę Dużej Rodziny wprowadzoną w 2014 roku. Warunkiem skorzystania z programu jest posiadanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. W Gminie Pieszycy posiadacze Karty mogą skorzystać z ulg w następujących miejscach:

- Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury w Pieszycach – zniżki na opłaty za udział w sekcjach i zespołach amatorskich ruchu artystycznego, darmowe bilety na wyjścia grupowe przedszkoli i szkół, zniżki na zakup biletów na spektakle;
- Basen Miejski w Pieszycach – bezpłatne wejście na pływalnię zarówno dla dzieci, jak i rodziców posiadających Kartę Dużej Rodziny w okresie wakacyjnym;
- Wieża widokowa na Wielkiej Sowie – bezpłatne wejście przez cały rok;
- Przedszkole Publiczne nr 2 – obniżona opłata za pobyt dziecka;
- Dzierżoniowski Ośrodek Kultury – zniżka na bilety do kina, na spektakle, zniżki na opłaty za udział w sekcjach i zespołach amatorskich ruchu artystycznego;

- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dzierżoniowie – zniżka na bilet ulgowy i normalny na basen kryty i odkryty, wejście na siłownię, a także na korzystanie z kortów tenisowych;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bielawie – zniżka na bilet na basen kryty.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również wsparcie w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych. Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym mającym na celu dofinansowanie wydatków ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Dodatek energetyczny jest natomiast wsparciem odbiorców wrażliwych energii elektrycznej. Liczba gospodarstw korzystających z takiego wsparcia zestawiona została na ryc. 50.

Ryc. 50. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Od 2016 roku, od kiedy Ośrodek Pomocy Społecznej funkcjonuje w nowej siedzibie, realizowany jest projekt socjalny Akcja stylizacja „Z szafy do szafy”. W odpowiednio przystosowanym pomieszczeniu, gdzie znajdują się regały i wieszaki, gromadzona jest odzież i inne przydatne mieszkańcom przedmioty (np. zabawki, artykuły dla dzieci, artykuły tekstylne, biżuteria). Pomieszczenie otwarte jest przez cały rok w każdą środę w godzinach urzędowania Ośrodka, a potrzebujące osoby mogą wybrać coś dla siebie. Rzeczy przynoszone do Ośrodka

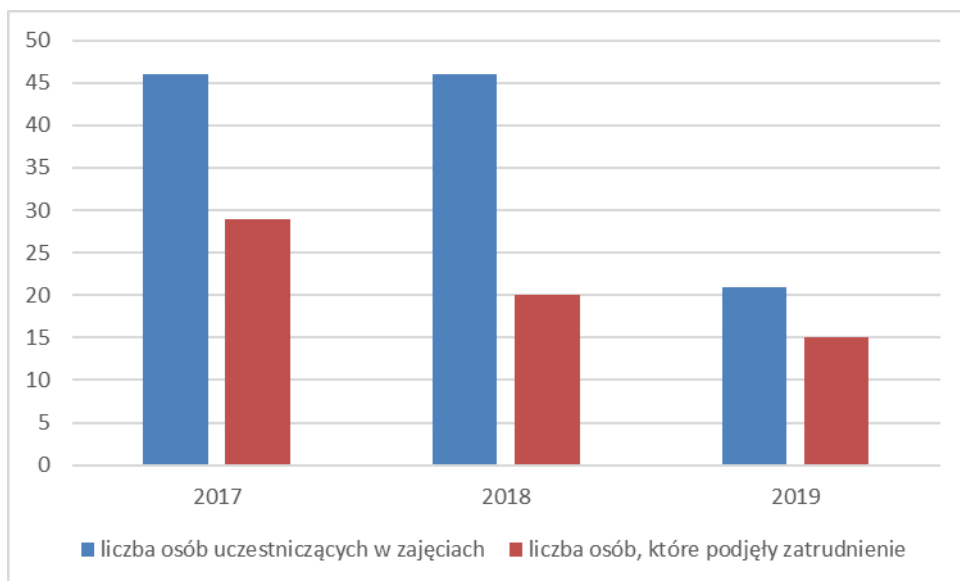

są na bieżąco segregowane i udostępniane osobom potrzebującym. Akcja skierowana jest do wszystkich mieszkańców Gminy Pieszycy, nie tylko osób ubogich.

Wsparcia osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem udziela Klub Aktywizacji Zawodowej „Na tropie pracy” działający w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej. Członkami Klubu są klienci Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach, ale również mieszkańcy, którzy nie korzystają ze wsparcia socjalnego jednak utracili zatrudnienie i potrzebują pomocy w poszukiwaniu pracy. Pracownicy Ośrodka w ramach pracy socjalnej pomagają pisać dokumenty aplikacyjne, pośredniczą w kontakcie z pracodawcami oraz służą swoją wiedzą oraz doświadczeniem. Istotnym elementem pracy Klubu jest również wsparcie psychologiczne i motywowanie do poszukiwania i podjęcia zatrudnienia, realizowane nie tylko przez pracowników OPS, ale również bezpośrednio pomiędzy klubowiczami. Klub „Na tropie pracy” oferuje:

- Porady planowania dalszej drogi zawodowej;
- Pomoc w przygotowaniu życiorysów zawodowych, listów motywacyjnych i innych dokumentów potrzebnych przy poszukiwaniu pracy;
- Diagnozę sytuacji zawodowej i życiowej klienta, ustalenie jego kompetencji, kwalifikacji, doświadczeń zawodowych;
- Informację na temat bieżącej sytuacji na rynku pracy, trendów zawodowych, wymogów ze strony pracodawców oraz umiejętności i kompetencji wymaganych na konkretnych stanowiskach pracy itp.;
- Dostęp do aktualnych ofert pracy możliwość korzystania z telefonów, faksu, koparki, komputera i Internetu.

W ramach Klubu pracownicy Ośrodka umieszczają na tablicy dostępnej na korytarzu budynku aktualne dostępne oferty pracy, informacje o giełdach pracy. Działania realizowane są we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Dzierżoniowie. W roku 2017 i 2018 aktywizacją objęto po 46 osób. W roku 2019 liczba ta znacząco spadła, co wynika ze zmniejszającego się bezrobocia i zapotrzebowania na aktywność klubu. Dzięki działaniom w ramach Klubu znacznej liczbie uczestników zajęć udaje się znaleźć zatrudnienie (ryc. 51.).

Ryc. 51. Liczba osób objętych wsparciem Klubu Aktywizacji Zawodowej
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

W 2016 roku pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach zainicjowali powstanie Klubu Seniora, który od roku 2017 rozwinął swoją działalność dzięki pozyskiwanej corocznie dotacji z rządowego programu Senior+. Na potrzeby Klubu zostały oddane dwa pomieszczenia mieszczące się na parterze budynku do własnej aranżacji. Seniorzy mają również toaletę do dyspozycji Klubu, a dzięki środkom zewnętrznym udało się również wybudować podjazd do budynku. Klub Seniora realizuje różnorodne zajęcia. Podczas spotkań wykonywane są prace artystyczne, przygotowywane skecze i śpiewane piosenki. Seniorzy wystawiają swoje prace rękodzielnicze na świątecznych jarmarkach oraz prezentują się na scenie. W ramach Klubu odbywają się zajęcia sportowe dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników, prowadzone przez wykwalifikowanego fizjoterapeutę. Klub skupia grupę około 50 osób, w tym 20 zaangażowanych również w organizację zajęć w Klubie. Klub prowadzi aktywną promocję swoich działań – oprócz gazetki ściennej gdzie umieszczane są zdjęcia z życia Klubu prowadzona jest strona na portalu społecznościowym Facebook, gdzie również umieszczane są bieżące informacje i fotorelacje z kolejnych wydarzeń.

Wsparcia dzieciom i młodzieży udziela świetlica środowiskowa „Tęcza” która do września 2020 roku działała w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej, zaś od września zadanie prowadzenia tej placówki wsparcia przejęło Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, oddział miejski w Dzierżonowie. Świetlica działa w godzinach 7.30-16.30, zaś w wakacje i ferie

w godzinach 10.00-14.00. Kadre stanowi kierownik świetlicy i troje wychowawców. Placówka obejmuje wsparciem dzieci i młodzież w wieku 6-13 lat, z terenu Gminy Pieszycy. Zajęcia w świetlicy realizowane są według rocznego planu i codziennego stałego harmonogramu. Odbywają się zajęcia wspierające i rozwijające zainteresowania oraz umiejętności: zajęcia profilaktyczne, warsztaty twórcze, muzyczne, taneczne, zajęcia sportowo – rekreacyjne, pomoc pedagogiczna, pomoc w nauce, oddziaływania środowiskowe (działania integracyjne, imprezy środowiskowe). Zrealizowane są imprezy okolicznościowe, wycieczki oraz warsztaty rozwijające wiedzę. W roku 2019 w zajęciach świetlicowych brało udział 64 dzieci. Świetlica zapewnia także posiłek w postaci bułki i herbaty. Placówka współpracuje z rodzicami informując ich o problemach, ale też postępach i osiągnięciach dzieci. Świetlica organizuje także półkolonie w okresie ferii zimowych oraz wakacji letnich. Nabór na zajęcia jest otwarty, stąd mogą z nich korzystać nie tylko dzieci zapisane do świetlicy.

Na rzecz rozwiązywania problemów społecznych działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowe zadania GKRPA to podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Do działań związanych z profilaktyką w sensie ustawowym należy też zaliczyć działania promujące zdrowie, leczenie i rehabilitację oraz pomoc rodzinie w radzeniu sobie z alkoholizmem bliskiej osoby. Komisja realizuje następujące działania:

- Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w placówkach handlowych usytuowanych na terenie Gminy Pieszycy – w 2019 roku Komisja wydała 6 pozytywnych postanowień;
- Kontrola placówek handlowych pod kątem przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – w 2019 roku skontrolowano 7 placówek i wszystkie kontrole wypadły pozytywnie;

- Prowadzenie działań interwencyjno-motywacyjnych wobec osób uzależnionych – w 2019 roku Komisja odbyła 12 spotkań na które zapraszane były osoby uzależnione;
- Podejmowanie czynności zmierzających do wydania orzeczenia o sądowym obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu – w 2019 roku skierowano 9 wniosków do sądu, 6 spraw zakończyło się wydaniem orzeczenia o podjęciu leczenia, a pozostałe są obecnie w toku;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych – GKRPA współpracowała w tym zakresie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pieszycach, Policją, kuratorami Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie, a także szkołami i organizacjami pozarządowymi.

Wsparcia osobom uzależnionym udziela również Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, który mieści się w budynku Przychodni Miejskiej w Pieszycach. Dyżury w punkcie prowadzi członek GKRPA w Pieszycach. W Punkcie udzielane są informacje na temat szkodliwości alkoholu, mechanizmów choroby alkoholowej, a także możliwościach podjęcia leczenia odwykowego. Udzielane jest też wsparcia osobom, które zakończyły terapię oraz członkom rodziny osoby uzależnionej.

W Gminie funkcjonuje również Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zajmujący się problemem przemocy w rodzinie. Przewodniczącym ZI jest kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodek zajmuje się również obsługą pracy Zespołu. Do ZI wpływają „Niebieskie karty”, dla każdej Karty powoływany jest zespół roboczy, który pracuje z rodziną. W każdym zespole jest pracownik socjalny oraz funkcjonariusz policji, ponadto jeśli w rodzinie są dzieci do grupy należy również pedagog lub psycholog. W większości grup obecny jest również przedstawiciel GKRPA. Informacje o działaniach realizowanych w ramach ZI zestawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Działania realizowane w ramach ZI

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba założonych „Niebieskich kart”	15	17	20	22	11
Liczba posiedzeń ZI	4	4	4	4	4
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	142	118	179	194	144

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Podkreślić należy, że w rozwiązywaniu problemów społecznych uczestniczą także instytucje oświaty, ochrony zdrowia, kultury i rekreacji oraz organizacje pozarządowe opisane w rozdziale 2. Ważną rolę w tym zakresie odgrywają również instytucje powiatowe, w tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie. Informacje o instytucjach powiatowych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych zestawiono w tabeli 8.

Tabela 8. Instytucje powiatu dzierżoniowskiego działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Instytucja	Adres	Zakres wsparcia
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia	ul. Piastowska 1, Dzierżoniów	wsparcie rodzin, w tym dzieci pozbawionych opieki rodziców, wsparcie osób niepełnosprawnych, uchodźców i innych osób objętych ochroną, przeciwdziałanie przemocy, interwencja kryzysowa
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Piastowska 1, Dzierżoniów	orzekanie o niepełnosprawności
Dom Pomocy Społecznej w Bielawie z filią w Niemczy	DPS w Bielawie, ul. Żeromskiego 2, Bielawa Filia DPS w Niemczy, ul. Kolejowa 14/16, Niemcza	dom pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, 125 miejsc
Powiatowe Centrum Opieki i Wychowania w Pieszcach	ul. Ogrodowa 81, Pieszyce	wielofunkcyjna całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewniająca opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców
Punkt Interwencji Kryzysowej	ul. Piastowska 1, Dzierżoniów	udzielanie doraźnej pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej, której celem jest przywrócenie równowagi psychicznej osób będących w sytuacji kryzysowej

Źródło: Opracowanie własne.

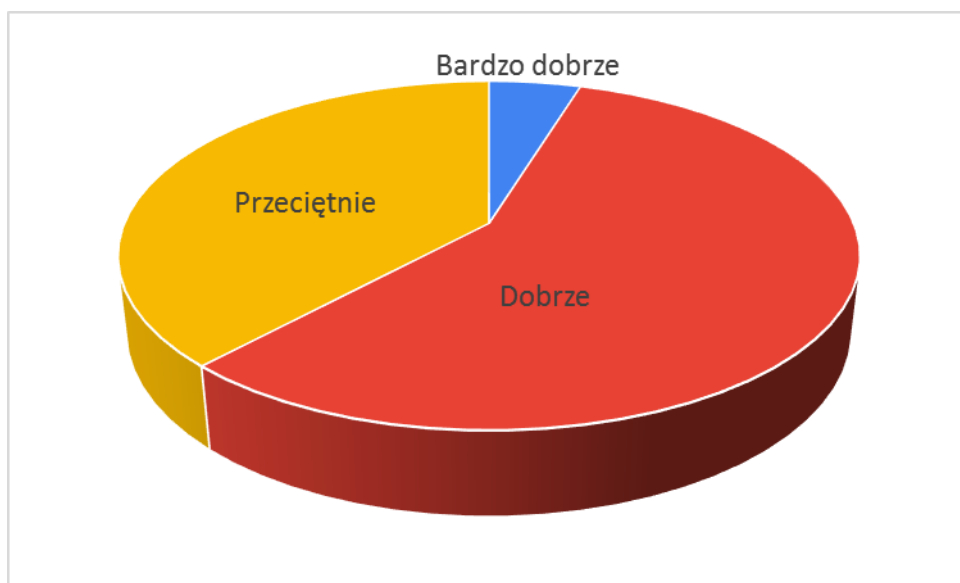
Działania instytucji publicznych w sferze pomocy społecznej są uzupełniane przez aktywne w tym zakresie organizacje pozarządowe. W Gminie Pieszyce świetlicę środowiskową „Tęcza” prowadzi Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, oddział miejski w Dzierżoniowie. Organizacje pozarządowe włączają się również w realizację działań powiatowych, np. Warsztat Terapii Zajęciowej w Dzierżoniowie prowadzi Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną.

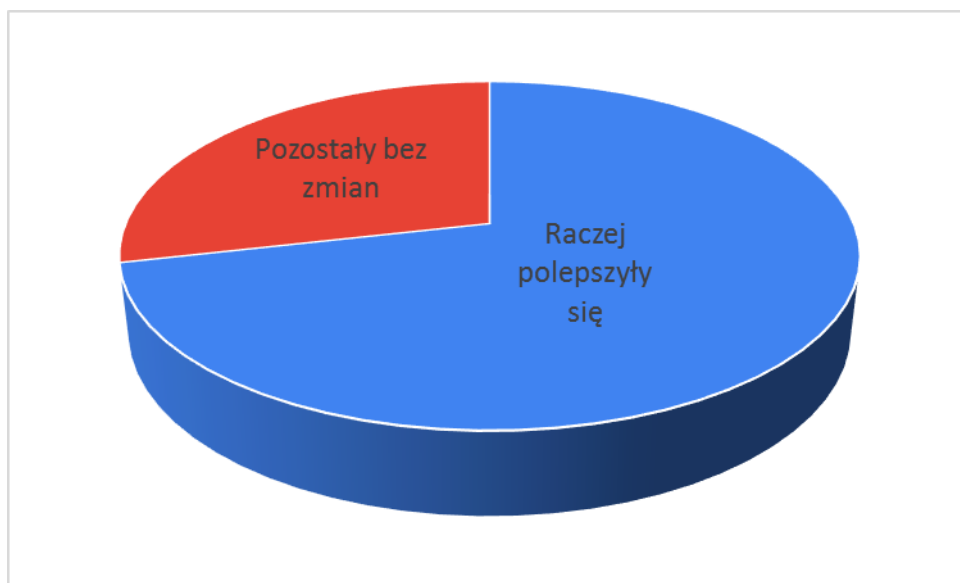
3.12. Problemy społeczne i funkcjonowanie instytucji pomocowych w opinii przedstawicieli podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Pieszycy

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Pieszycy i funkcjonowania instytucji pomocowych uzupełniona została zebraniem opinii ekspertów – przedstawicieli służb odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych – radnych Rady Miejskiej, pracowników Urzędu Miasta i Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej i innych instytucji publicznych. Łącznie w badaniu udział wzięło 21 ekspertów.

Oceniając ogólne warunki życia w Gminie nieco ponad połowa oceniła je jako dobre, a prawie połowa jako przeciętne (ryc. 52.). Eksperci pytani o zmianę warunków życia w okresie 2015-2020, a więc obowiązywania dotychczasowej *Strategii*, w większości wskazali, że polepszyły się one (ryc. 53.). Co ważne, nikt nie uznał, że warunki się pogorszyły.

Ryc. 52. Ogólna ocena warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Pieszycy
Źródło: Badania własne.

Ryc. 53. Zmiana warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Pieszycy
Źródło: Badania własne.

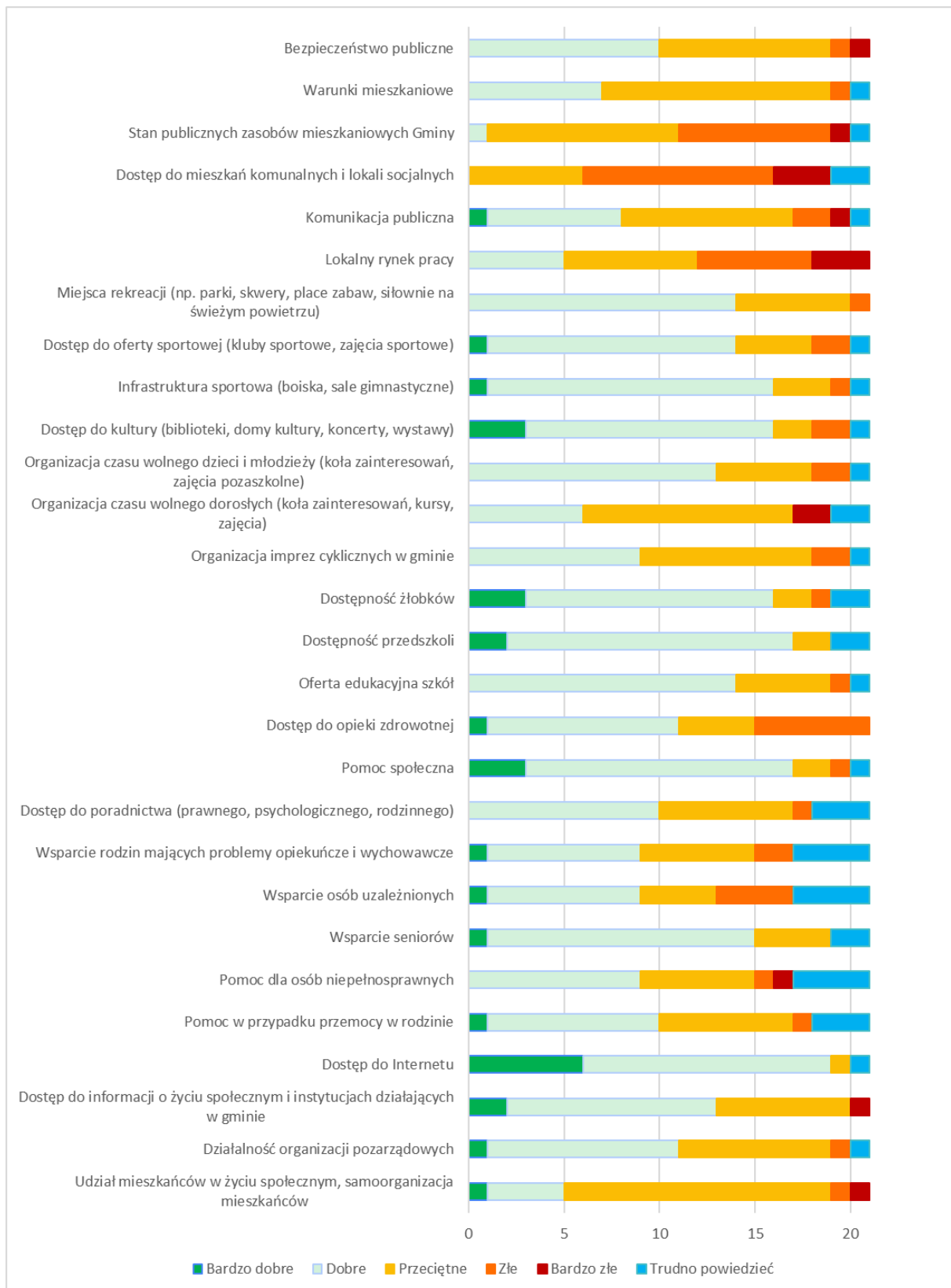
Proszeni o ocenę aktualnych warunków życia w Gminie w różnych wymiarach eksperci najwyżej ocenili dostęp do Internetu, pomoc społeczną, dostępność przedszkoli i żłobków, infrastrukturę sportową i dostęp do kultury. Wysoko oceniono także bezpieczeństwo publiczne, miejsca rekreacji, dostęp do oferty sportowej, organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, ofertę edukacyjną szkół, dostęp do opieki zdrowotnej, dostęp do poradnictwa, wsparcie w przypadku przemocy w rodzinie, dostęp do informacji o życiu społecznym i instytucjach działających w Gminie i działalność organizacji pozarządowych. Najwięcej ocen negatywnych uzyskały: stan publicznych zasobów mieszkaniowych, dostęp do mieszkań komunalnych i lokali socjalnych oraz lokalny rynek pracy (ryc. 54.).

Odnosząc się do problemów społecznych dotyczących mieszkańców Gminy Pieszycy eksperci uznali, że należą do nich przede wszystkim: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia, a także zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe. Nieco rzadziej wskazywano na to, iż mieszkańców dotyczą: długotrwałe lub ciężkie choroby, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a także problemy związane z macierzyństwem lub wielodzietnością. Nie zdiagnozowano istnienia problemu handlu ludźmi i trudności w integracji cudzoziemców, którzy posiadają status uchodźcy lub są objęci inną formą ochrony, rzadko dostrzegane były

sieroctwo, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz klęski żywiołowe lub ekologiczne (ryc. 55.).

Do głównych problemów zdaniem ekspertów należy zaliczyć cztery kwestie: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie, uzależnienia i ubóstwo (ryc. 56.).

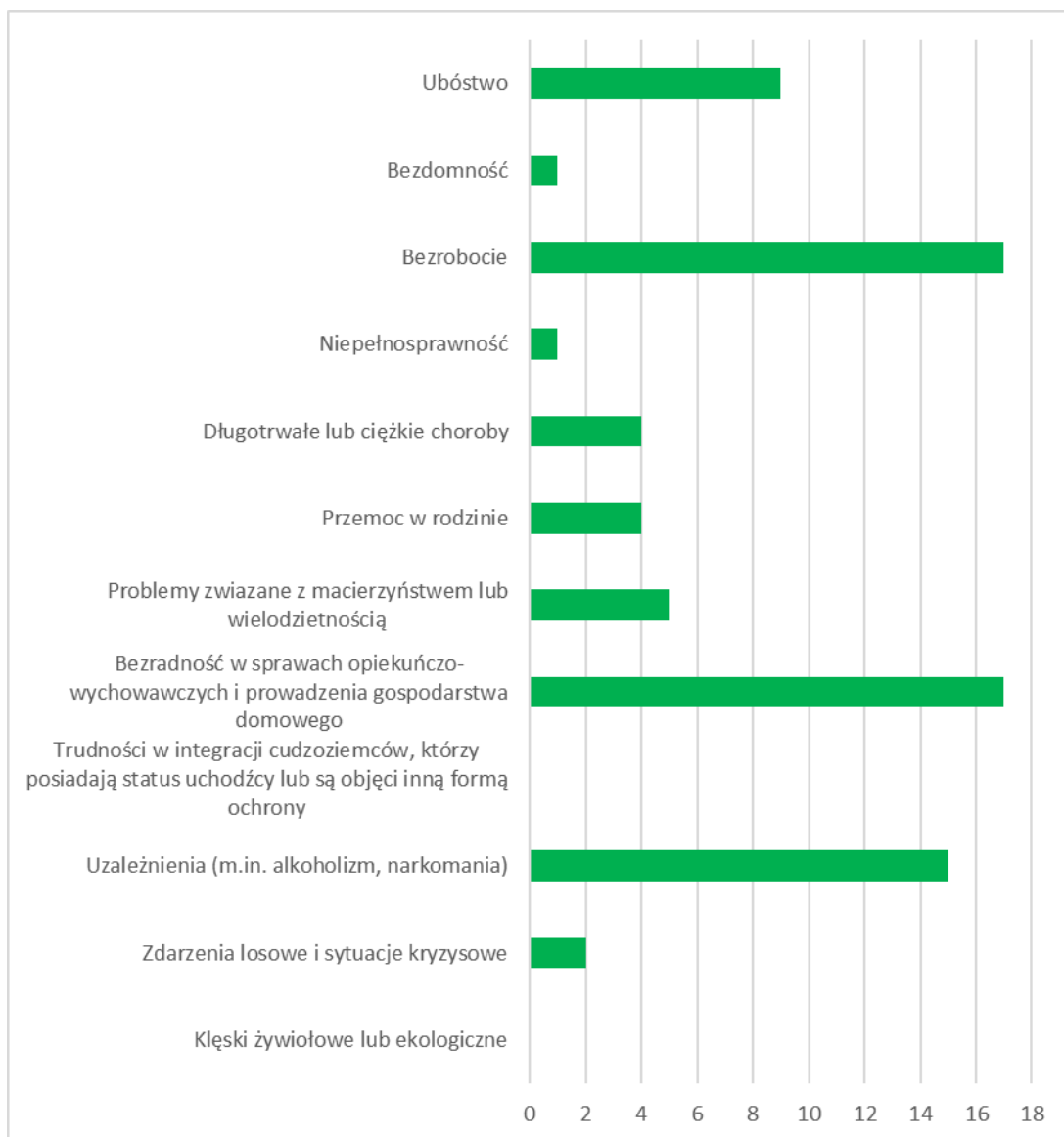

Ryc. 54. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Gminy Pieszyce

Źródło: Badania własne.

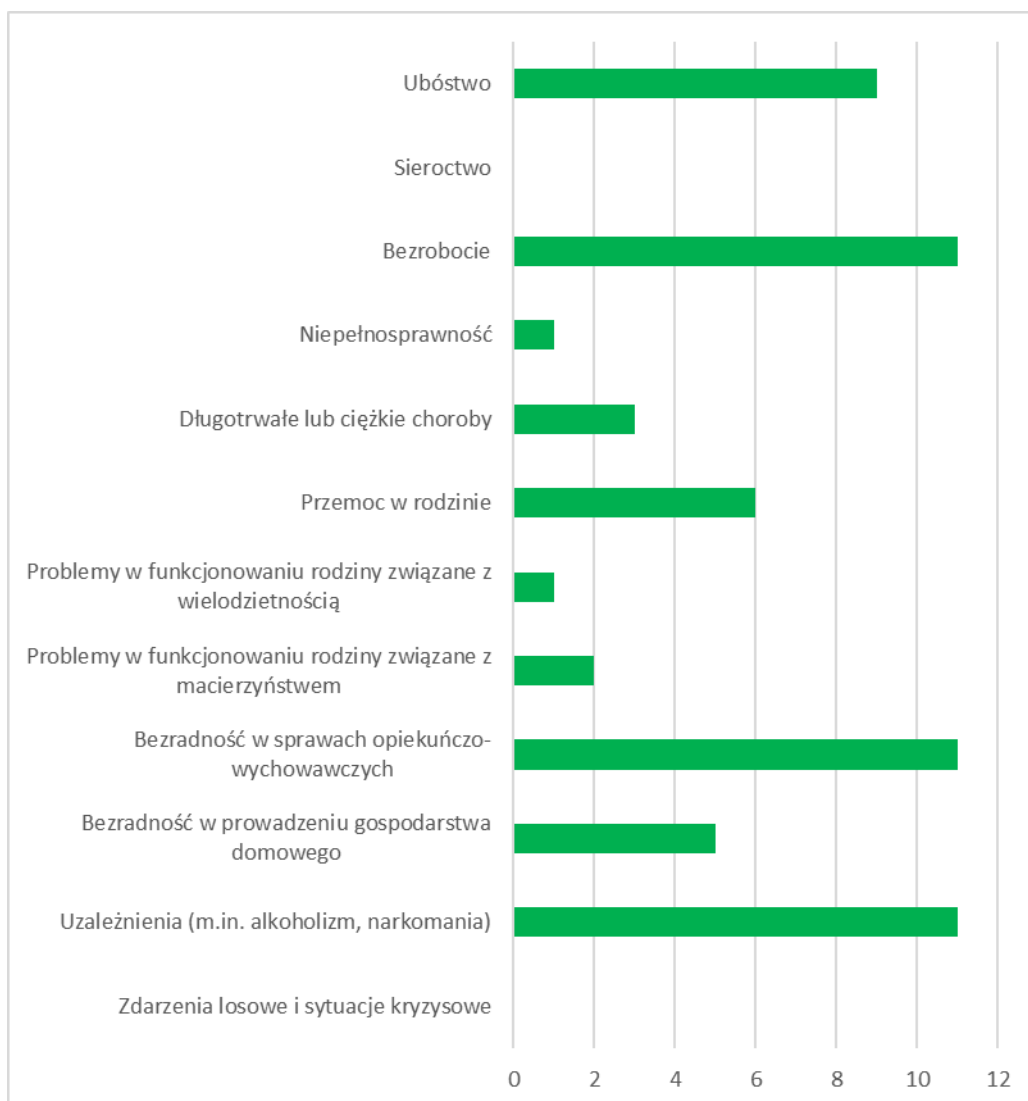
Ryc. 55. Ocena czy dane problemy społeczne dotyczą mieszkańców Gminy Pieszycy
Źródło: Badania własne.

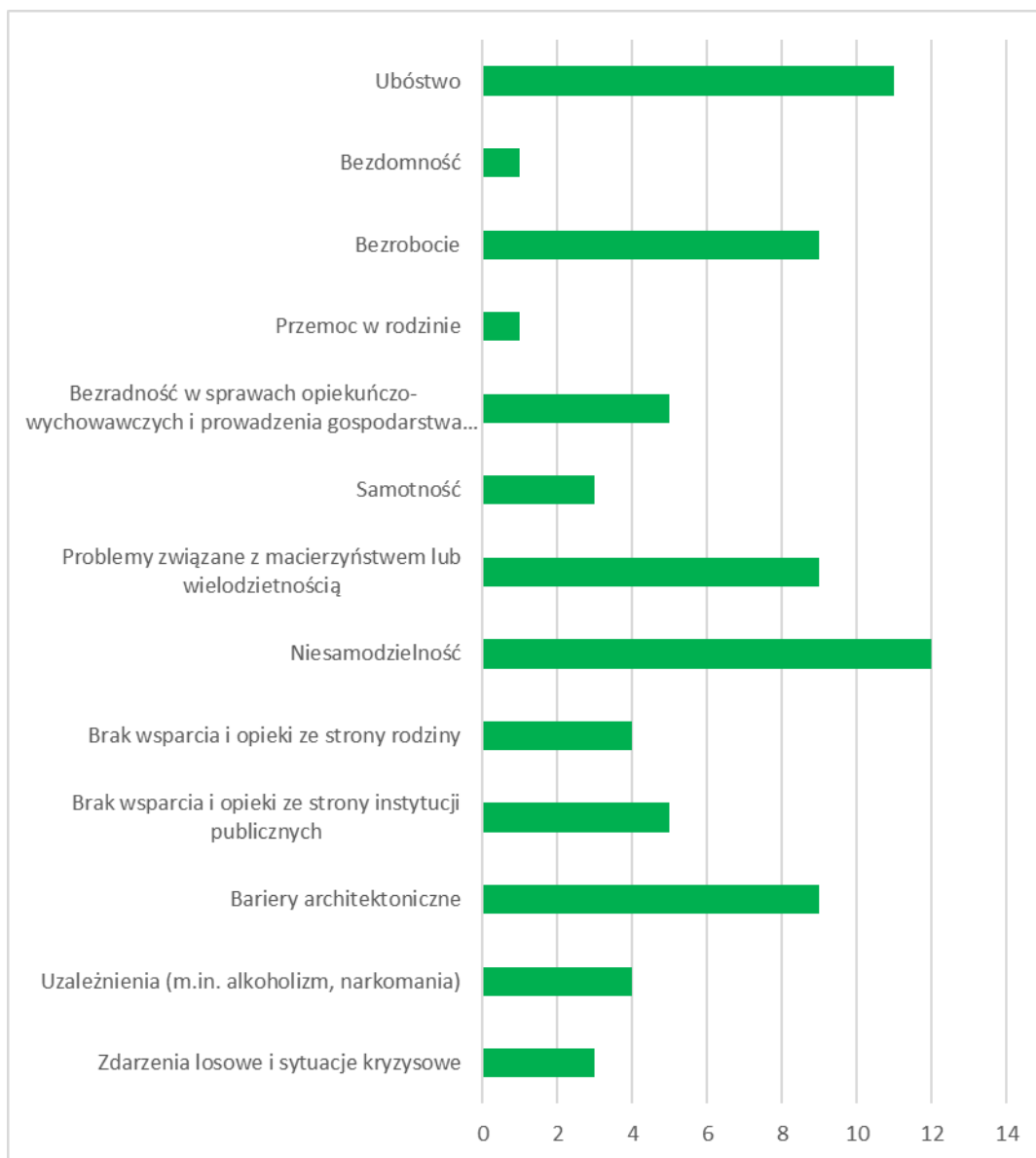
Ryc. 56. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące mieszkańców Gminy Pieszycy
Eksperti proszeni byli o wskazanie 3 najważniejszych problemów.
Źródło: Badania własne.

Analiza problemów rodzin z dziećmi wykazała, że do kluczowych, podobnie jak w przypadku ogółu mieszkańców, należą: bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia i ubóstwo. Dołączyć do nich należy również przemoc w rodzinie i bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ryc. 57.). W przypadku osób niepełnosprawnych do najważniejszych problemów zaliczono niesamodzielną, ubóstwo, bezrobocie, problemy związane z macierzyństwem lub wielodzietnością oraz bariery architektoniczne (ryc. 58.). W odniesieniu do osób starszych najważniejsze problemy to samotność, długotrwałe lub ciężkie choroby, niesamodzielną, niepełnosprawność, ubóstwo i brak wsparcia ze strony rodziny (ryc. 59.).

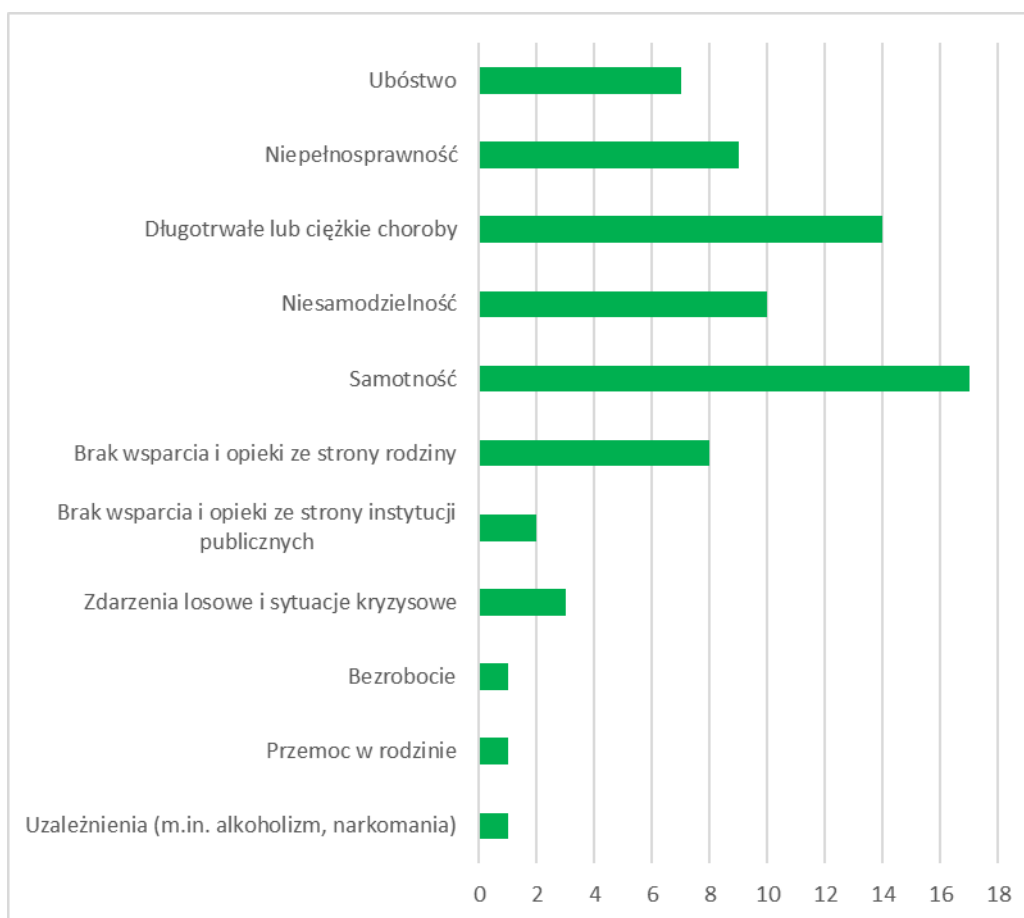

Ryc. 57. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące rodzin z dziećmi w Pieszyce
Źródło: Badania własne.

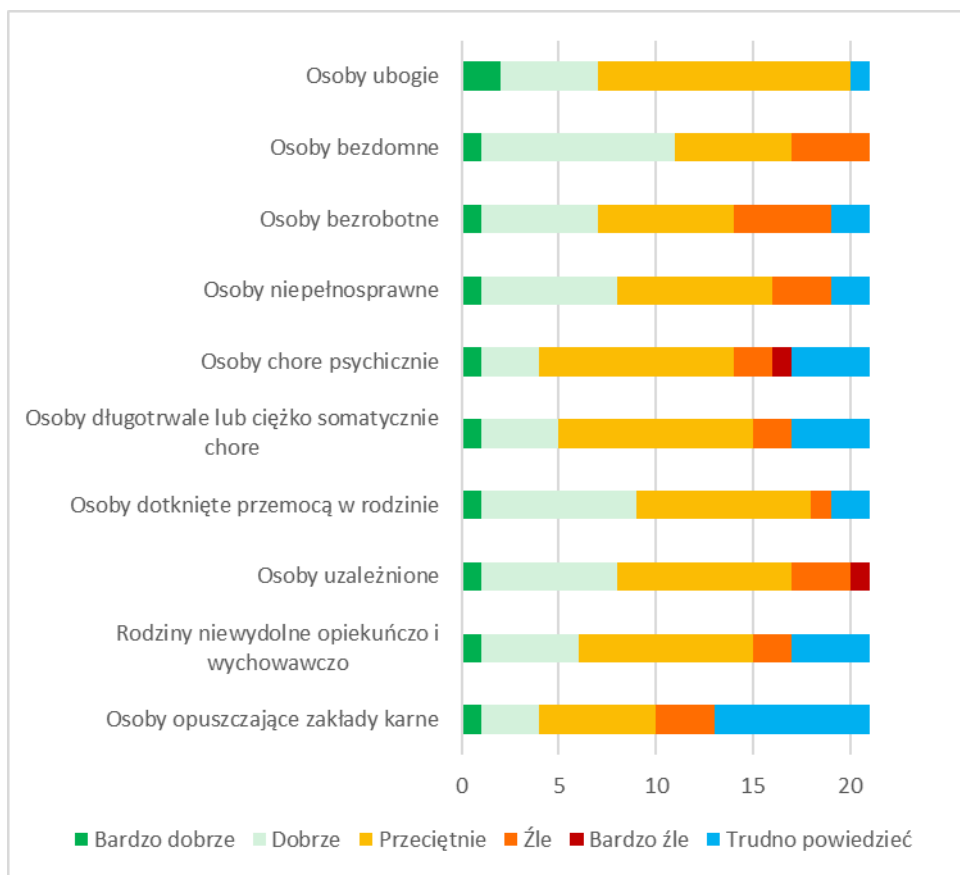
Ryc. 58. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące osób niepełnosprawnych w Gminie Pieszycy

Źródło: Badania własne.

Ryc. 59. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące osób starszych w Gminie Pieszycy
Źródło: Badania własne.

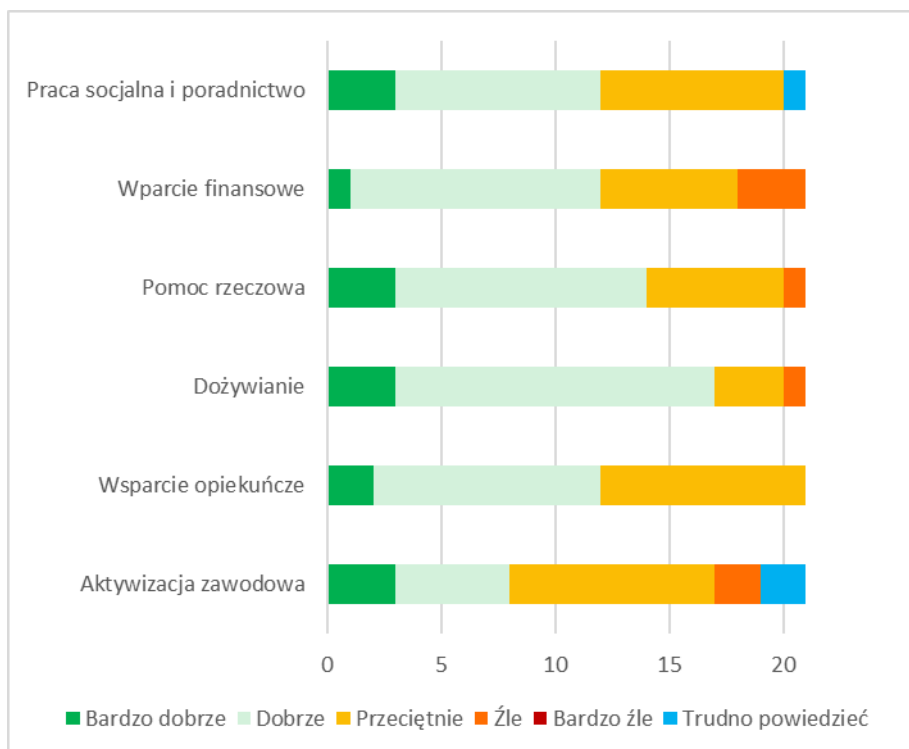
Eksperti oceniając wsparcie konkretnych kategorii potrzebujących pomocy najczęściej ocen bardzo dobrych i dobrych przyznali pomocy w odniesieniu do osób bezdomnych, dotkniętych przemocą w rodzinie, uzależnionych i niepełnosprawnych. Jednocześnie jednak wsparcie bezdomnych, bezrobotnych, niepełnosprawnych, chorych psychicznie oraz uzależnionych uzyskało najczęściej ocen złych i bardzo złych. Część ekspertów nie było też w stanie ocenić wsparcia niektórych kategorii osób, np. opuszczających zakłady karne, osób chorych czy rodzin niewydolnych wychowawczo (ryc. 60.).

Ryc. 60. Ocena pomocy ze strony Gminy Pieszycy dla określonych kategorii osób potrzebujących pomocy

Źródło: Badania własne.

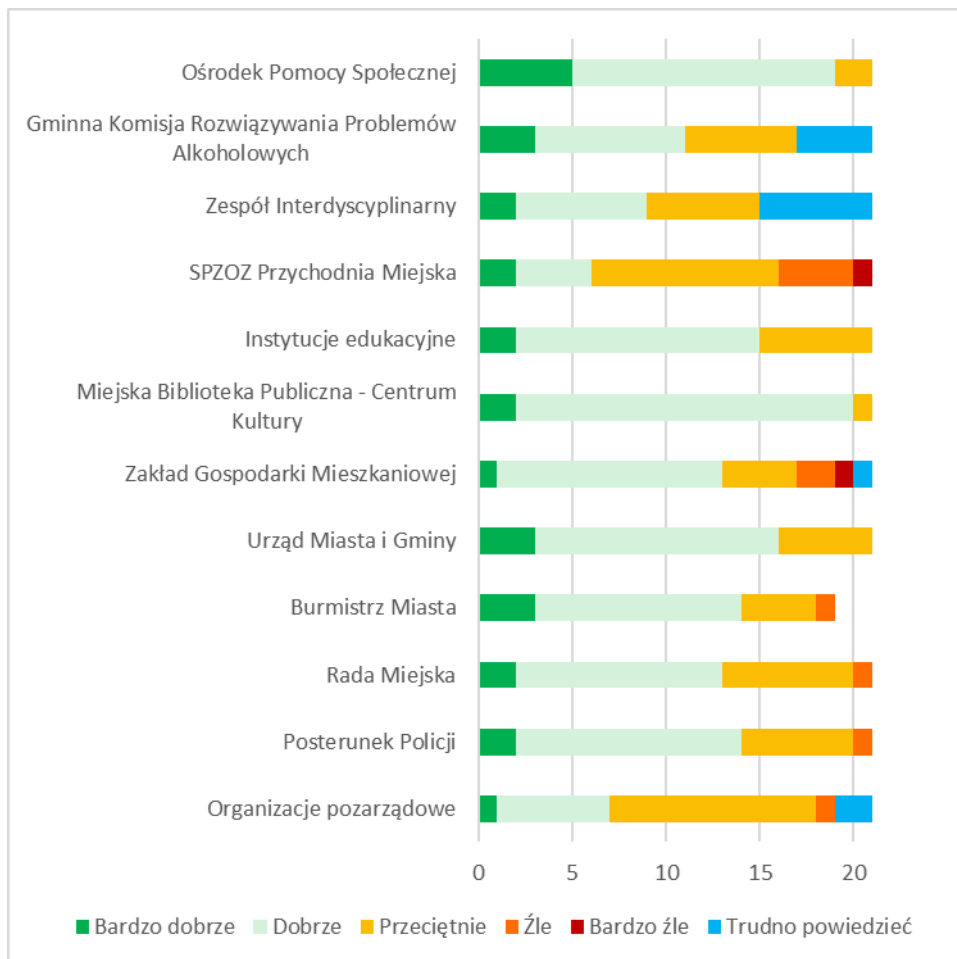
Oceniając realizację określonych form pomocy najwyżej oceniono usługi dożywiania i pomocy rzeczowej. Najniższe oceny uzyskała aktywizacja zawodowa oraz wsparcie opiekuńcze (ryc. 61.).

Ryc. 61. Ocena realizacji wybranych form pomocy w Gminie Pieszycy

Źródło: Badania własne.

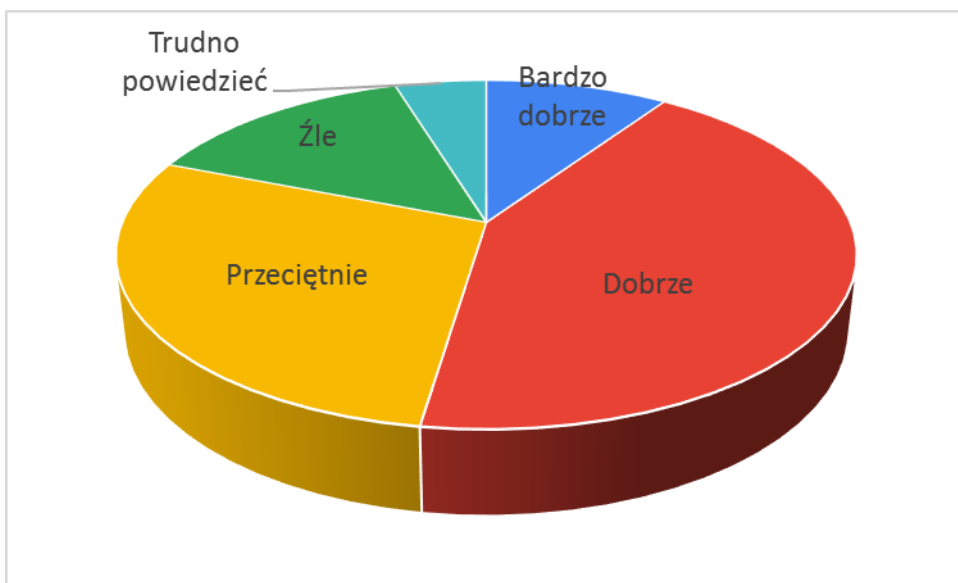
W przypadku ocen instytucji publicznych najwyższe noty otrzymały Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury oraz Ośrodek Pomocy Społecznej. Wysoko oceniono również pracę instytucji edukacyjnych oraz Urzędu Miasta i Gminy. Za najgorzej działającą uznano SPZOZ Przychodnię Miejską. Niskie noty uzyskały również organizacje pozarządowe oraz Zespół Interdyscyplinarny i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ryc. 62.).

Ryc. 62. Ocena działalności instytucji pomocowych w Gminie Pieszycy

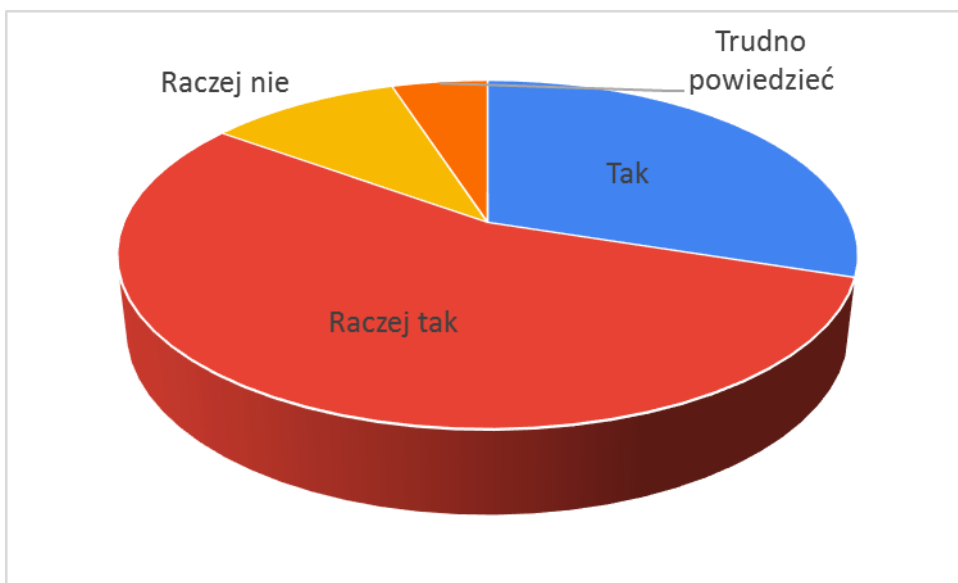
Źródło: Badania własne.

Oceniając dostęp do informacji o ofercie instytucji publicznych i możliwościach uzyskania wsparcia połowa ekspertów oceniła go dobrze i bardzo dobrze, pojawiły się jednak oceny złe (ryc. 63.). Eksperti w większości uznali, że na stronach internetowych Gminy Pieszycy i innych instytucji publicznych (m.in. OPS, MBP-CK) są wszystkie niezbędne mieszkańcom informacje (ryc. 64.). Sam fakt ich istnienia nie oznacza jednak łatwości odnalezienia informacji przez osoby poszukujące pomocy, szczególnie z grup rzadko korzystających ze źródeł internetowych.

Ryc. 63. Ocena dostępu do informacji o ofercie instytucji publicznych i możliwościach uzyskania wsparcia

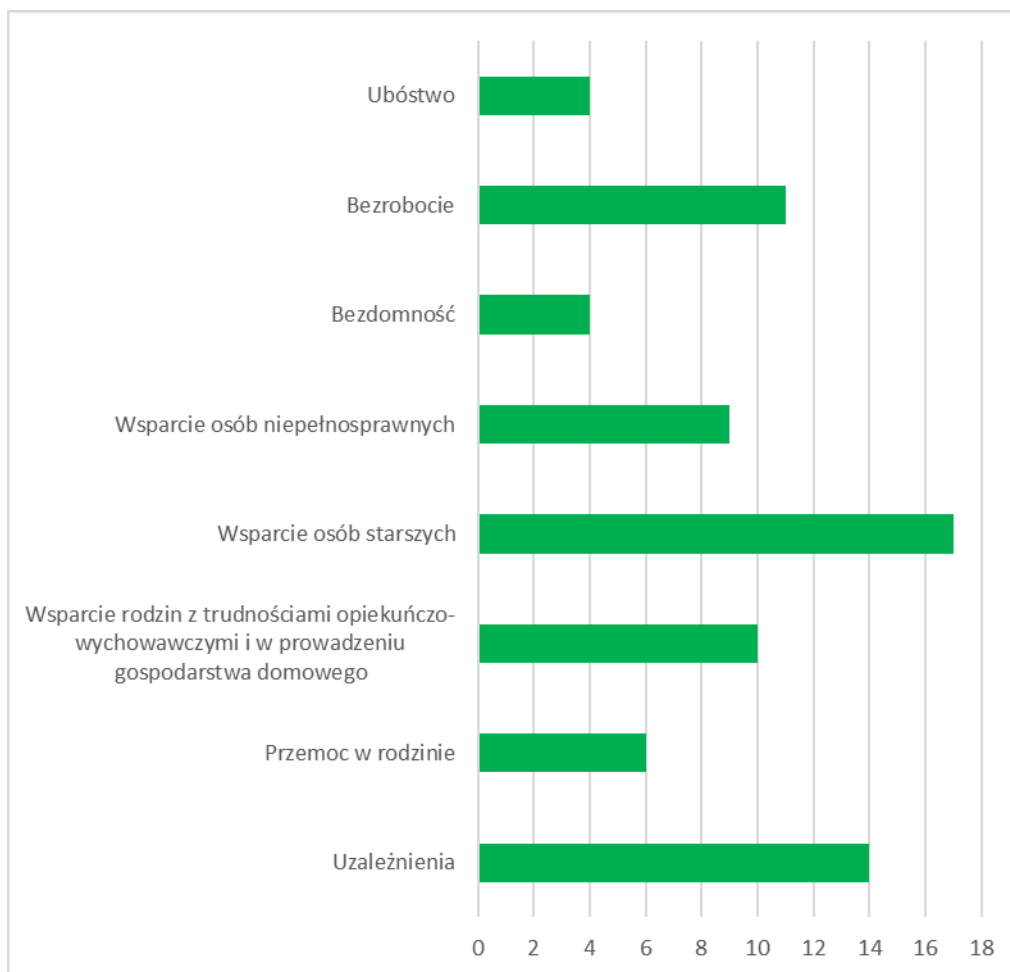
Źródło: Badania własne.

Ryc. 64. Ocena stron internetowych pod kątem dostępności wszystkich niezbędnych dla mieszkańców informacji

Źródło: Badania własne.

Ekspertcy wskazali, że główne działania projektowane w okresie 2021-2025 powinny być ukierunkowane na wsparcie osób starszych, walkę z uzależnieniami, pomoc bezrobotnym oraz rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ryc. 65.).

Ryc. 65. Obszary na które powinny być ukierunkowane działania strategiczne w okresie 2021-2025

Ekspertsi proszeni byli o wskazanie maksymalnie 4 obszarów

Źródło: Badania własne.

3.13. Wnioski z diagnozy – analiza SWOT

Przeprowadzona diagnoza pozwala na wskazanie zarówno problemów społecznych i niedostatków w zakresie ich rozwiązywania, jak i zasobów oraz osiągnięć w realizowanej polityce społecznej, w tym pomocy społecznej. Do głównych, zidentyfikowanych problemów społecznych należą:

- Ubóstwo;
- Bezrobocie;
- Niepełnosprawność, długotrwałe i ciężkie choroby;

- Bezradność rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej i w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- Uzależnienia;
- Przemoc w rodzinie.

Cechą wskazanych problemów społecznych wpływającą na trudność ich rozwiązania jest wzajemne powiązanie. Bardzo często osoby i rodziny dotknięte są nie tylko jedną kwestią, ale kilkoma jednocześnie. To sprawia, że sytuacja jest szczególnie skomplikowana, a możliwości samodzielnego przezwyciężenia problemów znacząco ograniczone.

Diagnoza pozwala na wskazanie kategorii społecznych, których najczęściej dotyczą problemy społeczne. Wydaje się, że uwagę zwrócić należy na dwie kategorie mieszkańców Gminy – rodziny z dziećmi i osoby starsze.

Występowanie problemów społecznych oraz szczególne narażenie na nie określonych kategorii społecznych powoduje konieczność podjęcia aktywnych działań na rzecz przezwyciężania kwestii społecznych. Dla sformułowania celów działań oraz zadań do realizacji ważne jest określenie – w oparciu o przeprowadzoną diagnozę – mocnych i słabych strony gminy Pieszycy oraz szans i zagrożeń w sferze społecznej. Taki przegląd sporządzony został w formie analizy SWOT.

Analiza SWOT jest techniką wykorzystywaną do porządkowania prac nad diagnozą w planowaniu strategicznym. Oceny i wnioski z diagnozy zostały tu poddane selekcji i odniesione do czterech kategorii czynników wpływających na sytuację mieszkańców Pieszyc: S (*Strengths*) – mocne strony, W (*Weaknesses*) – słabe strony, O (*Opportunities*) – szanse i T (*Threats*) – zagrożenia. Analizę SWOT zestawiono w tabeli 9.

Tabela 9. Analiza SWOT w zakresie sytuacji społecznej w Gminie Pieszyce

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">– Niewielka wspólnota lokalna o silnych więziach społecznych;– Posiadanie przez Gminę strategii i programów działań w sferze społecznej;– Wzrost liczby podmiotów gospodarczych;– Żłobek;– Przedszkola zapewniające miejsca dla wszystkich chętnych dzieci;– Publiczne i niepubliczne placówki edukacyjne zapewniające rodzicom możliwość wyboru przedszkola i szkoły;– Duży zakres zajęć dodatkowych i wyrównawczych w szkole;– Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne uczniów;– Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, lekarzy specjalistów i badań specjalistycznych na terenie miasta – SPZOZ Przychodnia Miejska;– Specjalistyczna opieka szpitala i paliatywna: NZOZ Sudeckie Centrum Zdrowia i Specjalistyczny Szpital Chorób Płuc;– Szeroka oferta kulturalna Miejskiej Biblioteki Publicznej – Centrum Kultury w Pieszycach;– Baza sportowo-rekreacyjna i oferta imprez sportowo-rekreacyjnych;– Posterunek Policji;– Prężnie działające organizacje pozarządowe w sferze sportu;– Duża aktywność Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach;– Stała współpraca instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych w gminie;– Dostępność instytucji powiatowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych.	<ul style="list-style-type: none">– Zróżnicowanie urbanistyczno-przestrzenne terenu Gminy;– Ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji;– Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, wzrost w wieku poprodukcyjnym;– Starzenie się społeczności Pieszyce;– Zmniejszanie się zasobu mieszkaniowego gminy Pieszyce i jego degradacja;– Ograniczony dostęp do mieszkań socjalnych i komunalnych;– Duży zakres długotrwałego bezrobocia i bezrobocia wśród osób starszych;– Występowanie problemów społecznych;– Mała liczba organizacji pozarządowych zajmujących się sferą socjalną;– Brak miejsc wsparcia dla osób starszych oraz niepełnosprawnych;– Niedostatek działań informacyjnych i doradczych wskazujących mieszkańcom gminy możliwości rozwiązywania problemów społecznych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">– Realizacja założeń <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2021-2025</i> oraz innych dokumentów strategicznych wyznaczających w oparciu o diagnozę	<ul style="list-style-type: none">– Postępujące starzenie się społeczności Gminy;– Kryzys gospodarczy związany z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2;

<p>sytuacji w Gminie cele i zadania w sferze społecznej;</p> <ul style="list-style-type: none">– Pozyskiwanie i realizacja projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych;– Ograniczenie negatywnych trendów demograficznych poprzez zwiększenie dzietności oraz migracji młodych ludzi na teren Gminy Pieszycy;– Rozwój gospodarki przekładający się na tworzenie nowych miejsc pracy;– Rozwój nowych usług publicznych, dostosowanych do potrzeb mieszkańców;– Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, w tym wolontariatu;– Rozwój działań organizacji pozarządowych i ich współpracy z sektorem publicznym.	<ul style="list-style-type: none">– Brak nowych inwestycji przekładających się na nowe miejsca pracy;– Wzrost zakresu ubóstwa i wykluczenia społecznego;– Wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych seniorów i osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia;– Zmiana modelu rodziny w kierunku dalszego osłabiania więzi rodzinnych;– Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań publicznych;– Spadek aktywności trzeciego sektora;– Spadek dochodów Gminy;– Ograniczenie możliwości pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych ze źródeł zewnętrznych.
--	---

Źródło: Opracowanie własne.

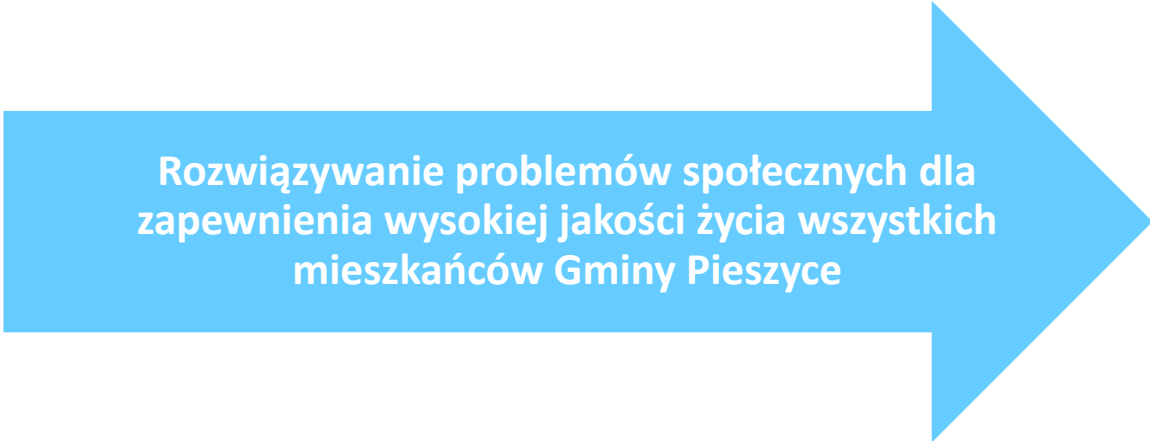
4. Strategia działań na lata 2021-2025

4.1. Misja Gminy Pieszycy

Misją *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* jest systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców dla przezwyciężenia ich trudnych sytuacji życiowych oraz zapobiegania problemom i trudnościom.

Strategia skierowana jest do wszystkich mieszkańców i obejmuje zestaw działań wspierających wszystkich, którzy z jakichkolwiek powodów znaleźli się w trudnym położeniu i wymagają pomocy w celu odzyskania zdolności do samodzielnego oraz prawidłowego funkcjonowania.

Misja *Strategii* wskazuje na naczelny cel polityki społecznej Gminy, wokół którego powinny koncentrować się działania instytucji publicznych, społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych. Dla *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* przyjęto następującą misję:

**Rozwiązywanie problemów społecznych dla
zapewnienia wysokiej jakości życia wszystkich
mieszkańców Gminy Pieszycy**

Realizacji misji podporządkowane będą cele i zadania wytyczone w niniejszym dokumencie, a ich realizacja sprawi, że Pieszycy staną się Gminą zapewniającą wysoką jakość życia wszystkim mieszkańcom.

4.2. Cele strategiczne

W oparciu o diagnozę sfery społecznej w Pieszycach, analizę problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania wytyczono siedem celów strategicznych przewidzianych do realizacji na lata 2021-2025:

1. Profesjonalne wsparcie rodzin
2. Rozwój aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców
3. Poprawa jakości życia osób starszych
4. Tworzenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
6. Profilaktyka uzależnień i promocja zdrowego stylu życia
7. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Realizacja założonych celów pozwoli na rozwiązanie zdiagnozowanych jako najbardziej uciążliwe kwestii i problemów społecznych dotyczących mieszkańców Pieszyc, dzięki czemu poprawi się ich jakość życia, wzrośnie zadowolenie i poczucie więzi ze wspólnotą lokalną.

Cel 1. Profesjonalne wsparcie rodzin nakierowany jest na wspieranie rodzin we właściwej realizacji ich funkcji materialno-zabezpieczającej, opiekuńczo-wychowawczej oraz emocjonalnej. Szczególną pomocą objęte zostaną rodziny o niskich kompetencjach rodzicielskich i społecznych, a działania nakierowane będą na wsparcie udzielane przez specjalistów oraz rozwój oferty zajęć dla dzieci i młodzieży wspierających rozwój społeczny

i edukację. Ważnym aspektem tego celu jest prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do osób dorosłych, nakierowanych na zwiększanie kompetencji rodzicielskich. Cel ten realizowany będzie również poprzez wdrażanie programów wspierania rodziny.

Cel 2. Rozwój aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców nakierowany jest na rozwój dwóch istotnych form aktywności mieszkańców – aktywności zawodowej i społecznej. W odniesieniu do aktywizacji zawodowej nacisk położony zostanie na rozwiązanie problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego, związanego ze zjawiskiem bezrobocia. W przypadku aktywności społecznej mieszkańców działania nakierowane będą na rozwój działalności w ramach organizacji pozarządowych, aktywności nieformalnej, sąsiedzkiej oraz wolontariatu. Cel ten realizowany będzie również poprzez działania określone w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel 3. Poprawa jakości życia osób starszych ukierunkowany będzie na dwa główne obszary oddziaływań – działania wspierające i opiekuńcze, zapewniające seniorom o ograniczonej sprawności możliwość jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku oraz rozwój aktywności społecznej seniorów, zachęcającej osoby starsze do udziału w inicjatywach edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz samoorganizacji społecznej.

Cel 4. Tworzenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin nakierowany jest na osoby niepełnosprawne i ich rodziny, które napotykać wiele trudności w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym. Działania skoncentrowane będą z jednej strony na rozwijaniu systemu usług opiekuńczych i wspierających dla osób niepełnosprawnych, w tym odciążających rodziny, z drugiej zaś na likwidację barier architektonicznych utrudniających niepełnosprawnym udział w życiu społecznym.

Cel 5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zakłada objęcie szczególną, kompleksową pomocą rodzin, w których występuje zjawisko przemocy, ale również prowadzenie działań na rzecz podniesienia świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Działania w tym zakresie realizowane będą w ramach programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy.

Cel 6. Profilaktyka uzależnień i promocja zdrowego stylu życia pomyślany został jako wiązka działań na rzecz zapobiegania uzależnieniom, wspierania osób uzależnionych i ich rodzin oraz promowanie zdrowego trybu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, ale również i ich rodziców. Cel ten realizowany będzie również poprzez wdrażanie programów

działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom: programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programów przeciwdziałania narkomanii.

Cel 7. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych jest odpowiedzią na zdiagnozowaną potrzebę wzmocnienia kompetencji pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych i podejmowania wspólnych, partnerskich działań na rzecz wspierania wysokiej jakości życia w Pieszycach. Skomplikowanie współczesnych problemów powoduje, że ich rozwiązywanie wymaga z jednej strony, coraz większej wiedzy, umiejętności i kompetencji, z drugiej zaś, działań wspólnych, prowadzonych w ramach porozumień czy lokalnych partnerstw. Umożliwiają one wykorzystanie silnych stron różnych instytucji i organizacji, a co za tym idzie przekładają się na większą efektywność w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Wskazane cele strategiczne wytyczają działania Gminy, a ich realizacja gwarantuje, że podejmowane rozwiązania będą spójne i w największym stopniu przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych.

4.3. Cele operacyjne i zadania

Cele strategiczne wytyczają główne ścieżki działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Konkretnie działania wytyczane są dzięki celom operacyjnym oraz zadaniom przewidzianym do realizacji. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania tworzą hierarchiczny układ działań, które przyczynią się do realizacji przyjętej w dokumencie misji. Cele strategiczne, operacyjne i zadania zestawione zostały w tabeli 10.

Tabela 10. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025*

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Powiązanie operacyjne
1. Profesjonalne wsparcie rodzin	1.1. Wsparcie rodzin o niskich kompetencjach rodzicielskich i społecznych	1.1.1. Pomoc społeczna dla rodzin dotkniętych problemami społecznymi 1.1.2. Rozwój asystentury rodzin oraz promocja funkcji rodziny wspierającej 1.1.3. Wdrażanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin 1.1.4. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w ramach świetlicy środowiskowej oraz zajęć pozaszkolnych	Program wspierania rodziny
	1.2. Wsparcie rodzin we właściwej realizacji ich funkcji	1.2.1. Rozwój opieki świetlicowej 1.2.2. Wsparcie pedagogiczne i psychologiczne dzieci w placówkach edukacyjnych 1.2.3. Rozwój zajęć rozwijających zainteresowania i wyrównawczych dla dzieci 1.2.4. Podwyższanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców w ramach „Szkoły rodzica”	
2. Rozwój aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców	2.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa bezrobotnych mieszkańców gminy	2.1.1. Wsparcie ubogich bezrobotnych mieszkańców Gminy w systemie pomocy społecznej 2.1.2. Wdrażanie prac społecznie użytecznych 2.1.3. Rozwój działań wspierających bezrobotnych w ramach Klubu Aktywizacji Zawodowej „Na tropie pracy”	
	2.2. Wspieranie rozwoju aktywności społecznej i wolontariatu	2.2.1. Wsparcie organizacji pozarządowych 2.2.2. Organizacja i wspieranie działań wolontariackich 2.2.3. Wpieranie rozwoju trzeciego sektora poprzez edukację, szkolenia i informowanie o dostępnych źródłach finansowania	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi
3. Poprawa jakości życia osób starszych	3.1. Rozwój usług opiekuńczych i wsparcia seniorów	3.1.1. Monitoring sytuacji seniorów w środowisku 3.2.2. Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania 3.2.3. Rozwój usług opieki dziennej dla seniorów poza miejscem zamieszkania	

	3.2. Aktywizacja społeczna seniorów	3.2.1. Rozwijanie aktywizacji seniorów w ramach Klubu Senior+ 3.2.2. Organizacja wydarzeń kulturalnych i imprez okolicznościowych dla seniorów 3.2.3. Wykorzystanie potencjału intelektualnego seniorów (Uniwersytet Trzeciego Wieku, Rada Seniorów)	
4. Tworzenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin	4.1. Rozwój usług opiekuńczych i wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	4.1.1. Monitoring sytuacji osób niepełnosprawnych w środowisku 4.1.2. Wdrożenie opieki wytchnieniowej dla rodzin 4.1.3. Wdrażanie działań wspierających i pomocowych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi	
	4.2. Likwidacja barier w dostępie do udziału w życiu społecznym	4.2.1. Likwidacja barier architektonicznych na terenie miasta (infrastruktura, instytucje) 4.2.2. Wsparcie rodzin w likwidacji barier architektonicznych w najbliższym otoczeniu (np. mieszkania, bloki, kamienice) 4.2.3. Aktywizacja społeczno- zawodowa osób niepełnosprawnych i ich rodzin	
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	5.1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie	5.1.1. Upowszechnianie informacji dotyczących problemu przemocy w rodzinie wśród mieszkańców 5.1.2. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy na terenie Gminy 5.1.3. Realizacja programów profilaktycznych w placówkach edukacyjnych	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy
	5.2. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc	5.2.1. Realizacja procedury „Niebieskie karty” 5.2.2. Zapewnienie wsparcia psychologicznego osobom doświadczającym przemocy 5.2.3. Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doświadczającym przemocy	
6. Profilaktyka uzależnień i promocja zdrowego stylu życia	6.1. Działania edukacyjne i profilaktyczne w zakresie uzależnień i zdrowego stylu życia	6.1.1. Programy profilaktyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych 6.1.2. Wsparcie działań sportowych i rekreacyjnych realizujących zagadnienia z zakresu edukacji i profilaktyki uzależnień	Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, program

		6.1.3. Organizacja wycieczek zimowego i letniego z elementami profilaktyki 6.1.4. Organizacja akcji informacyjnych dotyczących uzależnień i zdrowego stylu życia dla osób dorosłych, w tym rodziców	przeciwdziałania narkomanii
	6.2. Wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin	6.2.1. Realizacja działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 6.2.2. Rozwój pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych	
7. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych	7.1. Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji publicznych i sektora pozarządowego działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	7.1.1. Rozwój oferty szkoleń i kursów dla pracowników służb społecznych 7.1.2. Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	
	7.2. Rozwój współpracy dla rozwiązywania problemów społecznych	7.2.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną w sferze rozwiązywania problemów społecznych 7.2.2. Integracja i współpraca służb publicznych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych	
	7.3. Poszerzenie dostępu do informacji o rozwiązywaniu problemów społecznych	7.3.1. Opracowanie i dystrybucja informatorów dotyczących postępowania w przypadku zaistnienia trudnych sytuacji życiowych w wersji papierowej i elektronicznej 7.3.2. Przygotowanie, druk i dystrybucja plakatów i ulotek informujących o instytucjach i dostępnych formach pomocy na terenie Gminy Pieszyce 7.3.3. Cykliczne akcje informacyjne w dostępnych mediach przeprowadzane na terenie Gminy 7.3.4. Upowszechnianie informacji o ofercie Ośrodka Pomocy Społecznej na stronie internetowej OPS oraz urzędu miasta	

Źródło: Opracowanie własne.

4.4. Sposób realizacji *Strategii*, ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań

Dla realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* przyjęto system wdrażania składający się z trzech etapów:

- Etap 1. Utworzenie i przyjęcie *Strategii* – rok 2020;
- Etap 2. Wdrażanie *Strategii* i bieżący monitoring – lata 2021-2025;
- Ewaluacja *Strategii* i prace nad nowym dokumentem – 2025.

Pamiętać należy, że *Strategia* będzie wdrażana również poprzez następujące programy działań w sferze społecznej:

- Program wspierania rodziny;
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy;
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Program przeciwdziałania narkomanii;
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Dwa pierwsze programy, dotyczące wsparcia rodzin, mają charakter trzyletni, natomiast programy przeciwdziałania uzależnieniom i współpracy z organizacjami pozarządowymi przyjmowane są na okres jednego roku, co umożliwi bieżące korygowanie zadań tak, aby jak najlepiej realizować cele *Strategii*.

Przyjęcie *Strategii* jest pierwszym krokiem do rozwiązania zdiagnozowanych kwestii i problemów społecznych, przy wykorzystaniu pomysłów i rozwiązań zawartych w dokumencie. Aby strategia spełniła swoje zadanie konieczne jest bieżące monitorowanie realizacji celów i zadań oraz ich efektów, jak również stałe diagnozowanie potrzeb w sferze społecznej, a w razie potrzeby korekta celów i zadań strategicznych tak, aby jak najlepiej odpowiadały one na bieżące potrzeby społeczne.

Nadzór nad realizacją całości *Strategii* należy do zadań kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. W celu właściwego wdrożenia dokumentu Burmistrz Gminy Pieszycy powoła Zespół Zarządzający, na czele z kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej. Zespół Zarządzający odpowiedzialny będzie za koordynację wdrażania poszczególnych zadań *Strategii*, bieżące kontakty z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania, bieżący monitoring *Strategii* i jej ewaluację.

W realizacji zadań brał będzie udział przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej, ale także inne podmioty – instytucje publiczne i organizacje pozarządowe, ściśle współpracujące z OPS. Dla właściwej realizacji zadań do każdego zadania przypisani zostali główni realizatorzy.

Na określenie ram finansowych *Strategii* znaczący wpływ mają dwa czynniki. Po pierwsze, to horyzont czasowy realizacji dokumentu, po drugie zaś, wielość podmiotów realizujących zadania określone w *Strategii*. Uniemożliwia to precyzyjne określenie wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach. Środki przewidziane na realizację zadań uwzględnione zostaną w budżetach poszczególnych jednostek, a pochodzić będą z budżetu gminy, powiatu, środków krajowych, w tym dotacji na realizację zadań własnych oraz zleconych, środków przekazywanych w ramach programów resortowych, PFRON czy Funduszu Pracy. Dla realizacji zadań wykorzystywane będą również środki zagraniczne, przede wszystkim pochodzące z funduszy europejskich, a także środki pozyskiwane w ramach projektów czy grantów realizowanych przez instytucje publiczne i trzeci sektor. Dla każdego zadania określono możliwe źródła finansowania.

Rezultaty *Strategii*, tak jak cele, muszą być weryfikowalne i mierzalne. Pokazują one produkty czy usługi, które powstaną w wyniku realizacji działań i będą dostarczone beneficjentom. Dla analizy rezultatów realizacji zadań określono wskaźniki, czyli fakty i zjawiska, które pokazują, że zadanie zostało wdrożone, a planowana zmiana ma miejsce. W tabeli 11 zaprezentowano realizatorów, możliwe źródła finansowania oraz wskaźniki realizacji poszczególnych zadań.

Tabela 10. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025

Zadania	Realizatorzy	Możliwe źródła finansowania	Wskaźniki realizacji
1.1.1. Pomoc społeczna dla rodzin dotkniętych problemami społecznymi	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną
1.1.2. Rozwój asystentury rodzin oraz promocja funkcji rodziny wspierającej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Liczba rodzin wspierających Liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej
1.1.3. Wdrażanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa
1.1.4. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w ramach świetlicy środowiskowej oraz zajęć pozaszkolnych	Ośrodek Pomocy Społecznej Szkoły Świetlica środowiskowa „Tęcza”	Budżet gminy Środki organizacji pozarządowych Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba dzieci korzystających ze świetlicy środowiskowej Liczba dzieci korzystających z zajęć pozaszkolnych
1.2.1. Rozwój opieki świetlicowej	Szkoły	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba dzieci korzystających z opieki świetlicowej
1.2.2. Wsparcie pedagogiczne i psychologiczne dzieci w placówkach edukacyjnych	Szkoły	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba etatów psychologa i pedagoga w placówkach edukacyjnych
1.2.3. Rozwój zajęć rozwijających zainteresowania i wyrównawczych dla dzieci	Szkoły	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba dzieci korzystających z zajęć rozwijających zainteresowania Liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych
1.2.4. Podwyższanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców w ramach „Szkoły rodzica”	Szkoły	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba rodziców uczestniczących w projekcie „Szkoła rodzica”

2.1.1. Wsparcie ubogich bezrobotnych mieszkańców Gminy w systemie pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia
2.1.2. Wdrażanie prac społecznie użytecznych	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie	Fundusz Pracy Budżet gminy	Liczba osób objętych pracami społecznie użytecznymi
2.1.3. Rozwój działań wspierających bezrobotnych w ramach Klubu Aktywizacji Zawodowej „Na tropie pracy”	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba osób korzystających z Klubu Aktywizacji Zawodowej
2.2.1. Wsparcie organizacji pozarządowych	Urząd Miasta i Gminy	Budżet gminy	Liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania na zlecenie Gminy Wysokość środków przeznaczonych na wsparcie realizacji zadań przez organizacje pozarządowe
2.2.2. Organizacja i wspieranie działań wolontariackich	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Miasta i Gminy Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	Liczba wolontariuszy
2.2.3. Wpieranie rozwoju trzeciego sektora poprzez edukację, szkolenia i informowanie o dostępnych źródłach finansowania	Urząd Miasta i Gminy	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba organizacji objętych wsparciem
3.1.1. Monitoring sytuacji seniorów w środowisku	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych pomocą społeczną
3.2.2. Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

3.2.3. Rozwój usług opieki dziennej dla seniorów poza miejscem zamieszkania	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba osób korzystających z usług opieki dziennej poza miejscem zamieszkania
3.2.1. Rozwijanie aktywizacji seniorów w ramach Klubu Senior+	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba osób korzystających z Klubu Senior+
3.2.2. Organizacja wydarzeń kulturalnych i imprez okolicznościowych dla seniorów	Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba zrealizowanych wydarzeń i imprez kulturalnych
3.2.3. Wykorzystanie potencjału intelektualnego seniorów (Uniwersytet Trzeciego Wieku, Rada Seniorów)	Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Miasta i Gminy	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba utworzonych podmiotów
4.1.1. Monitoring sytuacji osób niepełnosprawnych w środowisku	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności
4.1.2. Wdrożenie opieki wytchnieniowej dla rodzin	Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	Liczba rodzin objętych opieką wytchnieniową
4.1.3. Wdrażanie działań wspierających i pomocowych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe PFRON	Liczba rodzin objętych wsparciem

		Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	
4.2.1. Likwidacja barier architektonicznych na terenie miasta (infrastruktura, instytucje)	Urząd Miasta i Gminy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia	Budżet gminy PFRON Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba zrealizowanych projektów likwidujących bariery
4.2.2. Wsparcie rodzin w likwidacji barier architektonicznych w najbliższym otoczeniu (np. mieszkania, bloki, kamienice)	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia	Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe PFRON Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba rodzin objętych wsparciem
4.2.3. Aktywizacja społeczno- zawodowa osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe PFRON Fundusz Pracy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba osób niepełnosprawnych objętych aktywizacją Liczba opiekunów osób niepełnosprawnych objętych aktywizacją zawodową
5.1.1. Upowszechnianie informacji dotyczących problemu przemocy w rodzinie wśród mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Urząd Miasta i Gminy Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	Liczba sposobów upowszechnienia informacji

5.1.2. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy na terenie Gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Urząd Miasta i Gminy Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	Liczba sposobów upowszechnienia informacji
5.1.3. Realizacja programów profilaktycznych w placówkach edukacyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Urząd Miasta i Gminy Szkoły Przedszkola	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba dzieci biorących udział w programach
5.2.1. Realizacja procedury „Niebieskie karty”	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej Policja	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba założonych „Niebieskich kart”
5.2.2. Zapewnienie wsparcia psychologicznego osobom doznającym przemocy	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba osób objętych wsparciem
5.2.3. Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doznającym przemocy	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe Środki organizacji pozarządowych	Liczba rodzin którym zapewniono schronienie
6.1.1. Programy profilaktyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej Szkoły Przedszkola	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba zrealizowanych programów Liczba dzieci objętych profilaktyką
6.1.2. Wsparcie działań sportowych i rekreacyjnych realizujących zagadnienia z zakresu edukacji i profilaktyki uzależnień	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	Liczba działań objętych wsparciem

6.1.3. Organizacja wycieczki zimowego i letniego z elementami profilaktyki	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	Liczba dzieci biorących udział w wycieczce
6.1.4. Organizacja akcji informacyjnych dotyczących uzależnień i zdrowego stylu życia dla osób dorosłych, w tym rodziców	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	Liczba przeprowadzonych akcji
6.2.1. Realizacja działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Budżet gminy	Liczba spotkań Komisji Liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych Liczba skontrolowanych placówek handlowych Liczba wniosków do sądu dotyczących obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
6.2.2. Rozwój pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba osób objętych pomocą terapeutyczną
7.1.1. Rozwój oferty szkoleń i kursów dla pracowników służb społecznych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Środki krajowe Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba osób objętych szkoleniami i kursami
7.1.2. Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny	Budżet gminy Środki krajowe	Liczba osób objętych szkoleniami i kursami

	Szkoły Przedszkola Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury Organizacje pozarządowe	Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów Środki organizacji pozarządowych	
7.2.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną w sferze rozwiązywania problemów społecznych	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Środki krajowe i zagraniczne (m.in. europejskie) pozyskiwane w ramach projektów	Liczba organizacji pozarządowych i grup nieformalnych włączonych we współpracę
7.2.2. Integracja i współpraca służb publicznych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Szkoły Przedszkola Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury Policja Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia Inne instytucje publiczne	Budżet gminy	Liczba instytucji włączonych we współpracę
7.3.1. Opracowanie i dystrybucja informatorów dotyczących postępowania w przypadku zaistnienia trudnych sytuacji życiowych w wersji papierowej i elektronicznej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy	Liczba opracowanych informatorów Nakład papierowej wersji informatora
7.3.2. Przygotowanie, druk i dystrybucja plakatów i ulotek informujących o instytucjach i dostępnych formach pomocy na terenie Gminy Pieszyce	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy	Liczba opracowanych plakatów i ulotek Nakład plakatów i ulotek

7.3.3. Cykliczne akcje informacyjne w dostępnych mediach przeprowadzane na terenie Gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy	Liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych
7.3.4 Upowszechnianie informacji o ofercie Ośrodka Pomocy Społecznej na stronie internetowej OPS oraz urzędu miasta	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Miasta i Gminy	Budżet gminy	Liczba stron internetowych z aktualną informacją o ofercie OPS

Źródło: Opracowanie własne.

4.5. Zgodność celów *Strategii* z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami strategicznymi

Cele strategiczne, a co za tym idzie cele operacyjne i zadania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycze na lata 2021-2025* są zgodne z celami kluczowych krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych wytyczających cele i kierunki działań w sferze polityki społecznej. Podkreślić należy, że w systemie strategicznego zarządzania rozwojem, w tym polityką społeczną, wiele dokumentów przyjęto na okres do roku 2020, stąd w najbliższym czasie podejmowane będą prace prowadzące do przyjęcia kolejnych dokumentów strategicznych. Wobec braku nowych dokumentów strategicznych odniesiono się do istniejących strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycze na lata 2021-2025 wpisuje się w założenia dokumentu *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*³⁰. Celem głównym przedstawionych w tym dokumencie działań jest poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. Założono tu działania strategiczne w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. *Strategia* społeczna Gminy Pieszyc realizuje szczególnie cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.

Cele *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycze na lata 2021-2025* są zgodne z założeniami średniookresowej *Strategii Rozwoju Kraju 2020*³¹. *Strategia* przyczyni się do realizacji przede wszystkim obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna i jego celów: celu III.1. Integracja społeczna, a także częściowo celu III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Realizacja kluczowego z perspektywy rozwiązywania problemów społecznych celu III.1. Integracja społeczna będzie miała miejsce poprzez kierunki interwencji, uznawane w *Strategii Rozwoju Kraju 2020*

³⁰ Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Warszawa 2013, <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>.

³¹ Strategia Rozwoju Kraju 2020, Warszawa 2012, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/SRK_2020/Documents/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf.

za priorytetowe, takie jak: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2021-2025 jest zgodna z założeniami *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*³². Przyczyni się ona do realizacji celu szczegółowego II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony w zakresie wdrażania aktywnej polityki prorodzinnej, poprawy dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych, wsparcia grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienia spójności działań na rzecz integracji społecznej.

Działania kierowane do osób starszych są zgodne z działaniami projektowanymi w dokumencie *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ*³³, szczególnie w zakresie wspierania uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, zapewnienia dostępu do usług dla osób starszych oraz zwiększania bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałania przemocy i zaniedbaniom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2021-2025 wpisuje się w cele *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*³⁴. Cele i zadania określone w *Strategii Pieszyce* realizują przede wszystkim cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ale również przyczyniają się do osiągnięcia celu 1. Wzrost zatrudnienia i 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2021-2025 w pewnym zakresie realizuje również założenia *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020*³⁵. Dotyczy to celu 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli

³² Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, MP z 2017 r. poz. 260.

³³ Uchwała nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ*, MP z 2018 r. poz. 1169.

³⁴ *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*, Warszawa 2013, <http://www.mpips.gov.pl/download/gfx/mpips/pl/defaultopisy/7616/1/1/Strategia%20Rozwoju%20Kapitalu%20Ludzkiego%202020.pdf>.

³⁵ *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020*, Warszawa 2013, http://bip.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20141008SRKS_na_stronie_internetowej.pdf.

na życie publiczne, a będzie realizowane poprzez wspieranie obywatelskiej aktywności w ramach organizacji pozarządowych, lokalnych grup, społeczności sąsiedzkich oraz poprzez realizację działań wolontariackich.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025 wpisuje się w założenia i cele Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³⁶. *Strategia Pieszyc* realizuje wszystkich 6 priorytetów Programu: I. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, II. Zapewnienie spójności działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych dzieci i młodzieży, III. Aktywna integracja w społeczności lokalnej, IV. Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych, V. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałania bezdomności oraz VI. Zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej. Przyczynia się tym samym do realizacji głównego celu dokumentu jakim jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej.

Założenia *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* są kompatybilne z założeniami *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030*. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* przyczyni się – w skali lokalnej Gminy Pieszycy – do realizacji celów strategicznych:

- 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych, w szczególności w zakresie celów operacyjnych: 2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych oraz 2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych;
- 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego, w szczególności odniesieniu do celów operacyjnych: 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich, 3.2. Wzrost społecznej integracji, 3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy oraz 3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

³⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji, Warszawa 2013, <http://www.ois.wzp.pl/attachments/article/224/uwagi%20WUP.pdf>.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025 realizuje wytyczne *Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020 (DSIS)*³⁷. Celem głównym DSIS na lata 2014-2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców oraz integracja społeczna. Cel ten realizowany jest w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te obszary to: Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie. Obszar Wsparcie obejmuje zespół działań skierowanych na pomoc i wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, pomoc w funkcjonowaniu w środowisku i realizowaniu funkcji społecznych. Obszar Aktywizacja obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, w szczególności skierowane do osób bezrobotnych. Obszar Integracja to z kolei działania sprzyjające kapitałowi społecznemu, obywatelskości, generowaniu dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań. Obszar Współdziałanie nastawiony jest natomiast na kreowanie sieci współpracy na rzecz integracji społecznych oraz dbanie o wysokie kompetencje kadr służb społecznych. Wszystkie priorytety określone w DSIS znajdują swoje odzwierciedlenie w celach i zadaniach *Strategii Pieszyc*.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025 wpisuje się w wizję działań społecznych powiatu dzierzoniowskiego. *Strategia Rozwoju Powiatu Dzierżoniowskiego na lata 2014-2020*³⁸ określa, że misją powiatu jest wspieranie rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego. Działania określone w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* wpisują się przede wszystkim w priorytet Kapitał społeczny i jakość życia, a co za tym idzie cel strategiczny III. Wysoki standard jakości życia na terenie subregionu oraz wzmacnianie kapitału społecznego, cel operacyjny III.7. Sprawna i integrująca polityka społeczna.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025 jest zbieżna z priorytetami i celami *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów*

³⁷ Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020, http://www.dops.wroc.pl/strategia/DSIS_20142020.pdf.

³⁸ *Strategia Rozwoju Powiatu Dzierżoniowskiego na lata 2014-2020*, Dzierżonów 2014, <http://bip.pow.dzierzonow.pl/uchwala/288/uchwala-nr-xxxviii-256-13-rady-powiatu-dzierzonowskiego-z-dnia-26-listopada-2013r-w-sprawie-uchwalenia-strategii-rozwoju-powiatu-dzierzonowskiego-na-lata-2014-2020>.

*Społecznych na lata 2015-2025*³⁹. Szczególnie wskazać należy na zbieżność z dwoma priorytetami *Powiatowej Strategii* – priorytetem 1. Rozwój systemu pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz priorytetem 2. Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podkreślić należy, że planowane w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2021-2025* cele i zadania są kompatybilne z powiatowymi programami działań w sferze społecznej, do których należą: *Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020*, *Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Dzierżoniowskim na lata 2014-2020*, *Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2021*, *Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2017-2021* oraz *Powiatowy program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2017-2021*⁴⁰.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2021-2025 uzupełnia założenia *Strategii Rozwoju Gminy Pieszyce na lata 2020-2025* w zakresie celów i zadań realizowanych w odniesieniu do rozwiązywania problemów społecznych. Jednocześnie realizacja niniejszej *Strategii* wzmocni realizację celu priorytetowego 5. Ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i edukacja. *Strategia* przyczyni się również do poprawy systemu komunikacji z mieszkańcami, budowy systemu lokalnej współpracy z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi, wzmocnienia obywatelskiej aktywności oraz rozwoju oferty w zakresie sportu, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury, co postuluje *Strategia Rozwoju Gminy Pieszyce na lata 2020-2025*⁴¹.

³⁹ *Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2025*, Dzierżonów 2015, file:///C:/Users/pracownik/Downloads/Uchwa%C5%82a%20IV.31.15%20z%20dnia%2027%20stycznia%202015r.pdf.

⁴⁰ *Strategie, programy i zamierzenia*, <http://bip.pow.dzierzoniow.pl/arttykul/188/243/strategie-programy-i-zamierzenia>.

⁴¹ *Strategia Rozwoju Gminy Pieszyce na lata 2020-2025*, Pieszyce 2020, file:///C:/Users/pracownik/Downloads/Uchwa%C5%82a%20Nr%20XVI-120-2020.pdf.

4.6. Monitoring i ewaluacja

Integralną częścią każdej strategii jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu zadań oraz osiągnięciu założonych celów, a w konsekwencji realizacji misji Gminy Pieszycy w sferze społecznej. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025* podlega systemowi monitoringu i ewaluacji powiązanego z systemem wdrażania, który obejmuje monitoring, czyli system zbierania i selekcjonowania informacji oraz ewaluację, czyli system oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji. Proces ten polegał będzie na systematycznym obserwowaniu prowadzonych działań, ich efektów oraz zmian sytuacji społecznej zachodzącej w procesie realizacji poszczególnych zadań. Do analizy używane będą zdefiniowane w *Strategii* wskaźniki realizacji zadań (przedstawione w tabeli 11., w rozdz. 4.4.). Jako rok bazowy dla porównań przyjąć należy rok 2020. Monitoring prowadzony będzie w trybie ciągłym i obejmował będzie: zbieranie danych i informacji, analizę zebranych danych i informacji, coroczną ocenę wyników, a także ewentualną korektę realizowanych działań.

Ewaluacja koncentruje się natomiast na ocenie rezultatów realizacji poszczególnych elementów strategii, przy czym kryteriami oceny są wskaźniki realizacji zadań strategii, rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii) oraz realizacja misji społecznej. Ewaluacja dostarcza nam więc wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalających na ocenę zrealizowanych działań i zaplanowanie zmian. Całościowa ewaluacja dokumentu przeprowadzona zostanie w roku 2025 i związana będzie z rozpoczęciem prac nad kolejnym dokumentem strategicznym.

Prawidłowe wdrażanie niniejszej *Strategii*, prowadzenie monitoringu i ewaluacji wymaga współpracy wszystkich podmiotów wskazanych jako realizatorzy zadań. Nad prawidłową współpracą, prowadzeniem monitoringu i ewaluacji czuwać będzie Zespół Zarządzający.

Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025 jest podstawowym dokumentem określającym społeczną misję Gminy Pieszycy oraz cele i zadania w sferze społecznej. Stanowi fundament planowania działań w sferze wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemami, których samodzielnie i przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości nie są w stanie rozwiązać. Ma się przyczynić do rozwiązania najdotkliwszych dla mieszkańców Gminy problemów społecznych, zaspokojenia najważniejszych potrzeb, a co za tym idzie poprawy jakości życia.

Prace nad strategią obejmowały diagnozę problemów społecznych w Gminie oraz analizę ich rozwiązywania przez powołane do tego celu instytucje, prognozę zmian w zakresie występowania problemów społecznych oraz analizę zasobów i możliwości w zakresie działań społecznych. Przeprowadzone badania empiryczne pozwoliły również poznać opinię osób wdrażających zadania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2021-2025 dotyczy przede wszystkim działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, ale integruje także działania innych gminnych instytucji, a także organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej dla zapewnienia warunków godnego życia. Wpisując się w cele wytyczane przez regionalne, krajowe i unijne dokumenty w sferze społecznej przyczyni się w skali lokalnej – Gminy Pieszycy – do realizacji tych postulatów – a co za tym idzie rozwiązania problemów społecznych i zapewnienia wysokiej jakości życia.